

Tarjousesite 4.5.2017

Avain Säästöpankin ja Ylihärän Säästöpankin yhteinen Debentuurilaina 1/2017

enintään 5.500.000 euroa

Debentureihin (jäljempänä ”Laina”, ”Debentuurilaina” tai ”Debentuuuri”) sijoittamiseen liittyy tiettyjä riskejä. Keskeiset riskitekijät, jotka saattavat vaikuttaa liikkeeseenlaskijoiden kykyyn täyttää debentureista aiheutuvat velvoitteensa, on kuvattu tämän esitteen (”Tarjousesite” tai ”Esite”) kohdassa ”Riskitekijät” sivulta 27 alkaen.

Debentuuuri kuuluu luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät. Tällöin Laina vahvistaa Avain Säästöpankin ja Ylihärän Säästöpankin kokonaisvakavaraisuuksia.

Tämä Tarjousesite sisältää Avain Säästöpankista ja Ylihärän Säästöpankista annettavien tietojen lisäksi tietoa Säästöpankkiryhmästä ja sen taloudellisesta asemasta sekä Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten keskinäisestä vastuusta.

Tämä Tarjousesite on Avain Säästöpankin ja Ylihärän Säästöpankin laatima ja Finanssivalvonnan hyväksymä (diaarinumero FIVA 26/02.05.04/2017). Finanssivalvonta ei vastaa Tarjousesitteen tietojen oikeellisuudesta. Tarjousesite on laadittu Suomen arvopaperimarkkinalain (14.12.2012/746), valtiovarainministeriön arvopaperimarkkinalain 3–5 luvussa tarkoitetuista esitteistä antaman asetuksen (20.12.2012/1019) ja Euroopan yhteisön komission asetuksen (EY) N:o 809/2004 (muutoksineen) sisältövaatimusten mukaisesti. Tarjousesite on laadittu ainoastaan debentuurin tarjoamiseksi yleisölle, eikä debentuuria ole tarkoitus hakea kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle. Debentuurilainan liikkeeseenlaskijat vastaavat lainasta siten, että Avain Säästöpankki vastaa nimellismäärältään enintään 2.000.000 eurosta (36,4 %) ja Ylihärän Säästöpankki nimellismäärältään enintään 3.500.000 eurosta (63,6 %). Lainaan sovelletaan Suomen lakia. Debentuurilainan ISIN-koodi on FI4000257449.

Tarjousesite

Avain Säästöpankin ja Ylihärman Säästöpankin yhteinen Debentuurilaina 2017

Alla mainitut liikkeeseenlaskijat laskevat liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettun debentuurilainan.

Liikkeeseenlaskijat:	Avain Säästöpankki, osoite Jääkärintie 60, 62420 KORTESJÄRVI Ylihärman Säästöpankki, osoite Kauppatie 71, 62200 KAUHAVA
Korko:	Kiinteä vuotuinen korko 2,10 %
Emissiokurssi:	100 %
Laina-aika:	8.5.2017 - 15.10.2022
Lainan määrä :	Enintään 5.500.000 euroa
Merkintäaika:	8.5.2017 – 30.9.2017
Vakuus:	Liikkeeseen laskettavalle debentuurille ei aseteta vakuutta ja sillä on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijapankkien muilla sitoumuksilla
Merkintäpaikat:	Avain Säästöpankin ja Ylihärman Säästöpankin konttorit
Arvo-osuuden yksikköko:	Laina lasketaan liikkeeseen 1 000 euron nimellisarvoisissa yksiköissä

Sisälllys

1. TARJOUSESITTEEN TIIVISTELMÄ	5
1.1. Jakso A – Johdanto ja varoitukset	5
1.2. Jakso B – Liikkeeseenlaskija	5
1.3. Jakso C – Arvopaperit	18
1.4. Jakso D - Riskit	19
1.5. Jakso E - Tarjous.....	26
2. RISKITEKIJÄT.....	27
2.1 Toimintaympäristöön liittyvät riskitekijät	27
2.2. Avain Säästöpankin toimintaan liittyvät riskitekijät.....	30
2.2. Ylihärmän Säästöpankin toimintaan liittyvät riskitekijät	32
2.3. Säästöpankkiryhmään liittyvät riskit.....	35
2.4. Liikkeeseen laskettavaan debentuurilainaan liittyvät riskit	39
3. YLEISTÄ	41
3.2. Tarjousesitteen julkaiseminen ja täydentäminen sekä tehdyn merkinnän peruuttamisoikeus	41
3.3. Päätökset debentuurilainan liikkeeseenlaskusta	41
3.4. Tarjousesitteestä vastuulliset tahot	41
3.5. Esitteestä vastuullisten vakuutukset tarjousesitteestä	42
3.6. Tilintarkastuksesta vuosina 2015 - 2016 vastuulliset henkilöt	42
4. DEBENTUURILAINAN EHDOT	44
4.1. Lainaehdot.....	44
4.2. Ohjeet merkitsijöille	46
5. TIEDOT LIIKKEESEENLASKIJOISTA	50
5.2. Avain Säästöpankki	50
5.2.1. Yleistä Avain Säästöpankista.....	50
5.2.2. Avain Säästöpankin hallinto.....	50
5.2.3. Avain Säästöpankin toimiala	52
5.2.4. Avain Säästöpankin päämarkkinat	52
5.2.6. Avain Säästöpankin vakavaraisuuden hallinta.....	52
5.3. Ylihärmän Säästöpankki.....	53
5.3.1. Yleistä Ylihärmän Säästöpankista	53
5.3.2. Ylihärmän Säästöpankin hallinto	54
5.3.3. Ylihärmän Säästöpankin toimiala	55
5.3.4. Ylihärmän Säästöpankin päämarkkinat.....	55
5.4.6. Ylihärmän Säästöpankin vakavaraisuuden hallinta	55
6. TIETOJA SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ....	58
6.1 Säästöpankkiryhmän ja Yhteenliittymän rakenne.....	58
6.2. Säästöpankkiryhmän liiketoimintasegmentit ja päämarkkinat	61
6.3 Säästöpankit	61
6.4 Säästöpankkiryhmän keskeiset tuoteyhtiöt	62
6.5 Säästöpankkiliitto osk.....	63
6.6. Säästöpankkiryhmän hallinto	63
6.7. Yhteenliittymän vakavaraisuus	65
7. TALOUDELLISET TIEDOT JA VIIMEAIKAISET TAPAHTUMAT	67
7.1. Avain Säästöpankki	67
7.1.1 Avain Säästöpankin taloudelliset tiedot	67
7.1.2. Muutokset Avain Säästöpankin taloudellisessa ja liiketoiminnallisessa asemassa	70
7.1.3. Avain Säästöpankin viimeaikainen kehitys ja tulevaisuudennäkymät vuonna 2017.....	70
7.1.4. Avain Säästöpankin merkittävät sopimukset	70
7.1.5. Avain Säästöpankin oikeudenkäynnit	70
7.2. Ylihärmän Säästöpankki.....	70
7.2.1 Ylihärmän Säästöpankin taloudelliset tiedot.....	70
7.2.2. Muutokset Ylihärmän Säästöpankin taloudellisessa ja liiketoiminnallisessa asemassa.....	73
7.2.3. Ylihärmän Säästöpankin viimeaikainen kehitys ja tulevaisuudennäkymät vuonna 2017	73
7.2.4. Ylihärmän Säästöpankin merkittävät sopimukset.....	73
7.2.5. Ylihärmän Säästöpankin oikeudenkäynnit.....	73

7.3 Säästöpankkiryhmä	74
7.3.1. Säästöpankkiryhmän tuloslaskelman ja taseen keskeiset erät	74
7.3.2. Muutokset Säästöpankkiryhmän taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa	75
7.3.3. Säästöpankkiryhmän viimeaikainen kehitys ja tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat	75
7.3.4. Säästöpankkiryhmän tulevaisuudennäkymät	75
7.3.5. Säästöpankkiryhmän merkittävät sopimukset	76
7.3.6 Säästöpankkiryhmän oikeudenkäynnit	76
8. NÄHTÄVILLÄ OLEVAT ASIAKIRJAT	77
9. ESITTEESEEN VIITTAAMALLA SISÄLLYTETYT ASIAKIRJAT	77

1. TARJOUSESITTEEN TIIVISTELMÄ

Tiivistelmät koostuvat sääntelyn edellyttämistä tiedoista, joita kutsutaan nimellä ”osatekijät”. Nämä osatekijät on numeroitu jaksoittain A-E (A.1 – E.7).

Tämä tiivistelmä sisältää kaikki ne osatekijät, jotka kyseessä olevasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta tulee sääntelyn mukaan esittää. Osatekijöiden numerointi ei välttämättä ole juokseva, sillä kaikkia sääntelyssä lueteltuja osatekijöitä ei arvopaperin tai liikkeeseenlaskijan luonteen vuoksi ole tässä tiivistelmässä esitettävä.

Vaikka arvopaperin tai liikkeeseenlaskijan luonne edellyttäisi jonkin osatekijän sisällyttämistä tiivistelmään, on mahdollista, ettei kyseistä osatekijää koskevaa merkityksellistä tietoa ole lainkaan. Tällöin osatekijä on kuvattu lyhyesti ja sen yhteydessä mainittu ”ei sovellu”.

1.1. Jakso A – Johdanto ja varoitukset

Jakso A – Johdanto ja varoitukset		
A.1	Varoitus	<p>Tämä tiivistelmä muodostaa Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin liikkeeseen laskeman Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin yhteisen Debentuurilainan 1/2017 tarjousesitteen (”Tarjousesite” tai ”Esite”) johdannon. Sijoittajan tulee perustaa sijoituspäätöksensä Tarjousesitteeseen kokonaisuutena.</p> <p>Tarjousesitteestä vastuulliset henkilöt voidaan asettaa siviilioikeudelliseen vastuuseen tiivistelmästä vain, jos tiivistelmä on harhaanjohtava, epätarkka tai epäjohtonmukainen Tarjousesitteen muihin osiin nähden, tai jos siinä ei anneta yhdessä esitteen muiden osien kanssa keskeisiä tietoja sijoittajille, kun he harkitsevat sijoittamista näihin arvopapereihin. Jos Tarjousesitteeseen sisältyviä tietoja koskeva kanne pannaan vireille Suomen ulkopuolella, kantajana toimiva sijoittaja saattaa tuomioistuinaan lain nojalla joutua vastaamaan esitteen käännskustannuksista ennen oikeustoimien aloittamista.</p> <p>Avain Säästöpankillä ja Ylihärmän Säästöpankillä (jäljempänä yhdessä ”Liikkeeseenlaskijat”, erikseen ”Liikkeeseenlaskija”) ei ole aikomusta laskea lainaa liikkeeseen Suomen ulkopuolella.</p>
A.2	Liikkeeseenlaskijan suostumus esitteen käyttämiseen arvopapereiden edelleen myyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen, tähän liittyvä tarjousaika sekä muut suostumuksen ehdot	Ei sovellu.

1.2. Jakso B – Liikkeeseenlaskija

Jakso B – Liikkeeseenlaskija		
B.1	Toiminimi	<p>Liikkeeseenlaskijoina toimivien pankkien toiminimet ovat Avain Säästöpankki ja Ylihärmän Säästöpankki.</p> <p>Säästöpankkiryhmä: Yhteenliittymän keskusyhteisön toiminimi on Säästöpankkiliitto osk ja yhteisötunnus 0117011-6.</p>
B.2	Kotipaikka ja muita tietoja	<p>Avain Säästöpankki: Pankki on perustettu vuonna 1902, sen rekisteröity toiminimi ajalla 13.8.1929-30.6.2013 on ollut Korttesjärven Säästöpankki ja 1.7.2013 alkaen Avain Säästöpankki. Pankin kaupparekisterinumero on 41.476 sekä yritys- ja yhteisötunnus 0179732-2. Avain Säästöpankki on Suomessa vähittäispankkitoimintaa harjoittava talletuspankki. Pankin kotipaikka on Kauhava. Pääkonttorin osoite on Jääkärintie 60, 62420 Korttesjärvi. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.</p> <p>Ylihärmän Säästöpankki: Pankki on perustettu vuonna 1900 ja merkitty kaupparekisteriin 24.2.1920</p>

		<p>rekisterinumerolla 41.542. Pankin yritys- ja yhteisötunnus on 0184467-8. Ylihärmän Säästöpankki on Suomessa vähittäispankkitoimintaa harjoittava talletuspankki. Pankin kotipaikka on Kauhava. Pääkonttorin osoite on Kauppatie 71, 62200 Kauhava. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.</p> <p>Säästöpankkiryhmä: Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Espoo. Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2014. Säästöpankkiliitto osk:n rekisteröity osoite on Linnoitustie 9, 02600 Espoo. Säästöpankkiliitto osk:hon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.</p>
B.4b	Tiedossa olevat suuntaukset	Liikkeeseenlaskijoihin, Säästöpankkiryhmään ja Yhteenliittymään sekä niiden toimialaan vaikuttavat keskeiset suuntaukset ovat eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla vallitsevia yleisiä olosuhteita, kuten vallitseva matala korkotaso ja pankkisääntelyn kiristyminen.
B.5	Konserni	<p>Avain Säästöpankki: Avain Säästöpankilla on tytäryrityksiä, jotka ovat kiinteistöyhtiöitä. Avain Säästöpankilla ei ole osakkuus- eikä yhteisyrityksiä. Luottolaitoslain 12 luvun 10 §:n 3 momentin perusteella tytär-, osakkuus- ja yhteisyritykset, joiden taseen loppusumma on alle yksi prosentti emopankin taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa, voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Avain Säästöpankki ei laadi konsernitilinpäätöstä.</p> <p>Ylihärmän Säästöpankki: Ylihärmän Säästöpankilla ei ole tytäryhtiöitä.</p> <p>Säästöpankkiryhmä: Liikkeeseenlaskijat kuuluvat Säästöpankkiryhmään. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsensäästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.</p>
B.9	Tulosennuste	<p>Avain Säästöpankki: Avain Säästöpankin tulevaisuudennäkymät on esitetty toimintakertomuksessa 1.1.–31.12.2016:</p> <p>”Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2017 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan heikentyvän vuoden 2016 tasolta, koska edellisvuoden kaltaisia kertaluonteisia tuloeria ei ole odotettavissa. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.”</p> <p>Ylihärmän Säästöpankki: Ylihärmän Säästöpankin tulevaisuudennäkymät on esitetty toimintakertomuksessa 1.1.–31.12.2016:</p> <p>”Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2017 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan pysyvän vuoden 2016 tasolla, jos korkotasossa ei tapahdu muutoksia. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.”</p> <p>Säästöpankkiryhmä: Säästöpankkiryhmän tulevaisuudennäkymät on esitetty toimintakertomuksessa 1.1.–31.12.2016:</p> <p>”Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2017. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän</p>

		<p>tuloksetkoja tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän riskiasema on maltillinen.</p> <p>Vuonna 2017 Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukyvyyn parantaminen ja asiakaskeskeisen strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän pyrkimyksenä on saada vuoden 2017 aikana aiempaa enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin.</p> <p>Säästöpankkiryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan lähestulkoon saman tasoiseksi kuin vuonna 2016. Arvio perustuu tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta, jolla on vaikutusta arvioituun lopputulokseen; erityisesti lainojen arvonalentumisten ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.”</p>																																																									
B.10	Kuvaus tilintarkastuskertomuksissa mahdollisesti esitetyistä huomautuksista	Ei sovellu. Tilintarkastuskertomuksissa ei ole esitetty huomautuksia.																																																									
B.1 2	Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset	<p>Avain Säästöpankki:</p> <p>Avain Säästöpankin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1.1. - 31.12.2016</th> <th>1.1. - 31.12.2015</th> </tr> <tr> <th></th> <th>eur</th> <th>eur</th> </tr> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;">(Tilintarkastettu)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Korkotuotot</td> <td>7 355 509,96</td> <td>6 859 274,72</td> </tr> <tr> <td>Korkokulut</td> <td>-2 205 726,45</td> <td>-2 529 088,51</td> </tr> <tr> <td>KORKOKATE</td> <td>5 149 783,51</td> <td>4 330 186,21</td> </tr> <tr> <td>Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista</td> <td>435 337,99</td> <td>480 417,09</td> </tr> <tr> <td>Palkkiotuotot</td> <td>2 435 884,93</td> <td>2 387 493,44</td> </tr> <tr> <td>Palkkiokulut</td> <td>-390 349,16</td> <td>-232 296,91</td> </tr> <tr> <td>Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot</td> <td>117 190,00</td> <td>-103 518,38</td> </tr> <tr> <td>Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot</td> <td>774 552,33</td> <td>819 567,12</td> </tr> <tr> <td>Suojauslaskennan nettotulos</td> <td>-7 372,22</td> <td>-437,20</td> </tr> <tr> <td>Sijoituskiinteistöjen nettotuotot</td> <td>-28 713,88</td> <td>-27 304,30</td> </tr> <tr> <td>Liiketoiminnan muut tuotot</td> <td>451 178,38</td> <td>373 342,81</td> </tr> <tr> <td>Hallintokulut</td> <td>-3 886 331,86</td> <td>-3 933 260,81</td> </tr> <tr> <td> Henkilöstökulut</td> <td>-2 219 378,25</td> <td>-2 231 269,55</td> </tr> <tr> <td> Muut hallintokulut</td> <td>-1 666 953,61</td> <td>-1 701 991,26</td> </tr> <tr> <td>Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä</td> <td>-214 481,22</td> <td>-171 427,78</td> </tr> <tr> <td>Liiketoiminnan muut kulut</td> <td>-980 280,56</td> <td>-840 071,91</td> </tr> </tbody> </table>		1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015		eur	eur	(Tilintarkastettu)			Korkotuotot	7 355 509,96	6 859 274,72	Korkokulut	-2 205 726,45	-2 529 088,51	KORKOKATE	5 149 783,51	4 330 186,21	Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	435 337,99	480 417,09	Palkkiotuotot	2 435 884,93	2 387 493,44	Palkkiokulut	-390 349,16	-232 296,91	Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	117 190,00	-103 518,38	Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	774 552,33	819 567,12	Suojauslaskennan nettotulos	-7 372,22	-437,20	Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-28 713,88	-27 304,30	Liiketoiminnan muut tuotot	451 178,38	373 342,81	Hallintokulut	-3 886 331,86	-3 933 260,81	Henkilöstökulut	-2 219 378,25	-2 231 269,55	Muut hallintokulut	-1 666 953,61	-1 701 991,26	Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-214 481,22	-171 427,78	Liiketoiminnan muut kulut	-980 280,56	-840 071,91
	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015																																																									
	eur	eur																																																									
(Tilintarkastettu)																																																											
Korkotuotot	7 355 509,96	6 859 274,72																																																									
Korkokulut	-2 205 726,45	-2 529 088,51																																																									
KORKOKATE	5 149 783,51	4 330 186,21																																																									
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	435 337,99	480 417,09																																																									
Palkkiotuotot	2 435 884,93	2 387 493,44																																																									
Palkkiokulut	-390 349,16	-232 296,91																																																									
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	117 190,00	-103 518,38																																																									
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	774 552,33	819 567,12																																																									
Suojauslaskennan nettotulos	-7 372,22	-437,20																																																									
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-28 713,88	-27 304,30																																																									
Liiketoiminnan muut tuotot	451 178,38	373 342,81																																																									
Hallintokulut	-3 886 331,86	-3 933 260,81																																																									
Henkilöstökulut	-2 219 378,25	-2 231 269,55																																																									
Muut hallintokulut	-1 666 953,61	-1 701 991,26																																																									
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-214 481,22	-171 427,78																																																									
Liiketoiminnan muut kulut	-980 280,56	-840 071,91																																																									

Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-159 992,28	36 278,87
LIIKEVOITTO	3 696 405,96	3 118 968,25
Tilinpäätössiirrot	-183 163,79	-1 230 829,09
Tuloverot	-710 674,96	-351 849,10
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	2 802 567,21	1 536 290,06
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 802 567,21	1 536 290,06

VASTAAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Käteiset varat	916 149,75	911 259,32
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 366 380,00	3 780 789,00
Saamiset luottolaitoksilta	32 263 760,66	24 196 946,47
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	227 039 615,13	221 328 833,22
Saamistodistukset	46 604 069,84	41 438 659,45
Muilta	46 604 069,84	41 438 659,45
Osakkeet ja osuudet	18 466 922,58	19 097 462,61
Johdannaissopimukset	1 899 010,54	1 895 725,46
Aineettomat hyödykkeet	374 617,07	321 390,24
Aineelliset hyödykkeet	4 121 162,33	4 321 982,96
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	1 230 018,24	1 302 841,20
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2 748 341,60	2 815 431,76
Muut aineelliset hyödykkeet	142 802,49	203 710,00
Muut varat	29 422,29	28 042,78
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	2 050 418,62	1 862 500,65
Laskennalliset verosaamiset	172 482,55	341 885,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>337 304 011,36</u>	<u>319 525 477,83</u>

VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	66 087 302,24	62 076 581,03
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	225 083 462,27	216 707 122,16
Talletukset	224 555 976,27	215 966 875,38
Muut velat	527 486,00	740 246,78
Muut velat	2 417 819,36	2 037 019,19
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 509 645,55	1 580 873,05
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	7 800 000,00	7 300 000,00
Laskennalliset verovelat	572 623,24	353 912,53
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	303 470 852,66	290 055 507,96
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	959,17	28 726,10
Vapaaehtoiset varaukset	10 609 724,59	10 398 793,87
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	10 610 683,76	10 427 519,97
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	200,00	200,00
Kantarahasto	7 000 000,00	7 000 000,00
Muut sidotut rahastot	2 350 360,71	797 905,38
Vararahasto	749 797,95	749 797,95
Käyvän arvon rahasto	1 600 562,76	48 107,43
Vapaat rahastot	11 069 347,02	9 708 054,46
Muut rahastot	11 069 347,02	9 708 054,46
Tilikauden voitto (tappio)	2 802 567,21	1 536 290,06
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23 222 474,94	19 042 449,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	337 304 011,36	319 525 477,83
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	1 257 032,10	1 086 114,98
Takaukset ja pantit	1026032,10	859 614,98

Muut	231 000,00	226 500,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	11 028 093,30	7 901 495,74
Muut	11 028 093,30	7 901 495,74

VAKAVARAISUUSLASKELMAN PÄÄERÄT, TUHATTA EUROA

Omat varat	2016	2015
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	31 711	27 384
Vähennykset ydinpääomasta	- 550	- 496
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	31161	26888
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	31161	26888
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	4480	3 713
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	4480	3 713
Omat varat (TC = T1 + T2) yhteensä	35 641	30601
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski	175 753	170 097
Vastuun arvonokaisuriski (CVA)	3 358	3 921
Markkinariski	2 005	3485
Valuuttariski	2 005	3485
Operatiivinen riski	14428	13 017
Riskipainotetut erät yhteensä	195 544	190 520
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5 %)	4 889	4 763

Ylihärman Säästöpankki:

Ylihärman Säästöpankin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti.

Tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Korkotuotot	3 217 803,60	3 199 072,15
Korkokulut	-1 012 520,10	-1 014 710,72
	2 205 283,50	2 184 361,43

KORKOKATE		
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	28 156,38	14 649,65
Palkkiotuotot	1 116 638,62	1 125 146,12
Palkkiokulut	-253 344,51	-171 184,72
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	346 567,36	562 206,41
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	7 451,80	-2 632,16
Liiketoiminnan muut tuotot	247 142,60	291 802,66
Hallintokulut	-2 552 311,14	-2 410 484,37
Henkilöstökulut	-1 435 593,89	-1 323 948,63
Muut hallintokulut	-1 116 717,25	-1 086 535,74
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-80 402,54	-84 626,96
Liiketoiminnan muut kulut	-520 485,92	-496 172,07
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-149 413,35	-294 864,15
LIIKEVOITTO	395 282,80	718 201,84
Tilinpäätössiirrot	0,00	-132 719,88
Tuloverot	-78 460,32	-168 142,66
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	316 822,48	417 339,30
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	316 822,48	417 339,30
Ylihärmän Säästöpankin tase VASTAAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Käteiset varat	447 558,74	368 164,55
Saamiset luottolaitoksilta	20 872 903,78	13 777 284,24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	122 039 083,32	110 536 627,86
Osakkeet ja osuudet	16 699 041,97	16 328 397,55
Johdannaissopimukset	20 856,03	24 988,04
Aineettomat hyödykkeet	574 741,42	251 837,54

Aineelliset hyödykkeet	1 325 777,87	1 037 568,85
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet		
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1 210 072,89	957 805,77
Muut aineelliset hyödykkeet	115 704,98	79 763,08
Muut varat	7 570,85	15 204,49
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	674 466,17	443 328,18
Laskennalliset verosaamiset	23 676,37	31 458,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	162 685 676,52	142 814 859,47
VASTATTAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	14 331 144,92	10 251 444,08
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	125 811 140,62	108 903 006,96
Talletukset	125 744 617,69	108 802 279,37
Muut velat	66 522,93	100 727,59
Muut velat	1 108 552,37	1 169 463,73
Siirtovelat ja saadut ennakot	645 545,53	654 571,72
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	6 200 000,00	7 700 000,00
Laskennalliset verovelat	42 675,33	20 681,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	148 139 058,77	128 699 167,73
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Vapaaehtoiset varaukset	4 564 846,75	4 564 846,75
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	4 564 846,75	4 564 846,75
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 000,00	1 000,00
Muut sidotut rahastot	918 717,65	799 614,12
Vararahasto	842 721,85	842 721,85
Käyvän arvon rahasto	75 995,80	-43 107,73
Vapaat rahastot	8 745 230,87	8 332 891,57
Muut rahastot	8 745 230,87	8 332 891,57

Tilikauden voitto (tappio)	316 822,48	417 339,30
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	9 981 771,00	9 550 844,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	162 685 676,52	142 814 859,47
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	1 240 268,46	1 421 004,74
Takaukset ja pantit	590 049,67	788 967,15
Muut	650 218,79	632 037,59
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	7 613 000,20	4 265 826,02
Muut	7 613 000,20	4 265 826,02

VAKAVARAISUUSLASKELMAN PÄÄERÄT, TUHATTA EUROJA

Omat varat	2016	2015
Ydinpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	13 634	13 203
Ydinpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	-580	-257
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	13 054	12 946
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	13 054	12 946
Toissijainen pääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	3 010	4 192
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	3 010	4 192
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	16 064	17 138
Riskipainotetut erät yhteensä	86 749	78 514
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	80 485	72 653
josta vastuun arvonoiokaisuriski (CVA)	42	57
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)		
josta operatiivisen riskin osuus	6 221	5 804
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	15,05 %	16,49 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	15,05 %	16,49 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,52 %	21,83 %

Vuoden 2016 tilintarkastettujen tilinpäätösten julkistamisen jälkeen Liikkeeseenlaskijoiden taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Liikkeeseenlaskijoiden kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.

Säästöpankkiryhmä:

Seuraavassa on esitetty Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma ja tase tilikausilta 2016 ja 2015.

Tuloslaskelma: (tuhatta euroa)	1-12/2016 (Tilintarkastettu)	1-12/2015 (Tilintarkastettu)
Korkotuotot	180 663	182 812
Korkokulut	-48 970	-57 794
Korkokate	131 693	125 018
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	71 428	68 850
Kaupankäynnin nettotuotot	-56	-1 350
Sijoitustoiminnan nettotuotot	17 809	20 526
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	11 810	15 178
Liiketoiminnan muut tuotot	12 692	2 309
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	245 376	230 531
Henkilöstökulut	-76 117	-70 632
Liiketoiminnan muut kulut	-81 944	-75 496
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-10 732	-10 737
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-168 792	-156 865
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	-8 411	-6 127
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	1 430	2 160
Tulos ennen veroja	69 603	69 699
Tuloverot	-12 406	-12 080
Tilikauden tulos	57 197	57 619
Tuloksen jakautuminen:		
Omistajien osuus tuloksesta	56 361	56 135
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	835	1 484
Yhteensä	57 197	57 619
Tase, varat: (tuhatta euroa)	31.12.2016 (Tilintarkastettu)	31.12.2015 (Tilintarkastettu)
Käteiset varat	1 100 784	546 340
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	118 055	162 234
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855	74 522
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 744	6 312 589
Johdannaiset	72 024	70 845
Sijoitusomaisuus	1 306 780	1 270 588
Henkivakuutustoiminnan varat	708 374	581 866
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	7 086	45 731
Aineelliset hyödykkeet	56 711	54 029
Aineettomat hyödykkeet	22 137	19 129
Verosaamiset	3 977	3 313
Muut varat	64 119	48 202
Varat yhteensä	10 423 646	9 189 391
Tase, velat ja oma pääoma: (tuhatta euroa)	31.12.2016 (Tilintarkastettu)	31.12.2015 (Tilintarkastettu)
Velat		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	108 595	144 071
Velat luottolaitoksille	227 049	351 241
Velat asiakkaille	6 121 627	5 914 898
Johdannaiset	2 289	1 588
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 049 588	1 042 238
Henkivakuutustoiminnan velat	664 327	544 236
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	121 735	146 336
Verovelat	66 403	62 122
Varaukset ja muut velat	108 631	101 967
Velat yhteensä	9 470 245	8 308 697
Oma pääoma		
Peruspääoma	20 338	20 338
Rahastot	291 361	267 766
Kertyneet voittovarot	617 709	570 131
Säästöpankin omistajien osuus yhteensä	929 408	858 235
Määräysvallattomien omistajien osuus	23 994	22 458
Oma pääoma yhteensä	953 402	880 694
Velat ja oma pääoma yhteensä	10 423 646	9 189 391

Yhteenliittymän vakavaraisuus on kehittynyt seuraavasti vuosina 2016 ja 2015.

Omat varat	31.12.2016	31.12.2015
(tuhatta euroa)	(Tilintarkastettu)	
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	915 685	849 784
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-27 835	-25 252
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	887 850	824 531
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	887 850	824 531
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	48 717	44 776
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	4 956
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	48 717	49 732
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	936 567	874 263
Riskipainotetut erät yhteensä	4 805 436	4 643 728
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	4 250 278	4 097 876
josta vastuun arvonoiikaisuriski (CVA)	98 561	104 611
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	35 147	47 483
josta operatiivisen riskin osuus	421 450	393 759
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin	18,5 %	17,8 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin	18,5 %	17,8 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin	19,5 %	18,8 %

B.13 Viimeaikaiset tapahtumat

Liikkeeseenlaskijoiden tiedossa ei ole sellaisia Liikkeeseenlaskijoihin tai Säästöpankkiryhmään liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka , jotka olennaisesti vaikuttaisivat Liikkeeseenlaskijoiden taloudelliseen asemaan viimeisimpien tilinpäätösten valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Säästöpankkiryhmä:

Säästöpankkiliitto osk:n tiedossa ei ole sellaisia Säästöpankkiryhmän asemaan liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan viimeisimmän tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

B.14 Konsernin sisäinen riippuvuus

Liikkeeseenlaskijat kuuluvat Säästöpankkiryhmään, jonka keskusyhteisönä toimii Säästöpankkiliitto osk. Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010, jäljempänä ”yhteenliittymälaki”) nojalla.

B.15 Päätoimialat

Avain Säästöpankki:

Avain Säästöpankki harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua talletuspankkitoimintaa. Lisäksi pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n mukaisia sijoituspalveluja. Pankki ei harjoita ns. täyden palvelun omaisuudenhoitoa. Säästöpankin erityistarkoituksena on säästämisen edistäminen. Finanssivalvonta valvoo viranomaisena pankin toimintaa.

Avain Säästöpankillä on yhteensä yhdeksän konttoria, jotka sijaitsevat Korteesjärvellä, Kalajoella, Kauhavalla, Kaustisella, Kälviällä, Raahessa, Sievissä, Toholammilla ja Ylivieskassa. Avain Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet ovat luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Ylihärmän Säästöpankki:

Ylihärmän Säästöpankki harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua talletuspankkitoimintaa. Lisäksi pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n mukaisia sijoituspalveluja. Pankki ei harjoita ns. täyden palvelun omaisuudenhoitoa. Säästöpankin erityistarkoituksena on säästämisen edistäminen. Finanssivalvonta valvoo viranomaisena

		<p>pankin toimintaa. Pankilla on yhteensä kuusi konttoria; Kauhavalla, Isossakyrössä, Lapualla ja Seinäjoella. Pankki avasi vuoden 2016 aikana uuden konttorin Seinäjoelle. Ylihärman Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.</p> <p>Säästöpankkiryhmä: Säästöpankkiryhmän liiketoimintasegmenttejä ovat pankkitoiminta sekä varainhoito- ja henkivakuutussegmentti. Säästöpankkiryhmän pankkitoiminta sisältää sekä vähittäispankki- että keskuspankkitoimintaa.</p>
B.16	Määräysvalta	<p>Ei sovellu. Liikkeeseenlaskijat ovat itsenäisiä säästöpankkeja.</p> <p>Säästöpankkiliitto osk valvoo, että Yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo Yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa. Finanssivalvonta valvoo, että Säästöpankkiliitto osk ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että Yhteenliittymään kuuluvat yritykset täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.</p> <p>Keskusyhteisö toteuttaa ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuuttaan sekä yhteenliittymätasolla että jäsenluottolaitostasolla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on hyväksynyt keskeisimmät toimintaperiaatteet ja riskistrategiat. Se päättää myös tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteiden mukaisesti. Säästöpankkiliitto osk:lla on ohjeet Yhteenliittymään kuuluville yrityksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Yhteenliittymälain mukaan Yhteenliittymän keskusyhteisöä eli Säästöpankkiliitto osk:aa valvoo Finanssivalvonta.</p> <p>Säästöpankkiryhmässä yksittäisten yhtiöiden kohdalla yhteenliittymätason toiminnallinen päätöksenteko ja ohjaus vaikuttavat yhtiöissä tehtävään päätöksentekoon. Yhteenliittymätason toiminnallisen ohjauksen päätökset ovat tarpeellisilta osin pohjana yksittäisen yhtiön hallituksen päätöksille. Yksittäisen yhtiön on toiminnallisen ohjauksen lisäksi otettava huomioon lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimukset.</p> <p>Yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa. Sininen kokonaisuus kuvaa koko Säästöpankkiryhmää ja vihreä kokonaisuus kuvaa Yhteenliittymän laajuutta. Punainen kokonaisuus kuvaa Säästöpankkiliitto osk:n maksuvelvollisuuden piiriä ja ne jäsenluottolaitokset, joihin soveltuu yhteenliittymälain 5 luvun säännökset jäsenluottolaitosten keskinäisestä vastuusta.</p>

B.17	Luottokelpoisuusluokitukset	<p>Ei sovellu. Liikkeeseenlaskijoilla tai niiden liikkeeseen laskemilla arvopapereilla ei ole luottoluokitusta.</p> <p>S&P nosti 28.4.2017 Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolle A- tasolta BBB+. Lyhytaikainen luottoluokitus pysyi myös samalla tasolla A-2. S&P arvioi Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n näkymät vakaiksi aiempien näkymien ollessa positiiviset. Edellinen luottoluokitusarvio tehtiin marraskuussa 2016. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj toimii Säästöpankkiryhmän keskusluottolaitoksena.</p> <p>S&P on antanut luottoluokituksen 'AAA' Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n katettujen joukkolainojen ohjelmalle ja ensimmäiselle ohjelman alla toteutetulle 500 miljoonan euron liikkeeseenlaskulle. Näkymät ovat vakaat.</p> <p>Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj toimii Säästöpankkiryhmän keskusluottolaitoksena. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja varainhankinta. Se hankkii varoja ja operoi Ryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Säästöpankkien Keskuspankki huolehtii myös ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.</p>
B.18	Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu	<p>Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaiassa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Lisäksi Säästöpankkiliitto osk vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.</p> <p>Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan Säästöpankkiliitto osk:lle osuutensa määrästä, jonka Säästöpankkiliitto osk on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenluottolaitokselta. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi Säästöpankkiliitto osk:n maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaisia tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus Säästöpankkiliitto osk:n veloista.</p> <p>Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka Säästöpankkiliitto osk on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään viisi tuhannesosaa kunkin</p>

		jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta
B.19	Säästöpankkiryhmää ja yhteenliittymää koskevat tiedot	Säästöpankkiryhmää ja Yhteenliittymää koskevia tietoja on annettu aiempänä tässä tiivistelmän jaksossa B. Säästöpankkiryhmään liittyviä riskejä on kuvattu jäljempänä osatekijässä D.2.

1.3. Jakso C – Arvopaperit

Jakso C – Arvopaperit														
C.1	Tarjottava arvopaperi	<p>Tarjottava arvopaperi on Liikkeeseenlaskijoiden yhteinen debentuurimuotoinen joukkovelkakirja (jäljempänä ”Laina” tai ”Debentuurilaina”).</p> <p>Lainan ISIN-koodi on FI4000257449.</p> <p>Laina lasketaan liikkeeseen arvo-osuusjärjestelmään liitettyinä arvo-osuuksina.</p> <p>Lainan nimellismäärä on enintään 5.500.000 euroa.</p> <p>Kumpikin liikkeeseenlaskija vastaa Debentuurilainan nimellismäärästä seuraavasti:</p> <table border="1"> <tr> <td>Avain Säästöpankki</td> <td>enintään</td> <td>2.000.000 euroa</td> <td>36,4 %</td> </tr> <tr> <td>Ylihärmän Säästöpankki</td> <td>enintään</td> <td>3.500.000 euroa</td> <td>63,6 %</td> </tr> <tr> <td>Yhteensä</td> <td>enintään</td> <td>5.500.000 euroa</td> <td>100,0 %</td> </tr> </table> <p>Lainaan sovelletaan Suomen lakia.</p>	Avain Säästöpankki	enintään	2.000.000 euroa	36,4 %	Ylihärmän Säästöpankki	enintään	3.500.000 euroa	63,6 %	Yhteensä	enintään	5.500.000 euroa	100,0 %
Avain Säästöpankki	enintään	2.000.000 euroa	36,4 %											
Ylihärmän Säästöpankki	enintään	3.500.000 euroa	63,6 %											
Yhteensä	enintään	5.500.000 euroa	100,0 %											
C.2	Valuutta	Lainan valuutta on euro, eikä sitä ole mahdollisuus vaihtaa toiseksi valuutaksi.												
C.5	Rajoitukset luovutettavuudessa	Ei sovellu. Debentuurilainan velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa.												
C.8	Oikeudet, etuoikeusjärjestys ja rajoitukset	<p>Lainan korko ja pääoma maksetaan sille, jolla asianomaisen arvo-osuustilin tietojen mukaan on oikeus saada suoritus eräpäivän alkaessa.</p> <p>Debentuurilainalle ei ole asetettu vakuutta. Debentuurilainalla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijoiden muilla veloilla. Debentuurilainaa ei voida käyttää vastasaatavien kuittaamiseen.</p>												
C.9	Korko, takaisinmaksu ja muita tietoja	<p>Lainan pääomalle maksetaan 2,10 %:n vuotuinen kiinteä korko.</p> <p>Korkokaudet ovat: 8.5.2017 – 15.10.2018 16.10.2018 – 15.10.2019 16.10.2019 – 15.10.2020 16.10.2020 – 15.10.2021 16.10.2021 – 15.10.2022</p> <p>Korko maksetaan jälkikäteen koko nimellispääomalle, vuosittain 15. päivänä lokakuuta, ensimmäisen kerran 15.10.2018 ja viimeisen kerran 15.10.2022. Koronlaskuperusteena käytetään todellisten korkokauden päivien lukumäärää jaettuna vuodella, jossa on todellisten päivien mukainen määrä päiviä. Korko lasketaan kullekin korkojaksolle mukaan lukien korkojakson ensimmäinen päivä ja pois lukien korkojakson viimeinen päivä. Korko lasketaan lainan liikkeeseenlaskupäivästä. Debentoureille ei kerry korkoa lainan eräpäivän ja lainan lunastettavaksi esittämissäpäivän väliseltä ajalta.</p> <p>Laina-aika on noin viisi (5) vuotta ja viisi (5) kuukautta, 8.5.2017-15.10.2022. Lainan nimellispääoma maksetaan takaisin suorittamalla debentuurien koko alkuperäinen nimellisarvo kertamaksuna takaisin 15.10.2022.</p> <p>Lainan haltijoita edustaa velkojien kokous.</p>												
C.10	Mahdollinen yhteys johdannaiseen	Ei sovellu. Korko ei ole yhteydessä johdannaiseen.												
C.11	Kaupankäynnin kohteeksi ottaminen	Liikkeeseenlaskijat eivät aio hakea Lainaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi.												

Jakso D – Riskit		
D.2	Keskeiset tiedot tärkeimmistä liikkeenlaskijalle ominaisista riskeistä	<p>Toimintaympäristöön liittyvät riskit:</p> <p><u>Taloudelliseen, yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kehitykseen liittyvät riskit</u> Maailmanlaajuiset, alueelliset ja kansalliset taloudelliset olosuhteet vaikuttavat Liikkeeseenlaskijoihin ja Yhteenliittymän toimintaympäristöön. Keskeisiä toimintaympäristöön vaikuttavia ulkoisia tekijöitä ovat Suomessa vallitseva taloustilanne ja globaalit talouden näkymät, jotka voivat vaikuttaa rahoitusvarojen hintaan, korkotasojen vaihteluun ja markkinoilla vallitsevaan luottamukseen.</p> <p><u>Vallitseva kilpailutilanne</u> Kilpailutilanne pankki- ja rahoituspalveluiden markkinoilla, joilla Liikkeeseenlaskijat toimivat, on kireä. Liikkeeseenlaskijat ja Yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit kilpailevat suomalaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Osa kilpailijoista on toiminut markkinoilla jo pitkään, mutta viime aikoina markkinoille on tullut myös joitakin uusia toimijoita. Vallitsevaa kilpailutilannetta ja toimintaympäristöä leimaa erityisesti historiallisen matala korkotaso, joka kiristää pankkien välistä kilpailutilannetta.</p> <p><u>Systeimiriski</u> Kotimainen ja ulkomainen rahoitusjärjestelmä ja pääomamarkkinat ovat tiivisti kytköksissä toisiinsa. Näin ollen maksuhäiriöt, taloudelliset vaikeudet, asiakkaiden pako tai muu taloudellinen ahdinko kotimaisissa tai ulkomaisissa pankeissa tai muissa rahoitusalan yrityksissä voivat johtaa likviditeettiongelmiin muissa pankki- ja rahoitusalan yrityksissä. Mikäli yksi pankki- ja rahoituspalveluja tarjoava yritys joutuu ongelmiin, voi tällä olla seurannaisvaikutuksia muille pankki- ja rahoitusalan yrityksille esimerkiksi luotonannon, arvopaperikaupankäynnin, selvityksen ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien yritysten välisten yhteyksien kautta.</p> <p><u>Sääntelyyn liittyviä riskejä:</u> Säästöpankkiryhmä, johon Liikkeeseenlaskijat kuuluvat, toimii voimakkaasti säännellyillä toimialoilla, ja sen toimintaa koskee laaja valvonta- ja sääntelyjärjestelmä (mukaan lukien erityisesti sääntely Suomessa ja Euroopan unionissa). Tietyt päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta. Säästöpankkiryhmän ja sen yksittäisten yhteisöjen on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, vakavaraisuuden hallintaa, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuita sekä voitonjakoa koskevan sääntelyn sekä Yhteenliittymää koskevien säännösten vaatimukset.</p> <p>Liikkeeseenlaskijoihin soveltuvat elvytys- ja kriisinratkaisulait, jotka luovat Suomeen ja Euroopan unioniin monikerroksisen ja monisyisen sääntelyjärjestelmän. Rahoitusvakausvirasto luo Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Osana kriisinratkaisusuunnitelmaa tullaan asettamaan yhteenliittymätasolla omien varojen ja vähennyskelpoisten velkojen määrää koskeva vaatimus (MREL-vaatimus), joka astuu voimaan 31.12.2017. Vaatimusta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin, mutta jäsenluottolaitoskohtaista vaatimusta tullaan arvioimaan uudelleen vuonna 2018. MREL-vaatimus on luonteeltaan Pilari 2 - tyyppinen minimivaatimus, joka on täytettävä jatkuvasti.</p> <p>Sääntelyn muutokset ja niiden soveltamiseen liittyvät tulokset saattavat vaikuttaa olennaisesti Säästöpankkiryhmän tai siihen kuuluvan yhteisön, kuten Liikkeeseenlaskijoihin, liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Avain Säästöpankki:</p> <p><u>Luottoriskit:</u> Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastausta syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuus-vaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet</p>

määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja maaseutuyrittäjät sekä pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus oli 31.12.2016 65,1 % (31.12.2015: 66,7 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista oli 31.12.2016 17,6 % (31.12.2015: 18,7 %) ja muiden 17,3 % (31.12.2015: 14,5 %). Valtaosa, 69,0 % (59,1 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Avain Säästöpankilla on yksi asiakaskokonaisuus, jonka vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit).

Likviditeettiriski:

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenrahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski.

Korkoriski:

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- tai erääntymisajankohdista. Pankin hallitus on myöntänyt toimivalle johdolle valtuudet suojaavien johdannaisten käyttöön. Korkoriskin hallitsemiseksi alkaneella tilikaudella pankin tavoitteena on edelleen tasapainottaa saatavien ja velkojen korkoperuste.

Johdannaissopimukset:

Pankki suojaa korollisia velkojaan korkojen muutoksia vastaan korkojohdannaisilla ja soveltaa niihin suojauslaskentaa koskevia määräyksiä sekä seuraa säännöllisesti suojausten tehokkuutta. Avain Säästöpankki ei kuitenkaan pysty takaamaan, että se pystyisi arvioimaan johdannaissopimusten yhteydessä syntyvän riskin kokonaisuudessaan. Tämä voi johtaa siihen, että liikkeeseenlaskijan johdannaissopimuksiin perustuva suojaus on riittämätön.

Markkinariski:

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Kiinteistöriski:

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistöinvestoinnit eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 2 764 tuhatta euroa (2015: 2 836). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 1 230 tuhatta euroa (2015: 1 303). Pankin sijoituskiinteistöomaisuuden nettotuotto oli 1,52 % (2015: 2,99 %).

Strategiset ja operatiiviset riskit:

Strategisellä riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen

nähdessä väärin valitusta liiketoimintastrategiasta syntyviä menetyksiä. Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositasoon suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään Säästöpankkiliiton analyysejä säästöpankkien tilasta ja kehityksestä sekä muita analyysejä ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa.

Ylihärmän Säästöpankki:

Luottoriskit:

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja –limiiteistä sekä takauksista.

Ylihärmän Säästöpankillä oli 31.12.2016 8 kappaletta sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit).

Likviditeettiriski:

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenerahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Rahoitustaseen korkoriski:

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloriskin kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä. Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloriski).

Johdannaissopimukset:

Ylihärmän Säästöpankillä on mahdollisuus, hallituksen niin erikseen päättäessä, tehdä ja käyttää korkojohdannaissuojaimistarkoituksessa. Ylihärmän Säästöpankki ei kuitenkaan pysty takaamaan, että se pystyisi arvioimaan johdannaissopimusten yhteydessä syntyvän riskin kokonaisuudessaan. Tämä voi johtaa siihen, että liikkeeseenlaskijan johdannaissopimuksiin perustuva suojautuminen on riittämätön.

Markkinariski:

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa

tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Kiinteistöriski:

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösisjoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 1 630 tuhatta euroa (31.12.2015: 1 099 tuhatta). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 51 tuhatta euroa (2015: 63), mikä on 0,03 % pankin taseen loppusummasta.

Strategiset ja operatiiviset riskit:

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärin valitusta liiketoiminta-strategiasta syntyviä menetyksiä. Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositasen suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään Säästöpankkiliiton analyyseja säästöpankkien tilasta ja kehityksestä sekä muita analyyseja ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa.

Säästöpankkiryhmään liittyvät riskit:

Luotto- ja vastapuoliriskit:

Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan merkittävin riski on luottoriski. Luottoriskin hallinnalla ja valvonnalla on suuri merkitys varmistettaessa pääomien riittävyttä suhteessa liiketoiminnan riskeihin ja riskien toteutumisen aiheuttamiin tappioihin.

Likviditeettiriski:

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan Säästöpankkiryhmässä Yhteenliittymän ja sen yksittäisen jäsenluottolaitoksen kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenerahoituksen kustannusten hallitsematon nousu.

Rahoitustaseen korkoriski:

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tulo- ja kassavirtojen kautta. Yhteenliittymässä pankkitoiminnan liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Jäsenluottolaitosten kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Markkinariski:

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja otto-lainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan yleisesti markkinahintojen muutoksen aiheuttamaa vaikutusta rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvoon. Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tulo- ja kassavirtojen kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski.

Kiinteistöriski:

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. Liiketoimintastrategiansa mukaisesti Yhteenliittymään kuuluvat pankit ovat pienentäneet kiinteistösijoituksiin sitoutuneita pääomia. Pankkien kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankkien sijoituskiinteistöomaisuus on arvostettu tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun.

Operatiivinen riski:

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä.

Oikeudelliset riskit:

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyin liikearvon riskiä.

Järjestelmä- ja tietoturvariskit:

Kotimaan ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden keskinäiset riippuvuudet sekä ulkomaisten tai kotimaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten taloudelliset ongelmat, kuten maksuhäiriöt tai talletuspaot, saattavat aiheuttaa ongelmia myös muille finanssialalla toimiville yrityksille. Yksittäisen rahoituslaitoksen ongelmat voivat muodostua useamman pankin tai koko rahoitusjärjestelmän ongelmiksi, johtuen muun muassa rahoituslaitosten keskinäisistä vastuista ja riskeistä, kaupankäynnistä sekä kauppohenkilöstön selvitä. Tätä kutsutaan systeemiriskiksi ja sillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus finanssitoimialalle yleisesti ja siten myös Säästöpankkiryhmän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Säästöpankkiryhmä on riippuvainen Oy Samlink Ab:n tuottamista tietojärjestelmä- ja tukipalveluista ja niiden toimivuudesta. Säästöpankkiryhmä omistaa 42 % Oy Samlink Ab:n osakekannasta. Samlink-konserni tuottaa Säästöpankkiryhmälle mm. pankkitoiminnan tietojärjestelmäpalveluja, taloushallinnon palveluja, toimistoinfrastruktuuriin liittyviä palveluja ja teknisiä tukipalveluja.

EVERY A/S on solminut maaliskuussa 2017 aiesopimuksen Oy Samlink Ab:n kanssa ja käy yksinoikeudella neuvotteluja koko osakekannan ostamisesta. Lopullinen sopimus on ehdollinen ja vaatii kilpailuviranomaisen hyväksynnän. Neuvottelujen kohteena on myös Oy Samlink Ab:n noin 50 asiakaspankin valinta uudesta peruspankkijärjestelmästä, jonka toimittaja EVERY A/S olisi. Aiesopimus ei koske Oy Samlink Ab:n tytäryhtiöitä Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:tä ja Project-IT Oy:tä.

Liiketoimintariski:

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Vakavaraisuuteen ja varainhankintaan liittyviä riskejä:

Yhteenliittymän on täytettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan Yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, luottolaitoslaissa (610/2014, muutoksineen) tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistuosuuksiin.

Finanssivalvonta asetti joulukuussa 2016 Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on suuruudeltaan 0,5 % ja tulee täyttää ydinpääomalla (CET1). Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tulee voimaan 30.6.2017.

Riittämätön vakavaraisuus saattaisi rajoittaa Säästöpankkiryhmän ja Yhteenliittymän strategian toteuttamista. Merkittävät, odottamattomat tappiot voisivat aiheuttaa tilanteen, jossa Yhteenliittymä tai sen yksittäinen yhteisö ei kykenisi säilyttämään haluttua pääomarakennetta. Vakavaraisuudessa tai varainhankinnassa tapahtuvat epäedulliset muutokset voivat heikentää Säästöpankkiryhmän tulosta ja taloudellista asemaa.

Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä:

Liikkeeseenlaskijat kuuluvat Yhteenliittymään, joka aloitti toimintansa 31.12.2014. Yhteenliittymälaiissa tarkoitetun talletuspankkien Yhteenliittymän muodostavat tämän Tarjousesitteen päivämääränä Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk ja yhteenliittymäpäättökseen tehneet 23 säästöpankia (jäljempänä yhdessä ”Säästöpankit” ja kukin erikseen ”Säästöpankki”) sekä Säästöpankkien keskusluottolaitoksena toimiva Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj ja edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaiissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle (eli Säästöpankeille ja/tai Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:lle ja Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle) määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa yhteenliittymälaiissa säädetyn mukaisesti jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan yhteenliittymälaiissa säädetyn perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna eräänyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Edellä kuvatusti Yhteenliittymään jäsenluottolaitoksina kuuluvat Liikkeeseenlaskijat, muut Säästöpankit, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj ja Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta eräänyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta Säästöpankkiliitto osk:lta, kun päävelka on eräännyt. Mainitussa tapauksessa Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava laissa tarkoitettu osituslaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuusuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitosten maksuvelvollisuus on rajoitettua siten, että maksuvelvollisuutta ei sovelleta jäsenluottolaitokseen, jonka omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrä alittaa taikka maksuvelvollisuuden täyttämisen seurauksena alittaisi jäsenluottolaitoksen luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tai, jos jäsenluottolaitokseen sovelletaan 21 §:n mukaisia alempia vaatimuksia, mainitussa pykälässä säädetyn omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärän.

Liikkeeseenlaskijoilla ja muilla jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain (421/2013) 14 luvun mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Yhteenliittymälain ja osuuskuntalain mukaisten maksuvelvollisuuksien realisoinnilla voisi olla merkittävä epäedullinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden ja Säästöpankkiryhmän liiketoimintaan, toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

		<p><u>Yhteenliittymän kokoonpanon muutoksiin liittyviä riskejä:</u> Yhteenliittymän kokoonpano voi muuttua yhteenliittymälain puitteissa. Keskusyhteisön jäseneksi liittymistä ja keskusyhteisön jäsenyydestä eroamista ja erottamista säännellään yhteenliittymälaisissa. Yhteenliittymälain mukaisesti jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuus jatkuu myös luottolaitoksen osalta, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään luottolaitokselle.</p>
D.3	Keskeiset tiedot tärkeimmistä arvopapereille ominaisista riskeistä	<p><u>Debentureilla on muita sitoumuksia huonompi etuoikeus maksukyvyttömyystilassa</u> Liikkeeseen laskettavat velkakirjat ovat velkakirjalain 34 §:n 2 momentin tarkoittamia debentureja ja etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät. Mikäli Liikkeeseenlaskijat tulevat laina-aikana maksukyvyttömiksi, sijoittajien Debentuurilainaan perustuvilla saatavilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijoiden muilla sitoumuksilla, ja siten voi olla olemassa riski siitä, että sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman ja koron osittain tai kokonaan.</p> <p><u>Ei vakuutta tai takausta eikä panttaamattomuussitoumusta</u> Liikkeeseenlaskijat ei anna Debentuurilainalle vakuutta, eikä niiden ehtoihin sisälly panttaamattomuussitoumusta. Debentuurilainalle ei ole annettu takausta. Mikäli Liikkeeseenlaskijat tulevat laina-aikana maksukyvyttömiksi tai niiden taloudellinen asema heikkenee, sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman ja koron osittain tai kokonaan. Kuitenkin yhteenliittymälain mukaan velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan (päävelka), voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt.</p> <p><u>Debentuurilaina on kiinteäkorkoinen</u> Yleinen korkotason nousu laskee kiinteäkorkoisen lainan jälkimarkkina-arvoa. Korkotason muutokset voivat aiheuttaa sijoittajalle tappioita, jos sijoittaja myy kiinteäkorkoiset lainat ennen takaisinmaksupäivää.</p> <p><u>Kriisinratkaisusääntelystä johtuvat riskit</u> Kriisinratkaisusääntely mahdollistaa tietyissä tilanteissa velkakirjojen arvon alentamisen tai velan muuntamisen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi. Rahoitusvakausviraston on alennettava konkurssissa huonommalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvoa täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista. Debentuurilaina on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät. Jos Avain Säästöpankki tai Ylihärman Säästöpankki joutuu kriisinratkaisumenettelyyn Debentuurilainan juoksuaikana, merkitsee tämä sitä, että sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman kokonaan tai osittain.</p> <p><u>Tuotto ja takaisinmaksu</u> Arvopaperimarkkinoilla sijoittamiseen liittyy aina riskejä. Arvopaperien historiallinen kehitys ei ole tae tulevasta tuotosta. Sijoittaja vastaa itse omien sijoituspäätöksensä taloudellisista seuraamuksista. Debentuurilainan tuoton määrä riippuu sen korosta ja koronlaskuperusteista sekä emissiokurssista.</p> <p><u>Jälkimarkkinat</u> Debentuurilainaa ei listata pörssiin eikä noteerata julkisesti. Debentuurilainan velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa, mutta Liikkeeseenlaskijat eivät voi taata, että Lainalle muodostuu laina-aikana jatkuva päivittäinen jälkimarkkina. Mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen Lainan eräpäivää, voi velkakirjan sen hetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi. Liikkeeseenlaskijoiden konttorit ottavat vastaan osto- ja myyntitoimeksiantoja.</p>

		<p>Sijoittajalla ei ole oikeutta vaatia omalta osaltaan Lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Debenttuureihin perustuvia saamisia ei voi käyttää vastasaamisen kuittaukseen.</p> <p><u>Verotus</u> Debenttuurilainan verotus ja tuotto voivat muuttua laina-aikana. Tarjousesitteessä on tiedot voimassa olevista verosäännöksistä ja siitä ilmenee, miten Lainasta maksettavaa korkoa ja Lainan pääomaa verotetaan. Korosta peritään voimassa olevien lakien ja veroviranomaisten määräysten mukainen vero koronmaksun yhteydessä.</p>
--	--	---

1.5. Jakso E - Tarjous

Jakso E – Tarjous		
E.2b	Varojen käyttö	Liikkeeseenlaskijat käyttävät Lainan liikkeeseenlaskulla hankitut varat tavanomaisiin liiketoimintoihinsa osana pankkien varainhankintaa.
E.3	Tarjousehdot	<p><i>Liikkeeseenlaskupäivä:</i> 8.5.2017</p> <p><i>Laina-aika ja takaisinmaksu:</i> Laina-aika on noin viisi (5) vuotta ja viisi (5) kuukautta, 8.5.2017–15.10.2022. Lainan nimellispääoma maksetaan takaisin suorittamalla Lainan alkuperäinen nimellisarvo 15.10.2022.</p> <p><i>Korko:</i> Lainan pääomalle maksetaan kiinteää 2,10 prosentin vuotuista korkoa.</p> <p><i>Merkintäaika:</i> 8.5.2017–30.9.2017 Liikkeeseenlaskijoiden konttoreiden aukioloaikana</p> <p><i>Merkintäpaikat:</i> Liikkeeseenlaskijoiden kaikki konttorit</p> <p><i>Liikkeeseenlaskun luonne:</i> Yleisölle suunnattu debenttuurilaina</p> <p><i>Emissiokurssi:</i> Lainan emissiokurssi merkintäaikana on 100 %.</p> <p><i>Arvopaperin nimellispääoma ja valuutta:</i> 1.000 (tuhat) euroa</p> <p><i>Vähimmäismerkintä:</i> 1.000 (tuhat) euroa</p> <p><i>Merkinnän maksu:</i> Lainaa merkittäessä on maksettava merkinnän nimellismäärä sekä lainaehdojen mukainen liikkeeseenlaskupäivästä merkinnän maksupäivään kertynyt korko.</p> <p><i>Merkintäsitoumus:</i> Lainalle ei ole annettu merkintäsitoumusta.</p> <p><i>Lainan etuoikeusasema:</i> Laina lasketaan liikkeeseen velkakirjalain 5 luvun 34 §:n mukaisina debenttuureina, joilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla.</p> <p>Liikkeeseenlaskija päättää menettelytavoista mahdollisessa yli- ja alimerkintätilanteessa.</p>
E.4	Eturistiriidat	Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj kuuluu Liikkeeseenlaskijoiden kanssa samaan pankkiryhmään sekä yhteenliittymään, mutta sillä on liikkeeseenlaskijan asiamiehenä toimiessaan itsenäinen ja tavanomainen kaupallinen intressi rahoitusmarkkinoilla. Lainan liikkeeseenlaskuun ei liity eturistiriitoja liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenten liikkeeseenlaskijaan liittyvien tehtävien ja heidän yksityisten etujensa tai muiden tehtäviensä välillä.
E.7	Kustannukset	Lainan merkitsijöiltä ei veloiteta merkinnöistä eikä Lainan säilytyksestä peritä maksuja.

2. RISKITEKIJÄT

Mahdollisten sijoittajien tulisi tarkastella seuraavia riskitekijöitä huolellisesti muiden Esitteessä esitettyjen tietojen lisäksi.

Mikäli jokin tässä Esitteessä kuvatuista riskitekijöistä toteutuu, saattaa sillä olla haitallinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen, taloudelliseen asemaan ja/tai Liikkeeseenlaskijoiden kykyyn suoriutua maksuvelvoitteistaan. Tällöin sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman sekä mahdollisen tuoton kokonaan tai osittain. Kuvaukset riskitekijöistä perustuu Esitteen päivämääränä Liikkeeseenlaskijoiden ja Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen ja johdon tiedossa olleisiin ja arvioimiin seikkoihin, minkä vuoksi kuvaus ei ole välttämättä kattava.

Esitteessä kuvatut riskit ja epävarmuustekijät eivät ole ainoita Liikkeeseenlaskijoiden ja Yhteenliittymän toimintaan vaikuttavia tekijöitä. Muilla seikoilla ja epävarmuustekijöillä, joita ei tällä hetkellä tunneta tai joita ei pidetä olennaisina, voi olla olennainen haitallinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen, taloudelliseen asemaan ja/tai kykyyn suoriutua maksuvelvoitteistaan.

Riskitekijöiden esitysjärjestys ei kuvaa riskitekijöiden toteutumisen todennäköisyyttä tai keskinäistä tärkeysjärjestystä.

2.1 Toimintaympäristöön liittyvät riskitekijät

Taloudelliseen, yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kehitykseen liittyvät riskit

Maailmanlaajuiset, alueelliset ja kansalliset taloudelliset olosuhteet vaikuttavat Liikkeeseenlaskijoiden ja Yhteenliittymän toimintaympäristöön. Keskeisiä toimintaympäristöön vaikuttavia ulkoisia tekijöitä ovat Suomessa vallitseva taloustilanne ja globaalit talouden näkymät, jotka voivat vaikuttaa rahoitusvarojen hintaan, korkotasojen vaihteluun ja markkinoilla vallitsevaan luottamukseen.

Vuoden 2016 aikana nähtiin useita poliittisesti merkittäviä muutoksia. Iso-Britannian irtautuminen kansanäänestyksellä EU-jäsenyydestä oli jatkumoa unionin toistuville poliittisille kriiseille. Yhdysvaltojen presidentinvaalit olivat toinen merkittävä muutos, jonka vaikutukset maailmankauppaan ja geopolitiikkaan tullaan näkemään lähivuosina.

Euroopassa kasvunäkymät olivat hajanaiset ja erot valtioiden välillä merkittäviä. Rakennemuutosten hidastuminen ja pankkisektorin vaikeudet vaikuttivat osaltaan talouden elpymisvauhtiin. Erityisesti epävarmuus Iso-Britannian äänestystuloksen vaikutuksista hidasti investointien kasvua, mutta työllisyystilanteen parantuminen ja palvelusektorin positiivinen kehitys pitivät luvut positiivisina. Yhdysvalloissa työmarkkinoiden tilanne on parantunut jo usean vuoden ajan ja tämä kehitys jatkui myös vuoden 2016 aikana. Teollisten investointien alhainen kasvu painoi osaltaan kasvulukemia, mutta loppuvuodesta nähty öljyn hinnannousu loi uskoa positiiviseen kehitykseen myös investointien osalta.

Merkittävä tekijä globaalien talouden näkökulmasta oli Kiinan tilanteen parantuminen elvytystoimenpiteiden seurauksena. Kiinan kansantalouden suuri velkataakka ja talouskasvun hidastuminen ovat puolestaan merkittäviä riskitekijöitä lähivuosina. Kehittyvien markkinoiden kasvunäkymiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä.

Suomen talouskasvu on kehittynyt muuta Eurooppaa heikommin. Vientivetoisuus on kärsinyt globaalitalouden hitaasta kasvusta sekä investointien puutteesta. Vuoden 2016 aikana käynnistynyt elpyminen on antanut kuitenkin uskoa paremmasta. Työttömyys on laskenut ja kotitalouksien luottamus on kohentunut merkittävästi. Yksityinen kulutus kasvaa ja alhainen korkotaso tukee kotitalouksien ostovoimaa. Teollisuuden näkymät ovat myös elpyneet, mutta teollisuustuotanto on edelleen alhaisella tasolla.

Yleisen taloustilanteen heikkeneminen, korkea työttömyysaste sekä taloudellinen epävarmuus voivat lisätä maksuhäiriöitä, luottotappioita ja arvonalentumisia ja voivat vaikuttaa negatiivisesti Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän tarjoamien lainojen ja tuotteiden kysyntään, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti liiketoiminnan tulokseen ja nostaa Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten jälleerahoituskustannuksia. Edellä kuvatuilla taloussuhdanne ja toimintaympäristön muutoksilla voi olla olennainen haitallinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai kykyyn suoriutua maksuvelvoitteistaan.

Vallitseva kilpailutilanne

Kilpailutilanne pankki- ja rahoituspalveluiden markkinoilla, joilla Liikkeeseenlaskijat toimivat, on kireä. Liikkeeseenlaskijat ja Yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit kilpailevat suomalaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Osa kilpailijoista on toiminut markkinoilla jo pitkään, mutta viime aikoina markkinoille on tullut myös joitakin

uusia toimijoita. Vallitsevaa kilpailutilannetta ja toimintaympäristöä leimaa erityisesti historiallisen matala korkotasoa, joka kiristää pankkien välistä kilpailutilannetta.

Markkinatoimijoiden kilpailukykyyn kannalta keskeisiä tekijöitä ovat markkinatoimijoiden luottoluokitus, taloudellinen asema ja vakavaraisuus, palvelun saavutettavuus, sekä maine, tuote- ja palveluvalikoima. Mikäli Liikkeeseenlaskijat ja/tai Yhteenliittymä eivät kykene tarjoamaan riittävän kilpailukykyisiä palveluita ja tuotevalikoimaa, Liikkeeseenlaskijat voivat hävitä markkinaosuuksia tai kärsiä tappioita joillakin tai kaikilla liiketoiminta-alueillaan. Liikkeeseenlaskijoiden kannattavuus voi myös heiketä sen vuoksi, että kireä kilpailutilanne asettaa hintapaineita pankin tuote- ja palveluvalikoimalle. Mikäli Liikkeeseenlaskijat ja/tai Yhteenliittymä ei pysty vastaamaan vallitsevaan kilpailutilanteeseen, sillä voi olla olennainen haitallinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai kykyyn vastata maksuvelvoitteistaan.

Systemiriski

Kotimainen ja ulkomainen rahoitusjärjestelmä ja pääomamarkkinat ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Näin ollen maksuhäiriöt, taloudelliset vaikeudet, asiakkaiden pako tai muu taloudellinen ahdinko kotimaisissa tai ulkomaisissa pankeissa tai muissa rahoitusalan yrityksissä voivat johtaa likviditeettiongelmiin muissa pankki- ja rahoitusalan yrityksissä. Mikäli yksi pankki- ja rahoituspalveluja tarjoava yritys joutuu ongelmiin, voi tällä olla seurannaisvaikutuksia muille pankki- ja rahoitusalan yrityksille esimerkiksi luotonannon, arvopaperikaupankäynnin, selvityksen ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien yritysten välisten yhteyksien kautta. Edellä kuvatun systeemiriskin toteutuminen voi aiheuttaa Liikkeeseenlaskijoille ja/tai Yhteenliittymälle luottotappioita tai tarpeita tehdä arvonalentumiskirjauksia tai heikentää kykyä hankkia rahoitusta, millä voi olla olennainen haitallinen vaikutus Liikkeeseenlaskijoiden ja/tai Yhteenliittymän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen, taloudelliseen asemaan ja/tai kykyyn suoriutua maksuvelvoitteistaan.

Sääntelyyn liittyviä riskejä

Säästöpankkiryhmä, johon Liikkeeseenlaskijat kuuluvat, toimii voimakkaasti säännellyillä toimialoilla, ja sen toimintaa koskee laaja valvonta- ja sääntelyjärjestelmä (mukaan lukien erityisesti sääntely Suomessa ja Euroopan unionissa). Tietyt päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta. Säästöpankkiryhmän ja sen yksittäisten yhteisöjen on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, vakavaraisuuden hallintaa, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuuta sekä voitonjakoa koskevan sääntelyn sekä Yhteenliittymää koskevien säännösten vaatimukset.

Finanssisektorin sääntelyyn on tehty ja tullaan tekemään merkittäviä muutoksia Suomessa, Euroopan unionissa ja muutoin kansainvälisesti, liittyen finanssialan EU-valvontarakenteiden muutoksiin. Lisäksi kansainvälisiin IFRS-tilinpäätösstandardeihin kohdistuu lähivuosina finanssialaa koskevia merkittäviä uudistuksia. Säästöpankkiryhmä arvioi, että IFRS 9 Rahoitusinstrumentit –standardin, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, käyttöönotolla on merkittäviä vaikutuksia Säästöpankkiryhmälle niin tilinpäätöksen, sisäisten prosessien kuin järjestelmävaatimusten osalta.

Uudistusten tai niiden voimaan saattamisen vaikutuksista ei ole vielä kaikilta osin tietoa. Tulevan sääntelyn sisältöön ja aikatauluihin liittyvän epävarmuuden vuoksi ei ole mahdollista ennustaa tulevan sääntelyn kaikkia mahdollisia vaikutuksia.

Muutoksia, jotka voisivat vaikuttaa Säästöpankkiryhmään ja Liikkeeseenlaskijoihin, ovat muun muassa:

- muutokset rahataloudessa ja korkotasossa sekä keskuspankkien ja sääntelyviranomaisten menettelytavoissa;
- yleiset muutokset hallituksen noudattamassa tai sääntelyä koskevassa politiikassa, mikä voi merkittävästi vaikuttaa sijoittajien päätöksiin markkinoilla, joilla Säästöpankkiryhmä toimii;
- kilpailu- ja hintaympäristöä koskevat muutokset; ja
- tilinpäätösympäristöä koskevat muutokset.

Sääntelyn muutokset ja niiden soveltamiseen liittyvät tulkinnat saattavat vaikuttaa olennaisen haitallisesti Säästöpankkiryhmän tai siihen kuuluvan yhteisön, kuten Liikkeeseenlaskijoihin, liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Elvytys- ja kriisinratkaisusääntely

Euroopan laajuinen luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehys perustuu direktiiviin 2014/59/EU. Kriisinratkaisudirektiivi tuli voimaan 2.7.2014, ja jäsenmailla oli vuoden 2014 loppuun saakka aikaa hyväksyä ja julkaista sen edellyttämät lait ja määräykset. Kriisinratkaisudirektiiviä täydentää asetus euroalueen merkittävimpien rahoituslaitosten kriisinratkaisusta (806/2014). Kriisinratkaisuasetus luo pohjan unionin yhteiselle kriisinratkaisumekanismille, ja se on sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä unionin jäsenmaissa.

Suomessa direktiivin täytäntöönpaneva lainsäädäntö ja asetuksen vaatimat lainmuutokset tulivat voimaan 1.1.2015. Suomessa kriisinratkaisudirektiivi pantiin valtaosin täytäntöön kahdella uudella säädöksellä. Ne ovat laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta (1194/2014) ja laki rahoitusvakaussuunnitelmasta (1195/2014). Jälkimmäisellä lailla perustettiin uusi kansallinen kriisinratkaisuviranomainen, Rahoitusvakaussuunnitelma, jolla on vastinpari kaikissa unionin jäsenvaltioissa. Rahoitusvakaussuunnitelma on uusi itsenäinen virasto, joka Suomen kansallisena kriisinratkaisuviranomaisena vastaa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisun suunnittelusta sekä päätöksenteosta taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden laitosten toiminnan uudelleen järjestelmiseksi. Rahoitusvakaussuunnitelma toimii osana EU:n yhteistä kriisinratkaisumekanismia. Virasto osallistuu EU:n kriisinratkaisuneuvoston (Single Resolution Board, "SRB") työhön ja tekee tiivistä yhteistyötä SRB:n kanssa kriisinratkaisua koskeissa asioissa. Rahoitusvakaussuunnitelma käynnisti toimintansa kesällä 2015.

Yhteenliittymä on laatinut elvytysuunnitelman, jonka avulla toiminnan jatkuvuus voidaan turvata myös rahoitusvaikeuksissa. Suunnitelmassa esitetään eri toimintavaihtoehdot, joilla pankin taloudelliset toimintaedellytykset palautetaan. Yhteenliittymässä elvytysuunnitelma tehdään yhteenliittymätasolla. Suunnitelma on päivitettävä vuosittain, ja se on toimitettava Finanssivalvonnalle tarkastettavaksi.

Luottolaitos on ensisijaisesti velvollinen toimimaan elvytysuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Finanssivalvonta voi velvoittaa luottolaitoksen toimenpiteisiin, jos luottolaitos ei ryhdy omatoimisesti elvytysuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin. Uuden lainsäädännön myötä Finanssivalvonta saa ennakkollista toimivaltaa, jonka turvin se voi puuttua rahoituslaitosten toimintaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jos se epäilee ongelmia. Varhainen puuttuminen on mahdollista, jos Finanssivalvonnalla on painavia syitä olettaa, että rahoituslaitos ei todennäköisesti pysty täyttämään toimilupansa edellytyksiä, suoriutumaan velvoitteistaan tai noudattamaan vakavaraisuussääntelyä seuraavien kahdentoista kuukauden aikana. Finanssivalvonta voi silloin esimerkiksi velvoittaa rahoituslaitoksen johdon toteuttamaan elvytysuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, velvoittaa kutsumaan koolle yhtiökokouksen kriisinratkaisupäätöksiä varten, erottaa rahoituslaitoksen johtajat ja velvoittaa muuttamaan rahoituslaitoksen oikeudellista tai rahoituksellista rakennetta.

Rahoitusvakaussuunnitelman on kriisinratkaisulain nojalla velvollisuus laatia rahoituslaitoksille kriisinratkaisusuunnitelmat. Kriisinratkaisusuunnitelman on oltava valmis toteutettavaksi, jos rahoituslaitos joutuu kriisihallintoon. Kriisinratkaisulaki antaa Rahoitusvakaussuunnitelman kriisinratkaisudirektiivin mukaiset valtuudet ja välineet. Virastolla on oikeus asettaa rahoituslaitos kriisihallintoon, jos se arvioi, että laitos ei pysty tai ei todennäköisesti pysty jatkamaan toimintaansa eikä ole odotettavissa, että ongelma ratkeaisi yksityisillä toimenpiteillä kohtuullisessa ajassa. Lisäksi kriisinhallintoon asettamisen edellytyksenä on, että kriisihallinto on tarpeen tärkeän yleisen edun turvaamiseksi. Luottolaitoksella on jatkuvasti oltava laitoskohtaisesti ja konsolidoidulla tasolla omia varoja ja alentamiskelpoisia velkoja yhteensä vähintään Rahoitusvakaussuunnitelman määrittämä määrä (ns. MREL-vaatimus). Päätös omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärästä tehdään osana kriisinratkaisusuunnitelman laadintaa.

Rahoitusvakaussuunnitelma luo Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Osana kriisinratkaisusuunnitelmaa tullaan asettamaan yhteenliittymätasolla vaatimus omien varojen ja vähennyskelpoisten velkojen määrästä (MREL-vaatimus) ja astuu voimaan 31.12.2017. Vaatimusta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin, mutta jäsenluottolaitoskohtaista vaatimusta tullaan arvioimaan uudelleen vuonna 2018. MREL-vaatimus on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaatimus, joka on täytettävä jatkuvasti.

Tilanteessa, jossa rahoituslaitos on asetettu kriisihallintoon, Rahoitusvakaussuunnitelma voi rahoituslaitoksen toiminnan turvaamiseksi päättää, että laitoksen tappiot katetaan osakepääoman arvoa alentamalla tai osakkeita mitätöimällä. Lisäksi Rahoitusvakaussuunnitelma on käytettävissä erilaisia laissa määriteltyjä kriisinratkaisuvälineitä. Kriisihallintoon asetetun rahoituslaitoksen velkakirjojen arvoa voidaan alentaa tai muuntaa velka omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi (ns. *bail-in*). Lisäksi Rahoitusvakaussuunnitelma voi päättää laitoksen liiketoiminnan luovuttamisesta taikka väliaikaisen laitoksen tai omaisuudenhoidon perustamisesta. Velkojen arvonalentamiseen liittyen on huomattava, että velkojen arvonalentaminen ei voi kriisinratkaisulain mukaan kohdistua (i) tiettyihin talletuksiin (ii) vakuudellisiin velkoihin, jos vakuuden käypä arvo kattaa velan määrän, (iii) velkaan, joka perustuu työsuhteeseen, (iv) laitoksen tai yrityksen toiminnassaan tarvitsemien hyödykkeiden ja palvelujen ostovelkaan, (v) alkuperäiseltä kestoaltaan enintään seitsemän päivän pituiseen velkaan laitokselle, joka ei kuulu laitoksen kanssa samaan ryhmään, (vi) tiettyihin arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmien maksujen tai arvopaperien selvityksestä johtuvaan velkaan tai (vii) virastolain mukaiseen talletussuojamaksuun.

Osa varhaista puuttumista ja kriisihallintoa ovat suojatoimet, joita Rahoitusvakaussuunnitelma voi käyttää kriisiin joutuneen pankin tai sijoituspalveluyrityksen sopimuskumppaneita kohtaan. Sopimuskumppanit eivät ensinnäkin voi vedota maksuhäiriöön varhaisen puuttumisen tai kriisinratkaisutoimien perusteella, jos kriisiyhtiö pystyy yhä hoitamaan velvoitteensa. Kriisinratkaisun aikana Rahoitusvakaussuunnitelma voi keskeyttää laitoksen maksut ja velvoitteiden suorituksen tilapäisesti aina seuraavan pankkipäivän loppuun saakka. Virastolla on myös valtuudet rajoittaa vakuusvelkojen oikeutta panna täytäntöön vakuuksia, jotka on asetettu yhtiön varoista. Lisäksi virasto voi lykätä tilapäisesti laitoksen sopimuskumppaneiden oikeutta irtisanoa tai purkaa sopimus, jotta kriisi voidaan ratkaista tehokkaasti.

Lain talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä (1509/2001) nojalla viranomaisen voi keskeyttää talletuspankin toiminnan jopa kuukaudeksi, jos on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen vahingoittaisi vakavasti rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua. Uuden lainsäädännön myötä valtuudet toiminnan keskeyttämiseen siirtyvät Rahoitusvakausvirastolle. Kriisinratkaisumenettelyn aikana pankin toimintaa ei voi keskeyttää. Menettelyn aikana laitosta tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvia yhtiöitä ei myöskään voi asettaa konkurssiin tai selvitystilaan, ellei Rahoitusvakausvirasto itse päättä lopettaa kriisinratkaisua ja käynnistää maksukyvyttömyysmenettelyä.

Elvytys- ja kriisinratkaisulait luovat Suomeen ja Euroopan unioniin monikerroksisen ja monisyisen sääntelyjärjestelmän.

Yhteinen kriisinratkaisurahasto (Single Resolution Fund) aloitti toimintansa vuoden 2016 alussa. Luottolaitosten maksamat vakaumusmaksut siirretään kansallisesta kriisinratkaisurahastosta yhteiseen rahastoon, jonka tavoitetaso on 1 prosentti pankkiunionin korvattavia talletuksia vastaava määrä eli nykytiedoin arviolta noin 55 miljardia euroa. Tavoitteena on saavuttaa tämä taso vuoden 2023 loppuun mennessä.

Sääntelyn muutokset ja niiden soveltamiseen liittyvät tulkinnot saattavat vaikuttaa olennaisen haitallisesti Säästöpankkiryhmän tai siihen kuuluvan yhteisön, kuten Liikkeeseenlaskijoiden, liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

2.2. Avain Säästöpankin toimintaan liittyvät riskitekijät

Avain Säästöpankin riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet on tarkemmin selostettu esitteeseen viittaamalla liitetyssä Avain Säästöpankin tasekirjassa ja siellä hallituksen toimintakertomuksessa.

Luottoriskit

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuus-vaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja maaseutuyrittäjät sekä pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus oli 31.12.2016 65,1 % (31.12.2015: 66,7 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista oli 31.12.2016 17,6 % (31.12.2015: 18,7 %) ja muiden 17,3 % (31.12.2015: 14,5 %). Valtaosa, 69,0 % (59,1 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Asiakkaiden luottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan luottoluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johdolle/johtoryhmälle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää.

Pankki arvioi asiakkaiden luottoriskiä jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakasvastuuhenkilöt seuraavat vastuiden ja vakuuksien määriä sekä asiakkaiden maksukäyttäytymistä ja toimintaa. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankilla on yksi asiakaskokonaisuus, jonka vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleerahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Likviditeettiriski hallitaan mm. pitämällä riittävästi likvidejä varoja maksuvalmiuden takaamiseksi. Rahoitusriskiä seurataan kuukausittain raportoidulla hallitukselle pankin rahoitustilanteesta sekä maksuvalmiusasemasta. Raportointi perustuu tietoihin saatavien ja velkojen erääntymishetkestä sekä käytettävissä olevista limiiteistä.

Avain Säästöpankki hankkii tarvitsemansa jälleerahoituksen talletuksina omalta toimialueeltaan. Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleerahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 13.100 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleerahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

Pankki sijoittaa varainhankinnastaan enintään 100 prosenttia luotonantoon ja pitää maksuvalmiutensa hyvänä sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista oli 31.12.2016 21,5 % (31.12.2015: 22,6 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2016 aikana pankin rahoitusasema pysyi vakaana.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- tai erääntymisajankohdista. Pankin hallitus on myöntänyt toimivalle johdolle valtuudet suojaavien johdannaisten käyttöön. Korkoriskin hallitsemiseksi alkaneella tilikaudella pankin tavoitteena on edelleen tasapainottaa saatavien ja velkojen korkoperusteita.

Pankki käyttää korkoriskin mittaamisessa taseanalyysia, joka mittaa termiinikorkojen yhden ja kahden prosenttiyksikön muutosten vaikutusta tulevien 1 - 60 kk:n korkokatteen ennustukseen. Ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinikoroilla seuraaville viidelle vuodelle.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi edellä mainittujen korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen tulevina vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2016 -5/+4 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Kahden prosenttiyksikön muutoksella pankin korkoriski olisi vastaavasti -5/+4 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Johdannaissopimukset

Pankki suojaa korollisia velkojaan korkojen muutoksia vastaan korkojohdannaisilla ja soveltaa niihin suojauslaskentaa koskevia määräyksiä sekä seuraa säännöllisesti suojausten tehokkuutta. Johdannaiset on eritelty pankin tasetta koskevien liitetietojen kohdassa 1.6. Pankki seuraa kuukausittain johdannaisiin liittyviä riskejä kuten johdannaisten käyvän arvon muutoksia verrattuna korkokäyrän muutoksiin sekä muutoksia pankin taseasemassa ja korkokatteen herkkyyttä koronmuutoksille. Avain Säästöpankki ei kuitenkaan pysty takaamaan, että se pystyisi arvioimaan johdannaissopimusten yhteydessä syntyvän riskin kokonaisuudessaan. Tämä voi johtaa siihen, että liikkeeseenlaskijan johdannaissopimukseen perustuva suojautuminen on riittämätön.

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Tilinpäätöshetkellä pankin tulokseen sisältyi arvopapereista kirjattuja realisoimattomia arvonmuutoksia nettomäärältään 28 tuhatta euroa (31.12.2015: -116 tuhatta). Lisäksi realisoitumattomia arvonmuutoksia sisältyi käyvän arvon rahastoon, määrältään 1 600 tuhatta euroa (31.12.2015: 48 tuhatta), joka oli myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutos. Arvopapereiden realisoitumattomista arvonmuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli 1 629 tuhatta euroa (31.12.2015: -68 tuhatta). Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskestä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankilla ei ole sijoituskokonaisuuksia, joissa sijoitusten ja saamisten määrä ylittäisi 10 prosenttia pankin omista varoista.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu pääosin kauppahintamenetelmällä. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi erityisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuotto prosentit.

Kiinteistöomaisuuden arvo on maltillinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu pankin tasetta koskevien liitetietojen kohdassa 1.8 (pois lukien aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 2 764 tuhatta euroa (2015: 2 836). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 1 230 tuhatta euroa (2015: 1 303). Pankin sijoituskiinteistöomaisuuden nettotuotto on oli 1,52 % (2015: 2,99 %).

Strategiset ja operatiiviset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärin valitusta liiketoimintastrategiasta syntyviä menetyksiä.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositasen suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään Säästöpankkiliiton analyysejä säästöpankkien tilasta ja kehityksestä sekä muita analyysejä ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa.

Pankki on varautunut erityisellä vakuutuksella pankkitoiminnassa mahdollisesti toteutuviin operatiivisiin riskeihin ja niistä aiheutuviin vahinkoihin. Oikeudellisten riskien toteutumista osaltaan vähentävät laajasti käytössä olevat vakimuotoiset sopimusehdot. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisia riskejä seurataan keräämällä tietoa pankkia kohdanneista taloudellisista menetyksistä ja mahdollisista väärinkäytöksistä. Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista.

2.2. Ylihärman Säästöpankin toimintaan liittyvät riskitekijät

Ylihärman Säästöpankin riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet on tarkemmin selostettu esitteeseen viittaamalla liitettyssä Ylihärman Säästöpankin tasekirjassa ja siellä hallituksen toimintakertomuksessa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä, takauksista.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastoista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja maaseutuyrittäjät sekä pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus oli 31.12.2016 noin 61,1 % (31.12.2015: 61,1 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista oli 31.12.2016 18,4 % (31.12.2015: 19,0 %) ja muiden 20,5 % (31.12.2015: 19,9 %). Valtaosa, 59,6 % (31.12.2015: 59,4 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Asiakkaiden luottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan luottoluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johtoryhmälle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankilla oli 31.12.2016 8 kappaletta sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleerahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Ylihärman Säästöpankki hankkii tarvitsemansa jälleerahoituksen talletuksina omalta toimialueeltaan. Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleerahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 9 000 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleerahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

Pankki sijoittaa varainhankinnastaan enintään 95 prosenttia luotonantoon ja pitää maksuvalmiutensa hyvänä sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista oli 31.12.2016 12,6 % (31.12.2015: 11,4 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2016 aikana pankin rahoitusasema pysyi ennallaan.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloriskin kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyrärisi, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon

- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon enneaikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on pankin korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa pankin liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että pankin vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaassakaan korkoympäristön muutoksissa. Pankin riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan pankin hallituksen asettamalla korkoriskilimiteillä. Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Pankilla on mahdollisuus, hallituksen niin erikseen päättäessä, tehdä ja käyttää korkojohdannaisia suojaamistarkoituksessa. Pankki käyttää johdannaisoppimuksia ainoastaan suojaamaan osaketalletusten lisätuottoon liittyvää osakekurssiriskiä.

Pankin korkoriskiä mitataan kuukausittain sekä korkokatteen että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muuttuessa ja kunkin tase-erän markkina-arvon odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Korkoriskin mittaamisessa käytetään gap-analyysia. Herkkyysanalyysi mittaa yhden prosenttiyksikön korkotason muutoksen vaikutusta vuotuisen korkokatteeseen. Näin laskettu pankin korkoriski oli 31.12.2016 -3/+8 prosenttia vuoden 2016 korkokatteesta. Pankin korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Pankki käyttää korkoriskin mittaamisessa taseanalyysia, joka mittaa termiinikorkojen yhden ja kahden prosenttiyksikön muutosten vaikutusta tulevien 1 - 60 kk:n korkokatteen ennustukseen. Ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinikoroilla seuraaville viidelle vuodelle.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi edellä mainittujen korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen tulevina vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2016 -3 / +8 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Kahden prosenttiyksikön muutoksella pankin korkoriski olisi vastaavasti -3 / +22 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Johdannaisoppimukset

Ylihärman Säästöpankilla on mahdollisuus, hallituksen niin erikseen päättäessä, tehdä ja käyttää korkojohdannaisia suojaamistarkoituksessa. Pankki käyttää johdannaisoppimuksia ainoastaan suojaamaan osaketalletuksien lisätuottoon liittyvää osakekurssiriskiä. Ylihärman Säästöpankki ei kuitenkaan pysty takaamaan, että se pystyisi arvioimaan johdannaisoppimusten yhteydessä syntyvän riskin kokonaisuudessaan. Tämä voi johtaa siihen, että liikkeeseenlaskijan johdannaisoppimuksiin perustuva suojauminen on riittämätön.

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyy käyvän arvon rahastoon myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutoksesta 76 tuhatta euroa (31.12.2015: -43 tuhatta). Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysrisistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankilla ei ole sijoituskokonaisuuksia, joissa sijoitusten ja saamisten määrä ylittäisivät luottolaitoslain asettaman ylärajan 25 prosenttia pankin omista varoista.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu pääosin kauppahintamenetelmällä ja siinä on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät.

Kiinteistöomaisuuden arvo on vähäinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen.

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 1 630 tuhatta euroa (31.12.2015: 1 099 tuhatta). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 51 tuhatta euroa (2015: 63), mikä on 0,03 % pankin taseen loppusummasta.

Strategiset ja operatiiviset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärin valitusta liiketoimintastrategiasta syntyviä menetyksiä.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositason suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään Säästöpankkiliiton analyyseja säästöpankkien tilasta ja kehityksestä sekä muita analyyseja ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi pankin jatkuvuussuunnitelmalla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

2.3. Säästöpankkiryhmään liittyvät riskit

Säästöpankkiryhmä harjoittaa vähittäispankki-, keskuspankki-, sijoitus- ja henkivakuutustoimintaa sekä kiinteistövälitystä. Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luotto- ja vastapuoliriskit, likviditeettiriski, rahoitustaseen korkoriski, markkinariski, kiinteistöriski, operatiiviset riskit ja erilaiset liiketoimintariskit.

Luotto- ja vastapuoliriskit

Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan merkittävin riski on luottoriski. Luottoriskin hallinnalla ja valvonnalla on suuri merkitys varmistettaessa pääomien riittävyyttä suhteessa liiketoiminnan riskeihin ja riskien toteutumisen aiheuttamiin tappioihin.

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissovimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä ja takauksista.

Säästöpankkiryhmässä pankkitoiminnan keskeiset asiakasryhmät ovat henkilöasiakkaat, yritysasiakkaat sekä maatilayrittäjät ja muut pienyritykset. Pankkitoiminnan varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina Säästöpankkien asiakkaille.

Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan luottokanta oli vuoden 2016 lopussa 6 944 miljoonaa euroa (2015: 6 232 milj. euroa) ja kasvoi 712 miljoonalla eurolla vuoden 2015 lopun tilanteesta. Taseessa olevista luotoista henkilöasiakkaiden osuus on 75 % (2015: 74 %), yritysasiakkaiden osuus on 17 % (2015: 18 %) ja maatalousyrittäjien ja muiden osuus on 8 % (2015: 9 %).

Asuntolainakanta oli vuoden 2016 lopussa 4 651 miljoonaa euroa (2015: 4 138 milj. euroa). Asuntolainakannan kasvu oli yhteensä 12,4 % vuoden aikana. Kasvusta noin 4,0 prosenttiyksikköä selittyy Säästöpankkien välittämien luottojen siirroista Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä Säästöpankkiryhmän omaan taseeseen vuoden 2016 aikana.

Luotonannon riskikeskittymiä syntyy tai voi syntyä esimerkiksi silloin, kun luottosalkku sisältää suuria määriä luottoja ja muita vastuuta seuraaville tahoille:

- yksittäiselle vastapuolelle;
- ryhmille, jotka muodostuvat yksittäisistä vastapuolista ja niihin sidoksissa olevista yhteisöistä;
- tietyille toimialoille;
- tiettyjä vakuuksia vastaan;
- joiden maturiteetti on sama; tai
- joissa tuote/instrumentti on sama.

Yhteenliittymän tai yksittäisen Säästöpankin yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää luottolaitoslaissa, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä on säännelty limiiteillä ja enimmäisasiakasvastuuta koskevilla toimintaohjeilla sekä yhteenliittymä että yksittäisellä jäsenluottolaitostasolla.

Yksityisasiakkaiden rahoittaminen tehdään suoraan Säästöpankkien taseista pois lukien Visa-luototus, joka tapahtuu Säästöpankkien Keskuspankin kautta.

Yhteenliittymän suurimmat vastapuolet ovat Suomen valtio ja Aktia, joista suurin osa on joukkovelkakirjalainoja ja johdannaisia.

Paikallisessa pankkitoiminnassa altistutaan tietyille keskittymäriskeille. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä yritysluottokannalle hallinnoidaan yhteenliittymätasolla luottosalkun toimialajakauman seurannassa ja valvonnassa käytettävien riskilimiittien ja seurantarajojen avulla.

Ongelmasaamisia ja viivästyneitä maksuja seurataan säännöllisesti sekä jäsenluottolaitosten että Yhteenliittymän tasolla. Yhteenliittymän järjestämättömät saamiset pysyivät edellisen vuoden tasolla ja olivat noin 0,95 % (2015: 0,94 %) luottokannasta. Yksityisasiakkaiden osuus järjestämättömistä saamisista oli 0,74 % (2015: 0,69 %) koko luottokannasta. Erääntyneet saamiset (30 - 90 päivää) olivat viime vuoden lopussa 61,1 miljoonaa euroa (2015: 63,3 miljoonaa euroa). Tietyissä olosuhteissa velallisen joutuessa taloudellisiin vaikeuksiin asiakkaalle annetaan myönnytys lainaehtoihin lyhennysvapaan tai luoton uudelleenjärjestelyn muodossa ja tällä tavalla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja välttämään mahdollisia luottotappioita. Lainanhoitajoustopien myöntämisen edellytyksenä on, että asiakkaan taloudelliset vaikeudet ovat lyhytaikaisia ja tilapäisiä. Yhteenliittymällä lainanhoitajoustopien saamia oli yhteensä 56,4 miljoonaa euroa (2015: 60,9 milj. euroa)

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan Säästöpankkiryhmässä Yhteenliittymän ja sen yksittäisen jäsenluottolaitoksen kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenrahoituksen kustannusten hallitsematon nousu.

Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin.

Yhteenliittymän liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat Säästöpankkien asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan Säästöpankkien kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Yhteenliittymällä oli 31.12.2016 LCR-kelpoisia (ennen arvonleikkauksia) likvidejä varoja 1 294 miljoonaa euroa (2015: 745 milj.euroa), joista 79 % (2015: 67 %) oli käteistä ja keskuspankkisaatavia, 17 % (2015: 21 %) valtioiden ja kansainvälisten yhteisöiden liikkeeseen laskemia tason 1 arvopapereita ja 4 % (2015: 11 %) muita likvidejä varoja. Yhteenliittymän LCR-tunnusluku 31.12.2016 oli 224 % (2015: 128 %).

Rahoitustaseen korkoriski

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Yhteenliittymässä pankkitoiminnan liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Jäsenluottolaitosten kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltäviä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloarvoriiski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyräriski, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennaikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on Yhteenliittymän korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa Yhteenliittymän liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että Yhteenliittymän vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa. Yhteenliittymän riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan yleisesti markkinahintojen muutoksen aiheuttamaa vaikutusta rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvoon. Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloriskin kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski.

Säästöpankkien pankkitoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti (ns. trading -toiminta). Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen. Jäsenluottolaitoksella voi olla EU:n vakavaraisuusasetuksen 94 artiklassa määritelty ns. pieni kaupankäyntivarasto. Määritelmän mukaisesti luottolaitoksen tase-eriin ja taseen ulkopuolisiin eriin sisältyvään kaupankäyntivarastoon liittyvän liiketoiminnan on yleensä oltava alle 5 %:ia suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään alle 15 miljoonaa euroa sekä sen määrän on oltava aina enintään 6 % suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään enintään 20 miljoonaa euroa. Pienen kaupankäyntivaraston rajaa seurataan säännöllisesti.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. Liiketoimintastrategiansa mukaisesti Yhteenliittymään kuuluvat pankit ovat pienentäneet kiinteistösijoituksiin sitoutuneita pääomia. Pankkien kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankkien sijoituskiinteistöomaisuus on arvostettu tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä.

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinotto-tason linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomais määräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyt liikearvon riskiä. Pankki-, varainhoito- ja henkivakuutus toiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakioehtoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance-toiminto. Compliance-toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance-toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan.

Järjestelmä- ja tietoturvariskit

Kotimaan ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden keskinäiset riippuvuudet sekä ulkomaisten tai kotimaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten taloudelliset ongelmat, kuten maksuhäiriöt tai talletuspaot, saattavat aiheuttaa ongelmia myös muille finanssialalla toimiville yrityksille. Yksittäisen rahoituslaitoksen ongelmat voivat muodostua useamman pankin tai koko rahoitusjärjestelmän ongelmiksi, johtuen muun muassa rahoituslaitosten keskinäisistä vastuista ja riskeistä, kaupankäynnistä sekä kauppojen selvityksestä. Tätä kutsutaan systeemirikiksi ja sillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus finanssitoimialalle yleisesti ja siten myös Säästöpankkiryhmän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Säästöpankkiryhmä on riippuvainen Oy Samlink Ab:n tuottamista tietojärjestelmä- ja tukipalveluista ja niiden toimivuudesta. Säästöpankkiryhmä omistaa 42 % Oy Samlink Ab:n osakekannasta. Samlink-konserni tuottaa Säästöpankkiryhmälle mm. pankkitoiminnan tietojärjestelmäpalveluja, taloushallinnon palveluja, toimistoinfrastruktuuriin liittyviä palveluja ja teknisiä tukipalveluja.

EVERY A/S on solminut maaliskuussa 2017 aiesopimuksen Oy Samlink Ab:n kanssa ja käy yksinoikeudella neuvotteluja koko osakekannan ostamisesta. Lopullinen sopimus on ehdollinen ja vaatii kilpailuviranomaisen hyväksynnän. Neuvottelujen kohteena on myös Oy Samlink Ab:n noin 50 asiakaspankin valinta uudesta peruspankkijärjestelmästä, jonka toimittaja EVERY A/S olisi. Aiesopimus ei koske Oy Samlink Ab:n tytäryhtiötä Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:tä ja Project-IT Oy:tä. EVERY on yksi Pohjoismaiden johtavista IT-alan yrityksistä ja sillä on vahva paikallinen ja alueellinen edustus 50:llä paikkakunnalla Pohjoismaissa. EVERY A/S:llä on noin 8 900 työntekijää ja yhtiön liikevaihto vuonna 2016 oli noin 1 326 miljoonaa euroa.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Vakavaraisuuteen ja varainhankintaan liittyviä riskejä

Yhteenliittymän on täytettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan Yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, luottolaitoslaissa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistusosuuksiin.

Finanssivalvonta asetti joulukuussa 2016 Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on suuruudeltaan 0,5 % ja tulee täyttää ydinpääomalla (CET1). Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tulee voimaan 30.6.2017.

Riittämätön vakavaraisuus saattaisi rajoittaa Säästöpankkiryhmän ja Yhteenliittymän strategian toteuttamista. Merkittävät, odottamattomat tappiot voisivat aiheuttaa tilanteen, jossa Yhteenliittymä tai sen yksittäinen yhteisö ei kykenisi säilyttämään haluttua pääomarakennetta. Vakavaraisuudessa tai varainhankinnassa tapahtuvat epäedulliset muutokset voivat heikentää Säästöpankkiryhmän tulosta ja taloudellista asemaa.

Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä

Liikkeeseenlaskijat kuuluvat Yhteenliittymään, joka aloitti toimintansa 31.12.2014. Talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) (jäljempänä "yhteenliittymälaki") tarkoitetun talletuspankkien Yhteenliittymän muodostavat tämän Rekisteröintiasiakirjan päivämääränä Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Säästöpankkien keskusluottolaitoksena toimiva Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä Sp-Rahastoyhtiö Oy. Yhteenliittymää ja yhteisvastuuta on kuvattu tarkemmin kohdassa "*Tietoja Säästöpankkiryhmästä ja Säästöpankkien yhteenliittymästä*"

Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaisissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle (eli Säästöpankeille ja/tai Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle ja/tai Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:lle) määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa yhteenliittymälaisissa säädetyn mukaisesti jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan yhteenliittymälaisissa säädetyn perusteiden keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Edellä kuvatusti Yhteenliittymään jäsenluottolaitoksina kuuluvat Liikkeeseenlaskijat, muut Säästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta Säästöpankkiliitto osk:lta, kun päävelka on erääntynyt. Mainitussa tapauksessa Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava laissa tarkoitettu osituslaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuuosuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitosten maksuvelvollisuus on rajoitettua siten, että maksuvelvollisuutta ei sovelleta jäsenluottolaitokseen, jonka omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrä alittaa taikka maksuvelvollisuuden täyttämisen seurauksena alittaisi jäsenluottolaitoksen luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tai, jos jäsenluottolaitokseen sovelletaan 21 §:n mukaisia alempia vaatimuksia, mainitussa pykälässä säädetyn omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärän.

Liikkeeseenlaskijoilla ja muilla jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain (421/2013) 14 luvun mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Yhteenliittymälain ja osuuskuntalain mukaisten maksuvelvollisuuksien realisoitumisella voisi olla merkittävä epäedullinen vaikutus Liikkeeseenlaskijan ja Säästöpankkiryhmän liiketoimintaan, toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Yhteenliittymän kokoonpanon muutoksiin liittyviä riskejä

Yhteenliittymän kokoonpano voi muuttua yhteenliittymälain puitteissa. Keskusyhteisön jäseneksi liittymistä ja keskusyhteisön jäsenyydestä eroamista ja erottamista säännellään yhteenliittymälaisissa. Yhteenliittymälain mukaisesti jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuus jatkuu myös luottolaitoksen osalta, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään luottolaitokselle.

Maksuvelvollisuuden jatkumisesta huolimatta mahdollisilla keskusyhteisöstä eroamisilla tai erottamisilla voi olla epäedullinen vaikutus Säästöpankkiryhmän maineeseen.

2.4. Liikkeeseen laskettavaan debentuurilainaan liittyvät riskit

Debentuureilla on muita sitoumuksia huonompi etuoikeus maksukyvyttömyystilassa

Liikkeeseen laskettavat velkakirjat ovat velkakirjalain 34 §:n 2 momentin tarkoittamia debentuureja ja etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät. Mikäli Liikkeeseenlaskijat tulevat laina-aikana maksukyvyttömäksi, sijoittajien Debentuurilainaan perustuvilla saatavilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijoiden muilla sitoumuksilla, ja siten voi olla olemassa riski siitä, että sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman ja koron osittain tai kokonaan.

Ei vakuutta tai takausta eikä panttaamattomuussitoumusta

Liikkeeseenlaskijat eivät anna Debentuurilainalle vakuutta, eikä niiden ehtoihin sisälly panttaamattomuussitoumusta. Debentuurilainalle ei ole annettu takausta. Mikäli Liikkeeseenlaskijat tulevat laina-aikana maksukyvyttömäksi tai niiden taloudellinen asema heikkenee, sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman ja koron osittain tai kokonaan. Kuitenkin yhteenliittymälain mukaan velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan (päävelka), voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt.

Kiinteäkorkoisiin lainoihin liittyvä korkoriski

Yleinen korkotason nousu laskee kiinteäkorkoisen lainan jälkimarkkina-arvoa. Korkotason muutokset voivat aiheuttaa sijoittajalle tappioita, jos sijoittaja myy kiinteäkorkoiset lainat ennen takaisinmaksupäivää.

Kriisinratkaisusääntelystä johtuvat riskit

Kriisinratkaisusääntely mahdollistaa tietyissä tilanteissa velkakirjojen arvon alentamisen tai velan muuntamisen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi. Rahoitusvakaustalviraston on alennettava konkurssissa huonommalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvoa täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista. Debentuurilainaan on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2). Jos Avain Säästöpankki tai Ylihärman Säästöpankki joutuu kriisinratkaisumenettelyyn Debentuurilainan juoksuaikana, merkitsee tämä sitä, että sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman kokonaan tai osittain.

Tuotto ja takaisinmaksu

Arvopaperimarkkinoilla sijoittamiseen liittyy aina riskejä. Arvopapereiden historiallinen arvonkehitys ei ole tae tulevasta tuotosta. Sijoittaja vastaa itse omien sijoituspäätöstensä taloudellisista seurauksista. Debentuurilainan tuoton määrä riippuu korosta ja koronlaskuperusteista. Lunaan sijoittanut henkilö saattaa menettää arvopaperiin sijoitetun pääoman ja tuoton osittain tai kokonaan arvopaperiin liittyvien riskien toteutuessa.

Jälkimarkkinat

Debentuurilainaa ei listata pörssiin, eikä noteerata julkisesti. Lainaa voidaan kuitenkin myydä edelleen kesken laina-ajan. Liikkeeseenlaskija ei voi taata, että lainalle muodostuvat toimivat jälkimarkkinat. Mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen lainan eräpäivää, voi velkakirjan sen hetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi. Myyntitappion riskiä ei kuitenkaan ole, jos debentuurin pitää koko laina-ajan. Yleisen korkotason nousu voi myös laskea debentuurin myyntiarvon alle sen nimellisarvon, jos lainan myy kesken sen juoksuajan. Debentureja koskevia osto- ja myyntitoimeksiantoja otetaan vastaan liikkeeseenlaskijan konttoreissa.

Sijoittajalla ei ole oikeutta vaatia omalta osaltaan lainan ennaikaista takaisinmaksua. Liikkeeseenlaskija ei voi lunastaa debentureja ennen laina-ajan päättymistä ilman Finanssivalvonnan lupaa. Debentureihin perustuvia saamisia ei voi käyttää vastasaamisen kuittaukseen.

Verotus

Debentuurilainan verotus ja tuotto voivat muuttua laina-ajan aikana. Tarjousesitteessä on tiedot voimassa olevista verosäännöksistä ja siitä ilmenee, miten lainasta maksettavaa korkoa ja lainan pääomaa verotetaan. Korosta peritään voimassa olevien lakien ja veroviranomaisten määräysten mukainen vero koronmaksun yhteydessä.

3. YLEISTÄ

3.1. Tarjousesitteen hyväksyminen

Tämä Tarjousesite on Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin laatima ja Finanssivalvonnan hyväksymä (diaarinumero FIVA 26/02.05.04/2017). Finanssivalvonta ei vastaa Tarjousesitteen tietojen oikeellisuudesta. Tarjousesite on laadittu Suomen arvopaperimarkkinalain (14.12.2012/746), valtiovarainministeriön arvopaperimarkkinalain 3–5 luvussa tarkoitetuista esitteistä antaman asetuksen (20.12.2012/1019) ja Euroopan yhteisön komission asetuksen (EY) N:o 809/2004 (muutoksineen) sisältövaatimusten mukaisesti. Tarjousesite on laadittu ainoastaan debentuurien tarjoamiseksi yleisölle, eikä debentureja ole tarkoitus hakea kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle.

3.2. Tarjousesitteen julkaiseminen ja täydentäminen sekä tehdyn merkinnän peruuttamisoikeus

Tarjousesite on maksutta saatavilla Liikkeeseenlaskijoiden kaikissa konttoreissa kunkin konttorin aukioloaikana ja internetissä osoitteissa www.saastopankki.fi/avainsp ja www.saastopankki.fi/yliharmansp viimeistään kaksi pankkipäivää ennen kuin debentuurilainan tarjoaminen alkaa.

Tarjousesitettä täydennetään, jos siinä olevissa tiedoissa ilmenee ennen tarjouksen päättymistä virhe tai puute, joka saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle. Ennen täydennyksen julkistamista merkinnän tehneelle merkitsijällä on arvopaperimarkkinalain (746/2012) 4 luvun 14 §:n 3 momentin mukainen oikeus peruuttaa merkintänsä vähintään kaksi pankkipäivää siitä, kun oikaisu tai täydennys on julkaistu. Mahdollisesta tarjousesitteen täydennyksestä sekä peruutusta koskevista menettelyohjeista tiedotetaan liikkeeseenlaskijoiden konttoreissa ja internetissä osoitteissa, www.saastopankki.fi/avainsp ja www.saastopankki.fi/yliharmansp.

3.3. Päätökset debentuurilainan liikkeeseenlaskusta

Avain Säästöpankin hallitus on päättänyt 22.3.2017 laskea liikkeeseen Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin yhteisen Debentuurilainan 2017. Pankin toimitusjohtajalle on annettu valtuutus päättää lainan korosta.

Ylihärmän Säästöpankin hallitus on 27.3.2017 päättänyt laskea liikkeeseen Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin yhteisen Debentuurilainan 2017. Pankin toimitusjohtajalle on annettu valtuutus päättää lainan korosta.

3.4. Tarjousesitteestä vastuulliset tahot

Tarjousesitteestä ovat vastuussa liikkeeseen laskettavan debentuurilainan tietojen osalta debentuurilainan liikkeeseenlaskijapankit sekä näiden hallitukset ja toimitusjohtajat. Lisäksi kukin pankki, sen hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat asianomaista pankkia koskevista tiedoista.

Avain Säästöpankin hallitus

Markku Tynysmaa
puheenjohtaja
metsäasiakasvastaava

Erkki Laide
varapuheenjohtaja
myyntipäällikkö

Marja Kivioja
jäsen
kirjanpitäjä

Raimo Ahokas
jäsen
maanviljelijä

Jukka Peltola
jäsen
kirjanpitäjä

Virpi Syväjärvi
jäsen
yrittäjä

Toimitusjohtaja
Mikko Ruuska

Hallituksen ja toimitusjohtajan työosoite: Jääkärintie 60, 62420 Korttesjärvi.

Ylihärmän Säästöpankin hallitus

Jorma Lammi
puheenjohtaja
eläkeläinen

Esa Kankaanpää
varapuheenjohtaja
tuntiopettaja/yrittäjä

Panu Hakala

Juhani Ekola

jäsen
huoltopäällikkö

Anne Kujanpää
jäsen
osastosihteeri

Päivi Kallio
jäsen
tilitoimistoyrittäjä, toimitusjohtaja

jäsen
suunnittelupäällikkö

Heikki Markko
jäsen
autoilija/yksityisyrittäjä

Toimitusjohtaja
Jarmo Rinta

Hallituksen ja toimitusjohtajan työosoite: Kauppatie 71, 62200 Kauhava.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus

Säästöpankkiliitto osk sekä Säästöpankkiliitto osk:n hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa tässä Tarjousesitteessä Säästöpankkiryhmästä annetuista tiedoista.

Kalevi Hilli
puheenjohtaja, toimitusjohtaja
Säästöpankki Optia

Toivo Alarautalahti
varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja
Huittisten Säästöpankki

Jussi Hakala
jäsen, toimitusjohtaja
Liedon Säästöpankki

Pirkko Ahonen
jäsen, toimitusjohtaja
Aito Säästöpankki Oy

Peter Finne
jäsen, toimitusjohtaja
Kvevlax Sparbank

Marja-Leena Tuomola
jäsen, liiketoimintajohtaja
Sanoma konserni

Jan Korhonen
jäsen, toimitusjohtaja
Suomenniemen Säästöpankki

Sanna Ahonen
jäsen, strategia- ja kehitysjohtaja
Posti konserni

Toimitusjohtaja
Pasi Kämäri

Hallituksen ja toimitusjohtajan työosoite: Säästöpankkiliitto osk, Linnoitustie 9 02600 Espoo.

3.5. Esitteestä vastuullisten vakuutukset tarjousesitteestä

Vakuutamme varmistaneemme riittävän huolellisesti, että tässä Tarjousesitteessä esitetyt tiedot liikkeeseen laskettavasta debentuurista, sekä omaa pankkiamme koskevat tiedot vastaavat parhaan ymmärryksemme mukaan tosiseikkoja ja että tiedoista ei ole jätetty pois mitään asiaan todennäköisesti vaikuttavaa.

Avain Säästöpankki
hallitus

Mikko Ruuska
toimitusjohtaja

Ylihärmän Säästöpankki
hallitus

Jarmo Rinta
toimitusjohtaja

Vakuutamme varmistaneemme riittävän huolellisesti, että Tarjousesitteessä Säästöpankkiryhmästä annetut tiedot vastaavat parhaan ymmärryksemme mukaan tosiseikkoja ja että tiedoista ei ole jätetty pois mitään asiaan todennäköisesti vaikuttavaa.

Säästöpankkiliitto osk
hallitus

Pasi Kämäri
toimitusjohtaja

3.6. Tilintarkastuksesta vuosina 2015 - 2016 vastuulliset henkilöt

Avain Säästöpankki

Tatu Huhtala, KHT
Tiedekatu 2 D-talo
60320 Seinäjoki

Varatilintarkastaja:
Ernst & Young Oy, KHT-yhteisö
Tiedekatu 2 D-talo
60320 Seinäjoki

Avain Säästöpankin vuosien 2015 ja 2016 toimintakertomukset ja tilinpäätökset on sisällytetty tähän Tarjousesitteeseen viittaamalla.

Ylihärman Säästöpankki

Tatu Huhtala, KHT
Tiedekatu 2 D-talo
60320 Seinäjoki

Varatilintarkastaja:
Ernst & Young Oy, KHT-yhteisö
Tiedekatu 2 D-talo
60320 Seinäjoki

Ylihärman Säästöpankin vuosien 2015 ja 2016 toimintakertomukset ja tilinpäätökset on sisällytetty tähän Tarjousesitteeseen viittaamalla.

Säästöpankkiryhmä

Säästöpankkiryhmän keskusyhteisön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen. KPMG Oy Ab on tilintarkastanut lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilikausilta 1.1.–31.12.2015 ja 1.1.–31.12.2016.

Petri Kettunen, KHT
Osoite: Töölönlahdenkatu 3 A, 00101 Helsinki

Merkintä tilikaudelta 1.1.-31.12.2015 suoritetusta tilintarkastuksesta on vuoden 2015 Säästöpankkiryhmän toimintakertomuksen ja yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen sivulla 214 ja merkintä tilikaudelta 1.1.-31.12.2016 suoritetusta tilintarkastuksesta on vuoden 2015 Säästöpankkiryhmän toimintakertomuksen ja yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen sivulla 165. Vuosien 2015 ja 2016 Säästöpankkiryhmän toimintakertomukset ja yhdistellyt IFRS-tilinpäätökset on sisällytetty tähän Tarjousesitteeseen viittaamalla.

4. DEBENTUURILAINAN EHDOT

Tiedot yleisölle tehtävästä tarjouksesta ja tarjottavasta arvopaperista

Avain Säästöpankin ja Ylihärmän Säästöpankin yhteinen Debentuurilaina 1/2017

4.1. Lainaehdot

(1). Lainan määrä

Alla mainitut liikkeeseenlaskijat (jäljempänä ”**Liikkeeseenlaskijat**”) laskevat liikkeeseen velkakirjalain 5. luvun 34 §:ssä tarkoitetun debentuurilainan (jäljempänä ”**Laina**” tai ”**Debentuurilaina**”), jonka nimellismäärä on viisimiljoonaa viisisataatuhatta (5.500.000) euroa. Kumpikin liikkeeseenlaskija vastaa Debentuurilainan nimellismäärästä seuraavasti:

Avain Säästöpankki	enintään	2.000.000 euroa	36,4 %
Ylihärmän Säästöpankki	enintään	3.500.000 euroa	63,6 %
Yhteensä	enintään	5.500.000 euroa	100,0 %

Tieto lopullisesta merkintämäärästä on saatavilla merkintäpaikoista sekä internetistä liikkeeseenlaskijapankkien kotisivuilta kahden viikon kuluessa merkintäajan päättymisen jälkeen. Lainan valuutta on euro, eikä sitä ole mahdollisuus vaihtaa toiseksi valuutaksi.

(2). Merkintä

Lainan liikkeeseenlaskupäivä on 8.5.2017. Laina tarjotaan yleisön merkittäväksi. Merkintäpaikkoina ovat Liikkeeseenlaskijoiden kaikki konttorit.

Merkintäaika on 8.5.2017 – 30.9.2017 Liikkeeseenlaskijoiden konttoreiden aukioloaikana.

Lainaa merkittäessä on maksettava merkinnän nimellismäärä sekä lainaehdojen mukainen liikkeeseenlaskupäivästä merkinnän maksupäivään kertynyt korko. Nimellisen merkintähinnan tulee olla jaollinen tuhannella (1000).

Liikkeeseenlaskijat päättävät erikseen menettelytavoista ja toimenpiteistä mahdollisessa yli- tai alimerkintätilanteessa. Liikkeeseenlaskijoilla on oikeus keskeyttää merkintä tai alentaa merkintöjen määrää ylimerkintätilanteessa. Merkintää ei kuitenkaan keskeytetä ensimmäisen päivän aikana eikä kesken päivän. Ylimerkintätilanteessa merkitsijöiden ylimääräiset maksut pyritään palauttamaan viiden (5) pankkipäivän kuluessa eikä palautettavalle pääomalle makseta korkoa.

(3). Debentuurit

Laina lasketaan liikkeeseen Euroclear Finland Oy:n arvo-osuusjärjestelmään liitettyinä arvo-osuuksina (arvo-osuusmuotoisena). Maksetusta merkinnästä annetaan maksutosite. Maksutosite ei ole siirtokelpoinen arvopaperi. Laina lasketaan liikkeeseen 1000 euron nimellisarvoisissa yksiköissä. Laina merkitään merkitsijöiden arvo-osuustileille merkintäajan päättyessä. Mahdollisen ylimerkinnän takia tehtävä merkintämäärien alentaminen tehdään ennen lainan merkitsemistä arvo-osuustileille. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj osallistuu liikkeeseenlaskuun OM-järjestelmän tilinhoitajayhteisönä ja liikkeeseenlaskijoiden asiamiehenä. Tekninen liikkeeseenlaskija arvo-osuusjärjestelmässä on Avain Säästöpankki.

Euroclear Finland Oy:n osoite on Euroclear Finland Oy PL 1110, 00101 Helsinki.

(4). Emissiokurssi ja debentuurien todennäköinen hinta merkintäaikana

Lainan emissiokurssi merkintäaikana on 100 %.

(5). Laina-aika ja takaisinmaksu

Laina-aika on noin viisi (5) vuotta ja viisi (5) kuukautta, 8.5.2017-15.10.2022. Lainan nimellispääoma maksetaan takaisin suorittamalla Lainan alkuperäinen nimellisarvo 15.10.2022. Liikkeeseenlaskijat pidättävät itselleen oikeuden ostaa debentureja takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinosto edellyttää viranomaisen lupaa. Lupa voidaan antaa vain, mikäli omien varojen luokitusta koskevissa säännöissä tai verotuskohtelussa on tapahtunut muutos, jota ei voitu kohtuudella ennakoida liikkeeseenlaskuajankohtana. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia Lainan ennaikaista takaisinmaksua, paitsi Liikkeeseenlaskijoiden konkurssissa tai selvitystilamenettelyssä.

(6). Korko

Lainan pääomalle maksetaan kiinteää 2,10 prosentin vuotuista korkoa. Korko maksetaan jälkikäteen nimellisarvolle vuosittain 15. päivänä lokakuuta, ensimmäisen kerran 15.10.2018 ja viimeisen kerran 15.10.2022. Koronlaskuperusteena käytetään todellisten korkokauden päivien lukumäärää jaettuna vuodella, jossa on todellisten päivien mukainen määrä päiviä (Todelliset/Todelliset). Korko lasketaan kullekin korkojaksolle mukaan lukien korkojakson ensimmäinen päivä ja pois lukien korkojakson viimeinen päivä. Ensimmäinen korkojakso alkaa liikkeeseenlaskupäivänä ja päättyy ensimmäisenä koronmaksupäivänä. Kukin seuraava korkojakso alkaa edellisenä koronmaksupäivänä ja päättyy sitä seuraavana koronmaksupäivänä.

(7). Maksut

Lainan korko ja pääoma maksetaan sille, jolla asianomaisen arvo-osuustilin tietojen mukaan on oikeus saada suoritus eräpäivän alkaessa.

Mikäli koron tai pääoman maksupäivä ei ole pankkipäivä, siirtyy maksu seuraavaan pankkipäivään kuitenkin niin, että maksun näin tapahtuneen suorittamisen johdosta ei makseta korkoa tai muuta korvausta.

Oikeus velkakirjalainojen pääoman ja koron nostamiseen vanhentuu kolmen (3) vuoden kuluessa pääoman ja koron erääntymispäivästä.

(8). Lainan etuoikeusasema ja vakuus

Laina lasketaan liikkeeseen velkakirjalain 5 luvun 34 §:n mukaisina debenttureina, joilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijoiden muilla sitoumuksilla. Lainaa ei voida käyttää vastasaatavien kuittaamiseen. Laina on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät. Lainalle ei ole asetettu vakuutta. Laina on velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) 6 §:n 3-kohdan mukaisesti viimeksi suoritettava saatava.

(9). Lainaa koskevat ilmoitukset

Tätä Lainaa koskevat ilmoitukset debentuurien haltijoille julkaistaan internetissä osoitteissa: www.saastopankki.fi/avainsp ja www.saastopankki.fi/yliharmansp. Internetissä julkaistun ilmoituksen katsotaan tulleen debentuurien haltijoiden tiedoksi julkaisupäivänä.

(10). Ylivoimainen este

Liikkeeseenlaskija ei vastaa debentuurilainaosuuden haltijaan nähden vahingosta, joka aiheutuu

- a) viranomaisen toimenpiteestä, sodasta tai sodan uhasta, kapinasta tai kansalaislevottomuudesta;
- b) Liikkeeseenlaskijasta riippumattomasta tai sen toimintaan olennaisesti vaikuttavasta häiriöstä posti- tai teleliikenteessä taikka sähkövirran saannissa;
- c) Liikkeeseenlaskijan toiminnon tai toimenpiteen viivästyisestä tulipalon tai siihen verrattavan muun onnettomuuden johdosta;
- d) Liikkeeseenlaskijan toimintaan olennaisesti vaikuttavasta työtaistelutilanteesta, kuten lakosta, sulusta, boikotista tai saarrosta silloinkaan, kun se koskee vain osaa liikkeeseenlaskijan toimihenkilöistä ja huolimatta siitä, onko Liikkeeseenlaskija siihen osallisena vai ei; tai
- e) muista näihin verrattavasta ylivoimaisesta esteestä tai vastaavanlaisesta syystä johtuvasta Liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta.

(11). Asiakirjojen nähtävillä olo

Lainaa ja Liikkeeseenlaskijaa koskevat asiakirjat ovat jäljennöksinä nähtävissä toimistoaikana Liikkeeseenlaskijoiden pääkonttoreissa.

(12). Sovellettava laki ja oikeuspaikka

Tähän lainaan sovelletaan Suomen lakia. Tästä lainasta johtuvat riidat ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa. Kantajan ollessa kuluttaja kanteen voi kuitenkin laittaa vireille oman asuinpaikan yleisessä alioikeudessa Suomessa.

(13). Velkojienkokous

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus kutsua koolle velkojienkokous päättämään lainan ehtojen muuttamisesta tai muista jäljempänä mainituista seikoista.

Kokouskutsu velkojienkokoukseen on julkaistava vähintään 14 päivää ennen kokouspäivää kohdan 10 mukaisesti. Kokouskutsussa on mainittava kokouksen aika, paikka ja asialista sekä tiedot siitä miten velkakirjan haltijan on meneteltävä voidakseen osallistua kokoukseen.

Velkojienkokous on pidettävä Kauhavalla ja sen puheenjohtajan nimeävät Liikkeeseenlaskijat. Velkojienkokous on päätösvaltainen, jos läsnä olevat henkilöt edustavat vähintään 75 % lainan liikkeessä olevasta pääomamäärästä.

Mikäli velkojienkokous ei ole päätösvaltainen 30 minuutin kuluessa kokouskutsun mukaisesta kokouksen alkamisajankohdasta, kokouksen asialistan käsittely voidaan Liikkeeseenlaskijan pyynnöstä lykätä uuteen velkojien kokoukseen, joka on pidettävä aikaisintaan 14 päivän ja viimeistään 28 päivän kuluttua. Uusi velkojien kokous on päätösvaltainen, jos läsnä olevat henkilöt edustavat vähintään 25 % lainan liikkeessä olevasta pääomamäärästä.

Kokouskutsu lykkäyksen takia pidettävään uuteen velkojienkokoukseen on julkaistava samalla tavalla kuin kutsu alkuperäiseen kokoukseen. Kutsussa on lisäksi mainittava kokouksen päätösvaltaisuuden edellytykset.

Liikkeeseenlaskijoiden edustajilla ja sen valtuuttamilla henkilöillä on oikeus olla läsnä velkojien kokouksessa ja käyttää siellä puheenvuoroja.

Velkakirjanhaltijoiden äänioikeus määräytyy velkakirjojen pääomamäärän perusteella. Liikkeeseenlaskijoilla ei ole äänioikeutta velkojienkokouksessa. Velkojienkokouksen päätös edellyttää vähintään kahta kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä.

Velkojienkokouksella on oikeus päättää joukkovelkakirjan haltijoita sitovasti:

- a) lainan ehtojen muuttamisesta ja
- b) suostumuksen antamisesta väliaikaiseen poikkeamiseen lainan ehdoista

Kaikkien velkakirjanhaltijoiden suostumusta edellyttävät:

- a) lainan pääoman ja/tai koron alentaminen,
- b) laina-ajan pidentäminen,
- c) velkojienkokouksen päätösvaltaisuuden muuttaminen tai
- d) velkojienkokouksen päätöksen enemmistövaatimuksen muuttaminen

Tällöin suostumus voidaan antaa velkojienkokouksessa tai muulla todistettavalla tavalla.

Velkojienkokous voi päätöksellään oikeuttaa nimetyn henkilön toteuttamaan velkojienkokouksen päätöksen voimaansaattamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Velkojienkokouksen päätökset sitovat kaikkia velkakirjan omistajia riippumatta siitä, ovatko he olleet läsnä velkojien kokouksessa.

Arvo-osuusmuotoisen lainan ehtojen muutos katsotaan saatetuksi velkojien tietoon, kun se on tallennettu Euroclear Finland Oy:ssä ylläpidettävälle liikkeeseenlaskutilille tai julkaistu näiden ehtojen kohdassa 10 mainitulla tavalla. Lisäksi velkojat ovat velvollisia ilmoittamaan velkakirjojen/arvo-osuuksien myöhemmille siirronsaajille velkojien kokouksen päätöksestä. Liikkeeseenlaskija varaa oikeuden saada Euroclear Finland Oy:n rekisteristä otteita velkojainluettelosta.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Liikkeeseenlaskijoiden lainaehtojen mukaisia oikeuksia vähentävät tai velvollisuuksia lisäävät muutokset edellyttävät Liikkeeseenlaskijoiden suostumusta. Lisäksi selvyyden vuoksi todetaan, että kaikki sellaiset Lainan ehtoihin tehtävät muutokset, jotka edellyttävät Finanssivalvonnan lupaa tulevat voimaan vasta kun Finanssivalvonnan lupa on saatu.

(14). Muut ehdot

Liikkeeseenlaskijoiden hallitukset päättävät muista ehdoista ja toimenpiteistä, jotka liittyvät tämän lainan ottamiseen, sekä lainateknisten menettelytapojen muutoksista ja lainan hoitamiseen liittyvistä menettelytavoista.

4.2. Ohjeet merkitsijöille

(1). Merkintätodistus

Maksetusta merkinnästä annetaan maksutosite. Merkintätodistusta ei anneta, koska laina on arvo-osuusmuotoinen.

(2). Kulut

Merkitsijöiltä ei veloiteta merkinnöistä erillisiä kuluja.

(3). Lainan vakuus

Lainalle ei ole asetettu vakuutta. Lainalla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijoiden muilla veloilla.

(4). Lainan takaisinmaksu ja korko

Lainan nimellispääoma maksetaan kertasuorituksena takaisin 15.10.2022. Lainan pääomalle maksetaan kiinteää 2,10 prosentin vuotuista korkoa. Korko maksetaan jälkikäteen nimellisarvolle vuosittain 15. päivänä lokakuuta, ensimmäisen kerran 15.10.2018 ja viimeisen kerran 15.10.2022.

(5). Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio

Lainan efektiivinen tuotto on 2,10 % liikkeeseenlaskupäivänä, kun emissiokurssi on 100 %.

Lainan duraatio on 5,20 vuotta 100 % emissiokurssilla. Duraatio on lainan koron ja pääoman maksujen nykyarvoilla painotettu laina-ajan keskiarvo. Efektiivinen korkotuotto on laskettu arvopaperimarkkinoilla yleisesti käytetyllä menetelmällä. Duraation laskentakaava on seuraava.

$$D = \sum_{t=1}^n t * \frac{CF_t / (1+y)^t}{P}$$

missä:	D	=	duraatio
	P	=	velkakirjan hinta
	CF	=	kassavirta
	t	=	aika
	y	=	tuotto

(6). Jälkimarkkinat

Debentuurilainan velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa, mutta Liikkeeseenlaskijat ei voi taata, että Lainalle muodostuu laina-aikana jatkuvat päivittäiset jälkimarkkinat. Debentureja ole tarkoitus hakea kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle. Debentureja koskevia osto- ja myyntitoimeksiantoja otetaan vastaan Liikkeeseenlaskijoiden konttoreissa.

(7). Merkintäsitoumus

Lainalle ei ole annettu merkintäsitoumusta.

(8). Yli- tai alimerkintä

Liikkeeseenlaskijapankit päättävät toimenpiteistä mahdollisessa yli- tai alimerkintätilanteessa. Liikkeeseenlaskijoilla on myös oikeus keskeyttää merkintä, alentaa merkintöjen määrää ylimerkintätilanteessa tai pidentää merkintäaikaa.

(9). Arvio lainan liikkeeseenlaskijoille kertyvästä pääomasta sekä suunniteltu käyttötapa

Lainan tullessa kokonaan merkityksi liikkeeseenlaskuarvosta arvioidaan kertyvän noin 5.470.000 euroa liikkeeseenlaskuun liittyvien ulkoisten kulujen ja palkkioiden vähentämisen jälkeen. Liikkeeseenlaskijat käyttävät lainan liikkeeseenlaskulla hankitut varat tavanomaiseen liiketoimintaansa osana pankkien varainhankintaa. Laina kuuluu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), mikäli 63 artiklan vaatimukset täyttyvät Tällöin laina vahvistaa Liikkeeseenlaskijoiden kokonaisvakavaraisuutta.

(10). Verotus

Seuraava yhteenveto perustuu tämän esitteen päivämääränä Suomessa voimassa olevaan verolainsäädäntöön ja vallitsevaan verotuskäytäntöön. Verolainsäädännön muutokset saattavat vaikuttaa verotukseen myös takautuvasti. Yhteenveto ei ole tyhjentevä, eikä siinä ole huomioitu eikä selvitetty muiden maiden kuin Suomen verolainsäädäntöä.

Seuraavassa yhteenvedossa kuvataan niitä olennaisia Suomen tulovero- ja varainsiirtoveroseuraamuksia, joilla saattaa olla merkitystä debentuurilainan kannalta. Alla esitettävä kuvaus soveltuu Suomessa yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisiin luonnollisiin henkilöihin sekä osakeyhtiöihin, ja siinä käsitellään lainalle maksettavaan korkoon sekä lainan myynnistä saatavaan luovutusvoittoon sovellettavaa Suomen kansallista verolainsäädäntöä. Seuraavassa ei käsitellä veroseuraamuksia, jotka kohdistuvat sellaisiin lainanhaltijoihin, joihin sovelletaan erityisiä verosäännöksiä. Tällaisia lainanhaltijoita ovat muun muassa liiketoimintaa harjoittamattomat tai verovapaat yhteisöt, ulkomaiset

väilyhteisöt sekä avoimet tai kommandiittiyhtiöt. Seuraavassa ei myöskään käsitellä Suomen perintö- tai lahjaveroseuraamuksia.

Tämä kuvaus perustuu:

- korkotulon lähdeverolakiin (1341/1990, muutoksineen);
- tuloverolakiin (30.12.1992/1535, muutoksineen);
- lakiin elinkeinotulon verottamisesta (24.6.1968/360, muutoksineen);
- lakiin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (11.8.1978/627, muutoksineen)
- varainsiirtoverolakiin (29.11.1996/931, muutoksineen); ja
- ennakoperintälakiin (20.12.1996/1118, muutoksineen)

Lisäksi seuraavassa on otettu huomioon oikeuskäytäntö sekä sellaiset veroviranomaisten päätökset ja lausunnot, jotka ovat voimassa ja saatavilla tämän esitteen päivämääränä. Yllä mainittua verolainsäädäntöä, oikeuskäytäntöä ja veroviranomaisten kannanottoja voidaan tulevaisuudessa muuttaa ja näillä muutoksilla voi olla myös takautuva vaikutus.

Yleistä

Suomessa yleisesti verovelvollisia ja rajoitetusti verovelvollisia kohdellaan verotuksessa eri tavoin. Yleisesti verovelvolliset ovat Suomessa verovelvollisia maailmanlaajuisista tuloistaan. Rajoitetusti verovelvollisia verotetaan vain Suomesta saadusta tulosta. Lisäksi rajoitetusti verovelvollisen Suomessa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta saamaa tuloa verotetaan Suomessa, kuitenkin soveltuvia verosopimusmääräyksiä noudattaen. Suomen tekemät verosopimukset voivat rajoittaa Suomen sisäisen verolainsäädännön soveltamista ja estää rajoitetusti verovelvollisen Suomesta saaman tulon verottamisen Suomessa.

Yleensä luonnollisen henkilön katsotaan olevan Suomessa yleisesti verovelvollinen silloin, kun hän jatkuvasti oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan tai hänellä on Suomessa vakituinen asunto ja koti. Ulkomaille muuttanutta Suomen kansalaista pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisena muuttovuoden ja kolmen seuraavan vuoden ajan, ellei hän näytä, ettei hänellä ole verovuonna ollut olennaisia siteitä Suomeen. Ansiotulo verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan, kun taas pääomatulo verotetaan 30 prosentin verokannan mukaan (30 000 euroa ylittävältä osalta pääomatuloja verotetaan kuitenkin 34 prosentin verokannan mukaan). Suomen lain mukaisesti perustetut yhtiöt ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia. Suomalaiset yhtiöt ovat Suomessa verovelvollisia maailmanlaajuisista tuloistaan. Yhteisöverokanta on Suomessa tällä hetkellä 20 prosenttia.

Seuraavassa on yhteenveto tietyistä lainaosuuksiin sijoittamiseen sekä niiden omistamiseen ja luovuttamiseen liittyvistä veroseuraamuksista Suomessa yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisille lainanhaltijoille.

Korkotulot ja jälkimarkkinahyvitys

Yleisesti verovelvolliset luonnolliset henkilöt ja suomalaiset yhteisöt

Debentuurilainalle maksettavasta korosta, jonka saaja on Suomessa asuva luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, peritään korkotulon lähdevero 30 prosenttia.

Jälkimarkkinahyvityksellä tarkoitetaan debentuurilainan luovutuksen yhteydessä saatua, luovutusta edeltäneen koronmaksupäivän ja luovutuspäivän väliseltä ajalta kertynyttä korkoa vastaavaa hyvitystä. Debentuurilainan luovutuksen yhteydessä saatava jälkimarkkinahyvitys on luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle tuloverolain mukaan veronalaista pääomatuloa, josta peritään ennakonpidätys. Ennakonpidätyksen suuruus on 30 prosenttia. Pääomatuloverokanta on tällä hetkellä 30 prosenttia (34 prosenttia siltä osin kuin pääomatulojen yhteismäärä ylittää 30 000 euroa). Debentuurilainan oston yhteydessä maksettava jälkimarkkinahyvitys on vastaavasti pääomatulosta vähennyskelpoinen tulonhankkimismeno.

Suomalaiselle yhteisölle maksettava debentuurilainan korko ja jälkimarkkinahyvitys on yleensä yhteisön veronalaista elinkeinotoiminnan tulolähteen tai muun toiminnan tulolähteen tuloa. Yhteisöverokanta on tällä hetkellä 20 prosenttia. Debentuurilainan oston yhteydessä maksettava jälkimarkkinahyvitys on vastaavasti verotuksessa vähennyskelpoinen tulolähteen tulosta, johon debentuurilainaan kuuluu.

Rajoitetusti verovelvolliset luonnolliset henkilöt ja yhteisöt

Rajoitetusti verovelvolliset eivät pääsääntöisesti ole Suomessa verovelvollisia debentuurilainalle maksettavasta korosta, ellei korkotulo liity elinkeinotoiminnan harjoittamiseen Suomessa (kiinteä toimipaikka).

Luovutusvoitot

Yleisesti verovelvolliset luonnolliset henkilöt

Suomessa yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön tai kuolinpesän debentuurilainan myynnistä saama luovutusvoitto verotetaan lähtökohtaisesti pääomatulona. Debentuurilainan myynnistä syntynyt luovutustappio taas katsotaan lähtökohtaisesti luovutusvoitosta vähennyskelpoiseksi luovutustappioksi. Tappion voi vähentää luovutusvoitoista saman verovuoden ja viiden seuraavan vuoden aikana. Luovutusvoittoihin sovellettava verokanta on tällä hetkellä 30 prosenttia (34 prosenttia yli 30 000 euron pääomatuloista). Mikäli debentuurilainan luovutus liittyy kuitenkin myyjän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen, jaetaan debentuurilainan luovutusvoitto verotettavaksi ansiotulona progressiivisen veroasteikon mukaan ja pääomatulona 30 prosentin verokannan mukaan (34 prosentin verokannan mukaan yli 30 000 euron pääomatuloista). Elinkeinotoiminnan tappioiden vähentäminen tapahtuu kuten alla kohdassa ”Suomalaiset yhteisöt” on esitetty.

Edellä esitetystä huolimatta elinkeinotoimintaan kuulumattoman omaisuuden luovutusvoitto ei ole veronalainen, jos kalenterivuonna luovutetun omaisuuden yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1 000 euroa (lukuun ottamatta omaisuutta, jonka luovutus on Suomen verolainsäädännön nojalla verovapaata). Vastaavasti luovutustappio ei ole vähennyskelpoinen, jos kalenterivuonna luovutetun omaisuuden yhteenlasketut luovutushinnat ja hankintamenot ovat enintään 1 000 euroa.

Luovutusvoitto tai -tappio lasketaan vähentämällä myyntihinnasta alkuperäinen hankintameno ja myynnistä aiheutuneet kulut. Vaihtoehtoisesti luonnollinen henkilö voi elinkeinotoimintaan kuulumattoman debentuurilainan osalta käyttää todellisen hankintamenon vähentämisen sijasta ns. hankintameno-olettamaa, jonka suuruus on 20 % myyntihinnasta tai, jos debentuurilaina on omistettu vähintään kymmenen vuotta, 40 % myyntihinnasta. Mikäli hankintameno-olettamaa käytetään todellisen hankintamenon sijasta, myyntikustannusten katsotaan sisältyvän hankintameno-olettamaan, eikä niitä voida enää vähentää erikseen myyntihinnasta.

Suomalaiset yhteisöt

Lainaosuuksien myyntihinta luetaan yleensä suomalaisen yhteisön elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan tulolähteen veronalaiseksi tuloksi. Yhteisöverokanta on tällä hetkellä 20 prosenttia. Debentuurilainan hankintahinta on vähennyskelpoinen meno sen tulolähteen tulosta, johon myyty debentuurilaina kuului. Elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluvien debentuurilainan mahdollinen luovutustappio voidaan lähtökohtaisesti vähentää muista elinkeinotoiminnan tuloista. Elinkeinotoiminnan tulolähteen vahvistetut tappiot voidaan vähentää tappiovuotta seuraavien kymmenen vuoden aikana elinkeinotoiminnan tulolähteen verotettavasta tulosta. Muun toiminnan tulolähteeseen kuuluvat tappiot voidaan vähentää vain tappiovuonna tai sitä seuraavien viiden vuoden aikana muun toiminnan tulolähteen luovutusvoitoista.

Rajoitetusti verovelvolliset luonnolliset henkilöt ja yhteisöt

Rajoitetusti verovelvolliset eivät pääsääntöisesti ole Suomessa verovelvollisia debentuurilainan myynnistä saamastaan luovutusvoitosta, ellei luovutus liity elinkeinotoiminnan harjoittamiseen Suomessa (kiinteä toimipaikka).

Varainsiirtovero

Debentuurilainan liikkeellelaskemisen ja merkinnän yhteydessä ei suoriteta varainsiirtoveroa.

(11). Lainan ISIN-koodi

Lainan ISIN-koodi on FI4000257449.

5. TIEDOT LIIKKEESEENLASKIJOISTA

5.2. Avain Säästöpankki

5.2.1. Yleistä Avain Säästöpankista

Pankki on perustettu vuonna 1902, sen rekisteröity toiminimi oli 13.8.1929-30.6.2013 Korttesjärven Säästöpankki ja 1.7.2013 alkaen Avain Säästöpankki. Pankin yritys- ja yhteisötunnus on 0179732-2. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä, sen kotipaikka on Kauhava ja osoite Jääkärintie 60, 62420 Korttesjärvi, jossa asiakirjat on nähtävillä. Liikkeeseenlaskija kuuluu Säästöpankkiryhmään ja vuoden 2014 lopussa toimintansa aloittaneeseen Yhteenliittymään.

Vuoden 2016 lopussa Avain Säästöpankin asiakasmäärä oli lähes 14 800. Avain Säästöpankilla on yhteensä yhdeksän konttoria, jotka sijaitsevat Korttesjärvellä, Kalajoella, Kauhavalla, Kaustisella, Kälviällä, Raahessa, Sievissä, Toholammilla ja Ylivieskassa.

Avain Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet ovat luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluottopankki Oyj:n sekä Aktia Pankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2016 lopussa oli 22 090 tuhatta euroa. Pankilla on jälleenrahoitusvelvoite välittämiensä kiinnitysluottoihin. Avain Säästöpankin Aktia Pankki Oyj:lle välittämä luottokanta siirretään lainakannan takaisinostoilla Säästöpankkiryhmään 31.5.2017 mennessä. Pankki on tilikauden aikana siirtänyt 7 521 tuhatta euroa luottoja omasta taseestaan Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:lle. Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitus- rahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseen laskemat indeksilainat. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy. Lisäksi pankki tarjoaa asiakkailleen osakevälityspalveluja.

Avain Säästöpankki kuuluu talletussuojarahastoon, joka turvaa tallettajan saamiset Yhteenliittymään kuuluville pankeilta yhteensä 100 000 euroon saakka. Muut kuin talletusasiakkaat eivät kuulu talletussuojarahaston suojan piiriin. Liikkeeseenlaskija kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat.

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on Sp-Koti Oy. Sp-Koti -ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun.

Avain Säästöpankin kantarahaston määrä on yhteensä 7 000 000 miljoonaa euroa.

Avain Säästöpankin liikevoitto oli 3 696 tuhatta euroa vuonna 2016 (2015: 3 119 tuhatta euroa). Liikevoitto kasvoi edellisestä vuodesta 18,5 %. Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 1,1 % (2015: 1,0 %). Liiketuloksen hyvä kehitys johtui korkokatteen kasvusta. Pankin kulu-tuotto -suhde oli 56,9 % (2015: 61,6 %).

Avain Säästöpankilla on tytäryrityksiä, jotka ovat kiinteistöyhtiöitä. Avain Säästöpankilla ei ole osakkuus- eikä yhteisyrityksiä. Luottolaitoslain 12 luvun 10 §:n 3 momentin perusteella tytär-, osakkuus- ja yhteisyritykset, joiden taseen loppusumma on alle yksi prosentti emopankin taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa, voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Konsernin tilinpäätös antaa poisjättämisestä huolimatta oikean ja riittävän kuvan konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

5.2.2. Avain Säästöpankin hallinto

Yleistä hallinnosta

Avain Säästöpankin hallintoa hoidetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain, säästöpankkilain sekä Avain Säästöpankkia varten vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Hallintoa koskevia sääntöjä sisältyy myös pankin yleisiin ohjeisiin, joissa on eri hallintoelinten vastuualueiden yksityiskohtaisempi määrittely.

Avain Säästöpankin ylimpänä hallintoelimenä ovat isännät, joiden tehtävänä on käsitellä heille säästöpankkilain mukaan kuuluvat asiat ja valvoa, että pankkia hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain ja sääntöjen mukaisesti. Isännät vahvistavat pankin toimintaa koskevat yleiset ohjeet asioissa, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä. Isännät nimittävät pankin hallituksen ja vahvistavat hallituksen päätösten kirjaamista koskevat ohjeet. Avain Säästöpankin isännistössä on 60 jäsentä. Isännistön puheenjohtajana toimii Jari-Pekka Mäki-Franti ja varapuheenjohtajana Heikki Hakala.

Avain Säästöpankin hallituksen tehtävänä on edustaa pankkia ja johtaa pankin toimintaa lain, sääntöjen ja isäntien antamien ohjeiden mukaisesti. Avain Säästöpankin hallituksessa on kuusi varsinaista jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimii metsätalousteknikko Markku Tyynismää ja varapuheenjohtajana Erkki Laide. Hallituksen valitsema toimitusjohtaja huolehtii pankin juoksevasta hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Pankin toimitusjohtajana toimii Mikko Ruuska.

Hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyuden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle. Pankin hallitus käsittelee sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastusyhteenvedot kaksi kertaa vuodessa. Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen PricewaterhouseCoopers Oy:lle. Sisäisinä tarkastajina ovat toimineet Seija Komulainen ja Päivi Lyytikäinen.

Pankin hallinto-, johto- ja valvontaelimiin kuuluvien henkilöiden yksityisten etujen ja/tai muiden tehtävien ja niiden tehtävien välillä, joita heillä on Avain Säästöpankissa, ei ole eturistiriitoja.

Avain Säästöpankin isännät

Ahola Ari	Mäkelä Markku
Ahola Sampo	Mäki-Franti Jari-Pekka
Autio Arto	Mäkisuvio Lea
Autio Seppo	Mäki-Ullakko Laura
Grekula Toni	Nikula Erkki
Hakala Heikki	Norjamäki Päivi
Hanhikoski Jorma	Nuottimäki Sami
Hautala Kari	Ojala Jaana
Hietala Pekka	Parkkila Sirpa
Huopana Sirkka	Parpala Sakari
Hyyppä Timo	Pellinen Esko
Hämäläinen Nina	Rahkonen Pekka
Isokääntä Mika	Rekilä Sirpa
Kari Ulla	Saari Timo
Kasari Ari	Sarkaranta Antti
Kielinen Hannu	Saviaro Erkki
Kielinen Heikki	Somero Jarmo
Kielinen Markku	Syrjäjä Sinikka
Kivelä Heikki	Systemetsä Allan
Kontiainen Risto	Tiinanen Mika
Kurvinen Hannele	Tuhkasaari Sami
Kärjä Jukka	Tuomela Helinä
Lahtinen Teija	Tuunala Johanna
Lappinen Kari	Tölli Tapani
Laukkonen Anne-Mari	Vallbacka Heikki
Laukkonen Tuomas	Valonen Aki
Lehtiaho Sanna	Valtonen Jarmo
Lindholm Seppo	Varila Kaija
Luomala Elisa	Viita-aho Rami
Luomala Heidi	Viitala Riitta

Hallitus

Avain Säästöpankin hallituksen jäsenet:

Markku Tyynismää, puheenjohtaja	metsäasiakasvastaava
Erkki Laide, varapuheenjohtaja	myyntipäällikkö
Raimo Ahokas, jäsen	maanviljelijä
Marja Kivioja, jäsen	kirjanpitäjä
Jukka Peltola, jäsen	kirjanpitäjä
Virpi Syväjärvi, jäsen	yrittäjä

5.2.3. Avain Säästöpankin toimiala

Avain Säästöpankki on itsenäinen paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittava talletuspankki. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin palveluiden pääryhmät muodostuvat seuraavista osa-alueista: säästäminen, luotonanto ja maksujenvälitys.

5.2.4. Avain Säästöpankin päämarkkinat

Avain Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet ovat luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Avain Säästöpankillla on yhteensä yhdeksän konttoria, jotka sijaitsevat Korttesjärvellä, Kalajoella, Kauhavalla, Kaustisella, Kälviällä, Raahessa, Sievissä, Toholammilla ja Ylivieskassa.

Liikkeeseenlaskijan asiakkaiden käytettävissä ovat myös muiden Yhteenliittymään kuuluvien pankkien konttorit ympäri Suomea.

5.2.6. Avain Säästöpankin vakavaraisuuden hallinta

Avain Säästöpankki on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn riittävyyden turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastaamaan pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Säästöpankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa pankin hallitus, joka myös määrittelee toimintaan liittyvät riskirajat. Pankin hallitus käy vuosittain läpi pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat. Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan pankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään.

Pankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Standardimenetelmässä vastuut jaetaan vastuuryhmiin ja vähittäissaamisten ryhmässä on määritelty luotonannon hajautukselle vaadittavat vähimmäisrajat. Avain Säästöpankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain tehtävässä osavuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Avain Säästöpankin vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 %:n vähimmäistason että lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2015 alussa otettiin käyttöön sekä kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % että muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0 - 2,5 %:n tasolle. Vuonna 2016 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ei asetettu.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Avain Säästöpankin omat varat yhteensä olivat 35 641 tuhatta euroa (2015: 30 601), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 15 644 tuhatta euroa (2015: 15 242). Ydinpääoma (CET1) määrä oli 31 161 tuhatta euroa. Ensisijaisten omien varojen määrä oli 31 161 tuhatta euroa (2015: 26 888). Toissijaiset omat varat (T2) olivat 4 480 tuhatta euroa (2015: 3 713).

Avain Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen. Yhteenliittymälain 21 ja 21 a §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia ei sovelleta Säästöpankkiin.

Avain Säästöpankin vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla. Pankin vakavaraisuussuhde nousi 2,17 prosenttiyksikköä ja oli vuoden 2016 lopussa 18,23 % (2015: 16,06 %). Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin erii oli 15,94 % (2015: 14,11 %).

Avain Säästöpankin vakavaraisuuteen vaikuttavat erät ja vakavaraisuussuhde ovat kehittyneet vuosina 2016 ja 2015 seuraavasti:

VAKAVARAIUUSLASKELMAN PÄÄERÄT, TUHATTA EUROA		
Omat varat	2016	2015
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	31 711	27 384
Vähennykset ydinpääomasta	- 550	- 496
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	31161	26888
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	31161	26888
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	4480	3 713
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	4480	3 713
Omat varat (TC = T1 + T2) yhteensä	35 641	30601
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski	175 753	170 097
Vastuun arvonoi-kaisuriski (CVA)	3 358	3 921
Markkinariski	2 005	3485
Valuuttariski	2 005	3485
Operatiivinen riski	14428	13 017
Riskipainotetut erät yhteensä	195 544	190 520
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5 %)	4 889	4 763

Avain Säästöpankin vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat tuloksen lisäksi debentuurilainan liikkeeseenlasku ja käyvän arvon rahaston muutos.

5.3. Ylihärmän Säästöpankki

5.3.1. Yleistä Ylihärmän Säästöpankista

Ylihärmän Säästöpankki on perustettu vuonna 1900 ja merkitty kaupparekisteriin 24.2.1920 rekisterinumerolla 41.542. Pankin yritys- ja yhteisötunnus on 0184467-8. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Pankin kotipaikka on Kauhava ja osoite: Kauppatie 71, Kauhava.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 10 100. Pankilla on yhteensä kuusi konttoria; Kauhavalla, Isossakyrössä, Lapualla ja Seinäjoella. Pankki avasi vuoden 2016 aikana uuden konttorin Seinäjoelle.

Ylihärmän Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluotto pankki Oyj:n sekä Aktia Pankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2016 lopussa oli 4 113 tuhatta euroa. Pankilla on jälleenrahoitusvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin.

Ylihärman Säästöpankin Aktia Pankki Oyj:lle välittämä luottokanta siirretään lainakannan takaisinostoilla Säästöpankkiryhmään 31.5.2017 mennessä.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseen laskemat indeksilainat. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy. Lisäksi pankki tarjoaa asiakkailleen osakevälityspalveluja.

Ylihärman Säästöpankki kuuluu talletussuojarahastoon, joka turvaa tallettajan saamiset Yhteenliittymään kuuluvilta pankeilta yhteensä 100 000 euroon saakka. Muut kuin talletusasiakkaat eivät kuulu talletussuojarahaston suojan piiriin. Ylihärman Säästöpankki kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat.

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on Sp-Koti Oy. Sp-Koti -ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun.

Ylihärman Säästöpankilla ei ole tytäryhtiöitä. Pankki ei tee konsernitilinpäätöstä eikä ole minkään konsernin tytär- tai osakkuusyhtiö.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 10 100. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

5.3.2. Ylihärman Säästöpankin hallinto

Yleistä hallinnosta

Ylihärman Säästöpankin hallintoa hoidetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain, säästöpankkilain sekä Ylihärman Säästöpankkia varten vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Hallintoa koskevia sääntöjä sisältyy myös pankin yleisiin ohjeisiin, joissa on eri hallintoelinten vastualueiden yksityiskohtaisempi määrittely.

Säästöpankin ylimpänä hallintoelimenä ovat isännät, isäntien tehtävänä on käsitellä heille säästöpankkilain mukaan kuuluvat asiat ja valvoa, että pankkia hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain ja sääntöjen mukaisesti. Isännät vahvistavat pankin toimintaa koskevat yleiset ohjeet asioissa, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä. Isännät nimittävät pankin hallituksen ja vahvistavat hallituksen päätösten kirjaamista koskevat ohjeet.

Ylihärman Säästöpankin isännistössä on 48 jäsentä. Isännistön puheenjohtajana toimii tuotantopäällikkö Timo Mäkinen ja varapuheenjohtajana maanviljelijä/yrittäjä Timo Ikola.

Säästöpankin hallituksen tehtävänä on edustaa säästöpankkia ja johtaa pankin toimintaa lain, sääntöjen ja isäntien antamien ohjeiden mukaisesti. Ylihärman Säästöpankin hallituksessa on seitsemän jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimii Jorma Lammi ja varapuheenjohtajana Esa Kankaanpää.

Hallituksen valitsema toimitusjohtaja huolehtii pankin juoksevasta hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Pankin toimitusjohtajana toimii Jarmo Rinta.

Hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyyden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen. Sisäisenä tarkastajana on toiminut PricewaterhouseCoopers Oy. Tarkastajina sieltä on toiminut KHT Seija Komulainen.

Pankin hallinto-, johto- ja valvontaelimiin kuuluvien henkilöiden yksityisten etujen ja/tai muiden tehtävien ja niiden tehtävien välillä, joita heillä on Ylihärman Säästöpankissa, ei ole eturistiriitoja.

Ylihärman Säästöpankin isännät

Timo Mäkinen, isäntien puheenjohtaja
Timo Ikola, isäntien varapuheenjohtaja

Hakola Jari	Peltonen Arto
Haukkala Kaarlo	Pitkämäki Jari
Haukkala Markku	Pohto Hannele
Heikkilä Jarkko	Pohto Susanna
Hietakangas Matti	Puskala Jukka

Hietamäki Olli-Pekka	Raiski Toni
Huhta Ari	Riihimäki Outi
Huhtala Ville	Rintanen Pekka
Isokangas Riitta	Rintasalo Rita
Jussinmäki Mika	Ristimäki Jari
Kankaanpää Antti	Saari Mika
Kankaanpää Jari	Sahi Tiina
Keskinen Aira	Seppälä Sirpa
Kujanpää Pentti	Suokko Ari
Kurunsaari Markku	Talvitie Jarmo
Lehtola Jari	Tiensuu Jari
Lilja Hanna	Tikkala Henry
Luoma Jukka	Unkuri Pekka
Merkku-Huhdankoski Kaisa	Vaismaa Juha
Mäki-Kuusela Anne	Vierola Sini
Mäkinieniemi Ritva	Ylinen Joni
Mäntylä Antti	Ylirinne Jorma
Mäntylä Sirpa	Åman Hannu

Hallitus

Ylihärmän Säästöpankin hallituksen jäsenet:

Lammi Jorma, puheenjohtaja	eläkeläinen
Kankaanpää Esa, varapuheenjohtaja	tuntiopettaja/yrittäjä
Ekola Juhani	suunnittelupäällikkö
Hakala Panu	huoltopäällikkö
Kallio Päivi	tilitoimistoyrittäjä, toimitusjohtaja
Kujanpää Anne	osastosihteeri
Markko Heikki	autoilija/yksityisyrittäjä

Hallituksen työosoite: Ylihärmän Säästöpankki, Kauppatie 71, 62200 Kauhava.

5.3.3. Ylihärmän Säästöpankin toimiala

Ylihärmän Säästöpankki on itsenäinen paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittava talletuspankki. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin palveluiden pääryhmät muodostuvat seuraavista osa-alueista: säästäminen, luotonanto ja maksujenvälitys.

5.3.4. Ylihärmän Säästöpankin päämarkkinat

Ylihärmän Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet ovat luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Ylihärmän Säästöpankillä on yhteensä kuusi konttoria, jotka sijaitsevat Kauhavalla, Isossakyrössä, Lapualla ja Seinäjoella.

Liikkeeseenlaskijan asiakkaiden käytettävissä ovat myös muiden Yhteenliittymään kuuluvien pankkien konttorit ympäri Suomea.

5.4.6. Ylihärmän Säästöpankin vakavaraisuuden hallinta

Ylihärmän Säästöpankki on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn riittävyyden turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokyvynsä vastaamaan pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Ylihärmän Säästöpankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoimintaluokalla pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Säästöpankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa pankin hallitus, joka myös määrittelee toimintaan liittyvät riskirajat.

Pankin hallitus käy vuosittain läpi pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat.

Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan Ylihärän Säästöpankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään. Pankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Ylihärän Säästöpankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain tehtävässä osavuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Ylihärän Säästöpankin vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 %:n vähimmäistason että lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2015 alussa otettiin käyttöön sekä kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % että muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0 - 2,5 %:n tasolle. Vuonna 2016 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ei asetettu.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Ylihärän Säästöpankin omat varat yhteensä olivat 31.12.2016 16 064 tuhatta euroa (31.12.2015: 17 138), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 6 940 tuhatta euroa (31.12.2015: 6 081). Ydinpääoma (CET1) määrä oli 31.12.2016 13 054 tuhatta euroa. Ensisijaisten omien varojen määrä oli 13 054 tuhatta euroa (31.12.2015: 12 946). Toissijaisten omat varat olivat 3 010 tuhatta euroa (31.12.2015: 4 192).

Ylihärän Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen. Yhteenliittymälain 21 ja 21 a §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia ei sovelleta Säästöpankkiin.

Ylihärän Säästöpankin vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla, vaikka pankin vakavaraisuussuhde laski 3,31 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 18,52 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 15,05 % (31.12.2015: 16,49 %).

Ylihärän Säästöpankin vakavaraisuuteen vaikuttavat erät ja vakavaraisuussuhde ovat kehittyneet vuosina 2016 ja 2015 seuraavasti:

VAKAVARAISUUSLASKELMAN PÄÄERÄT, TUHATTA EUROA		
Omat varat	2016	2015
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	13 634	13 203
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-580	-257
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	13 054	12 946
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	13 054	12 946
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	3 010	4 192
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	3 010	4 192
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	16 064	17 138
Riskipainotetut erät yhteensä	86 749	78 514
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	80 485	72 653
josta vastuun arvonoinniriski (CVA)	42	57
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)		

josta operatiivisen riskin osuus	6 221	5 804
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	15,05 %	16,49 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin erin (%)	15,05 %	16,49 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,52 %	21,83 %

Ylihärman Säästöpankin vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat tuloksen lisäksi debentuurien erääntyminen ja konttorien remontoinnit ja Seinäjoen konttorin kasvu. Ylihärman Säästöpankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 7,93 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin.

6. TIETOJA SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

6.1 Säästöpankkiryhmän ja Yhteenliittymän rakenne

Säästöpankkiryhmä on Säästöpankkien ja keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliitto osk:n sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankeja.

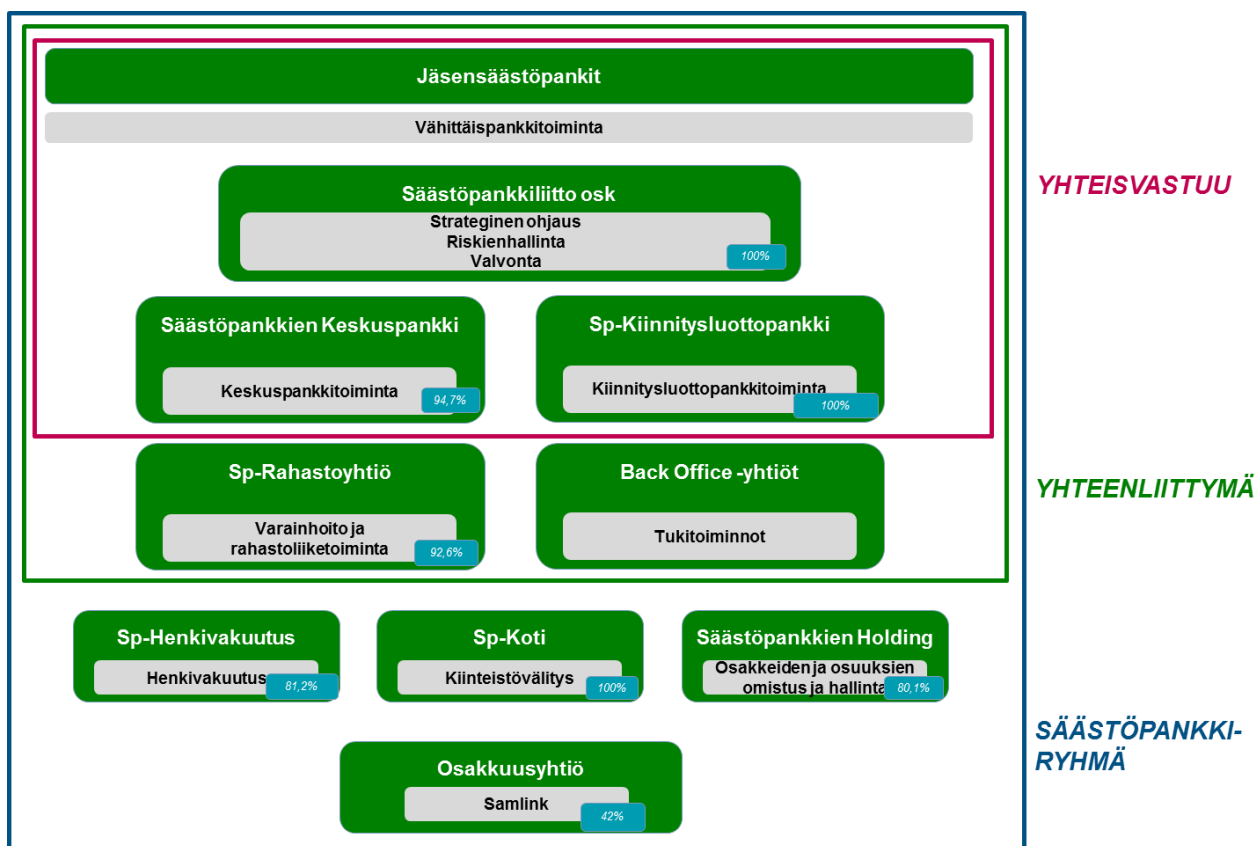
Yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymälaiissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Yhteenliittymän muodostavat tämän Tarjousesitteen päivämääränä Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj ja edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Koti Oy ja Säästöpankkien Holding Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsensäästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka on harjoittanut yhteistyötä jo lähes kahdensadan vuoden ajan. Ensimmäinen Säästöpankki perustettiin Suomeen 1822. Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk muuttui rekisteröidystä yhdistyksestä osuuskunnaksi 30.4.2014.

Säästöpankkiliitto osk:n jäsenpankit tekivät syksyllä 2013 päätökset yhteenliittymälain mukaisen Yhteenliittymän muodostamisesta ja siihen liittymisestä, jonka keskusyhteisöksi tuli osuuskunnaksi muutettava Säästöpankkiliitto. Säästöpankkiliitto osk:n ylimääräisessä kokouksessa 23.1.2014 tehtiin päätös yhteenliittymän muodostamisesta ja liiton muuttamisesta Yhteenliittymän keskusyhteisöksi. Yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit tekivät yhteenliittymälain vaatimusten mukaiset muutokset pankkien sääntöihin ja yhtiöjärjestyksiin. Finanssivalvonta myönsi 16.10.2014 Säästöpankkiliitto osk:lle toimiluvan toimia Yhteenliittymän keskusyhteisönä. Päätös Yhteenliittymän toiminnan aloittamisesta 31.12.2014 tehtiin 18.11.2014 Säästöpankkiliitto osk:n hallituksessa. Maaliskuussa 2016 Säästöpankkiliiton hallitus ja Säästöpankkien yhteisten yhtiöiden hallitukset päättivät, että Säästöpankkiryhmän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk ja keskitettyinä osaamisyhtiöinä toimivat Sp-Rahastoyhtiö, Sp-Henkivakuutus, Säästöpankkien Keskuspankki ja Sp-Koti muodostavat yhdessä Säästöpankkikeskuksen 1.5.2016 alkaen. Kaikkien Säästöpankkikeskukseen kuuluvien yhtiöiden toiminnot pyritään keskittämään vuodesta 2017 alkaen uusiin tiloihin Helsingin Vallilaan. Säästöpankkikeskuksen toimintaa johtaa Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtaja Pasi Kämäri. Säästöpankkikeskus ei ole itsenäinen juridinen organisaatio, vaan se on Säästöpankkiliitosta ja edellä luetelluista yhtiöistä muodostuva toiminnallinen organisaatio.

Yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa. Sininen kokonaisuus kuvaa koko Säästöpankkiryhmää ja vihreä kokonaisuus kuvaa Yhteenliittymän laajuutta. Punainen kokonaisuus kuvaa Säästöpankkiliitto osk:n maksuvelvollisuuden piiriä ja ne jäsenluottolaitokset, joihin soveltuu yhteenliittymälain 5 luvun säännökset jäsenluottolaitosten keskinäisestä vastuusta. Maksuvelvollisuutta ja yhteisvastuuta on kuvattu yksityiskohtaisemmin jäljempänä kohdassa ”*Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu*”.

Säästöpankkiryhmä ei muodosta rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittamaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymää. Yhteenliittymä ei muodosta kirjanpitolaisissa (1997/1336, muutoksineen) tarkoitettua konsernia eikä luottolaitoslaissa tarkoitettua konsolidointiryhmää.

Yhteenliittymän ohjaus ja valvonta

Yhteenliittymälain mukaan Yhteenliittymän keskusyhteisöä eli Säästöpankkiliitto osk:ia valvoo Finanssivalvonta. Keskusyhteisön jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö. Säästöpankkiliitto osk valvoo, että Yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo Yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa. Finanssivalvonta valvoo, että Säästöpankkiliitto osk ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että Yhteenliittymään kuuluvat yritykset täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö toteuttaa ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuuttaan sekä yhteenliittymätasolla että jäsenluottolaitostasolla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on hyväksynyt keskeisimmät toimintaperiaatteet ja riskistrategiat. Se päättää myös tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteiden mukaisesti. Säästöpankkiliitto osk:lla on ohjeet Yhteenliittymään kuuluville yrityksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Säästöpankkiryhmässä yksittäisten yhtiöiden kohdalla yhteenliittymätason toiminnallinen päätöksenteko ja ohjaus vaikuttavat yhtiöissä tehtävään päätöksentekoon. Yhteenliittymätason toiminnallisen ohjauksen päätökset ovat tarpeellisilta osin pohjana yksittäisen yhtiön hallituksen päätöksille. Yksittäisen yhtiön on toiminnallisen ohjauksen lisäksi otettava huomioon lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimukset.

Yhteenliittymään kuuluva yritys ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa Yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Keskusyhteisöllä on lain mukaan oltava yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Yhteenliittymään liittyminen ja siitä eroaminen

Säästöpankkiliitto osk:n jäseninä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat mitä yhteenliittymälaisissa säädetään, ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää osuuskunnan kokous.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa, jos tämä on laiminlyönyt noudattaa keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamia ohjeita tavalla, joka merkittävästi vaarantaa maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien yhtenäisten periaatteiden soveltamista tai niiden noudattamisen valvontaa yhteenliittymässä. Erottaminen on mahdollista myös jos jäsenluottolaitos toimii olennaisesti keskusyhteisön eli Säästöpankkiliitto osk:n vahvistamien Yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden vastaisesti.

Mitä yhteenliittymälaiissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös ja tilintarkastus

Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdistellään kaikkien merkityksellisten ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset. Yhteenliittymälain mukaan Yhteenliittymän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut Säästöpankkiryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Finanssivalvonta on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuositarkastusta.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajalla on lisäksi oikeus yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten saada jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista. Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu

Säästöpankkiliitto osk on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaiissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Lisäksi Säästöpankkiliitto osk vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan Säästöpankkiliitto osk:lle osuutensa määrästä, jonka Säästöpankkiliitto osk on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna eräänntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenluottolaitokselta. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi Säästöpankkiliitto osk:n maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaisia tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus Säästöpankkiliitto osk:n veloista.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka Säästöpankkiliitto osk on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään viisi tuhannesosaa kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset Yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 000 euroon asti.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset Yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20 000 euroon saakka.

Luottokelpoisuusluokitukset

S&P Global Ratings ("S&P") on antanut Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle pitkäaikaisen luottoluokituksen A- (näkyvät ovat vakaat) ja lyhytaikaisen luottoluokituksen 'A-2'.

S&P nosti 28.4.2017 Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolle A- tasolta BBB+. Lyhytaikainen luottoluokitus pysyi myös samalla tasolla A-2. S&P arvioi Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n näkymät vakaiksi aiempien näkymien ollessa positiiviset. Edellinen luottoluokitusarvio tehtiin marraskuussa 2016. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj toimii Säästöpankkiryhmän keskusluottolaitoksena.

S&P on antanut luottoluokituksen 'AAA' Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n katettujen joukkolainojen ohjelmalle ja ensimmäiselle ohjelman alla toteutetulle 500 miljoonan euron liikkeeseenlaskulle. Luokittajan mukaan näkymät ovat vakaat.

S&P on Euroopan talousalueelle sijoittautunut luottoluokituslaitos. S&P on Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ESMAn verkkosivullaan <http://www.esma.europa.eu/supervision/credit-rating-agencies/risk> (englanniksi) julkaisemassa luettelossa luottoluokituslaitoksista, jotka on rekisteröity Euroopan parlamentin ja neuvoston luottoluokituslaitoksista 16.9.2009 antaman asetuksen (EY) nro 1060/2009 mukaisesti.

6.2. Säästöpankkiryhmän liiketoimintasegmentit ja päämarkkinat

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät Säästöpankkiliitto osk:n jäsensäästöpankit, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj ja Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj toimii Säästöpankkien keskuspankkina. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa. Säästöpankit myivät syyskuussa 2016 omistamansa Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n osakkeet. Aktia Hypoteekkipankki yhdisteltiin Ryhmän tilinpäätökseen ja pankkitoimintasegmenttiin pääomaosuusmenetelmällä myyntihetken saakka, kunnes Ryhmän huomattava vaikutusvalta yhtiössä kaupan myötä päättyi. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut. Aktia Hypoteekkipankki Oyj sulautui Aktia Pankki Oyj:hin 28.2.2017. Säästöpankkien Aktia Pankki Oyj:lle välittämä luottokanta siirretään lainakannan takaisinostoilla Säästöpankkiryhmään 31.5.2017 mennessä.

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy henkivakuutustoimintaa. Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Säästöpankkiryhmän päämarkkina on Suomi.

6.3 Säästöpankit

Yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit ovat talletuspankkeja. Niiden toimintaa säätelee luottolaitoslain lisäksi säästöpankkilaki, jonka mukaan Säästöpankkien erityistarkoituksena on säästämisen edistäminen. Säästöpankin voi perustaa vähintään 10 yhteisöä tai säätiötä tai vähintään 20 luonnollista henkilöä.

Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiain, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin.

Säästöpankin sidottua omaa pääomaa ovat peruspääoma ja vararahasto sekä mahdollinen arvonkorotusrahasto ja kantarahasto. Säästöpankkiryhmän peruspääoma muodostuu Säästöpankkien peruspääomasta (pois lukien Nooa Säästöpankki Oy, joka on muiden Säästöpankkien yhdessä omistama tytäryhtiö), jota ei säästöpankkilain 11 § mukaan makseta takaisin. Säästöpankkiryhmään kuuluu neljä osakeyhtiömuotoista Säästöpankkia, joiden osalta osakepääoma sisältyy oman pääoman peruspääomaan.

Yhteenliittymään kuuluvien Säästöpankkien koot vaihtelevat huomattavasti. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenten taseiden loppusummat 31.12.2016 ja 31.12.2015 on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Säästöpankin nimi	31.12.2016 (M€)	31.12.2015 (M€)
Aito Säästöpankki Oy	701	749
Avain Säästöpankki	337	320
Ekenäs Sparbank	149	145
Eurajoen Säästöpankki	224	225
Helmi Säästöpankki Oy	285	286
Huittisten Säästöpankki	387	373
Kalannin Säästöpankki	174	164
Kiikoisten Säästöpankki	25	25

Kvevlax Sparbank	175	174
Lammin Säästöpankki	480	491
Liedon Säästöpankki	1 013	956
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki	644	687
Mietoisten Säästöpankki	140	139
Myrskylän Säästöpankki	175	156
Nooa Säästöpankki Oy	752	750
Närpes Sparbank	392	386
Pyhärannan Säästöpankki	36	39
Someron Säästöpankki	450	467
Suomenniemen Säästöpankki	89	85
Sysmän Säästöpankki	88	88
Säästöpankki Optia	1 399	1 448
Säästöpankki Sinetti	225	219
Ylihärjän Säästöpankki	163	143
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	2 305	1 548
Säästöpankkiliitto osk	3	2
Sp-Rahastoyhtiö Oy	13	13
Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj	808	10
Yhteenliittymän tase*	9 634	8 492

* Yhteenliittymän taseesta on eliminoitu sisäiset saamiset ja velat. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenten taseiden loppusummat ovat kyseessä olevien yhtiöiden FAS-tilinpäätöksissä vahvistetut luvut.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka Säästöpankkiliitto osk on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Tämän Tarjousesitteen päivämääränä yllä lueteltujen Säästöpankkien ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n lisäksi Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on yhteenliittymälain mukainen jäsenluottolaitos.

6.4 Säästöpankkiryhmän keskeiset tuoteyhtiöt

Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden tuottamat keskitetyt tuotteet ja palvelut. Säästöpankkiryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Sp-Koti Oy sekä Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj liittyi Säästöpankkiliitto osk:n jäseneksi 16.10.2014 ja toimii Säästöpankkien keskuspankkina. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:stä on 94,73 %. Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj tuottaa Säästöpankeille keskusluottolaitospalveluita, kuten maksuliikkeeseen, maksukorttien liikkeellelaskuun ja Yhteenliittymän varainhankintaan liittyvät toiminnot. Säästöpankeille tarjottavia palveluita laajennettiin vuoden 2015 aikana myös aloittamalla Säästöpankkiryhmän maksukorttien liikkeeseenlasku joulukuussa 2015. Samassa yhteydessä Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj osti Säästöpankkiryhmän asiakkaiden korttiluotto-kannan credit-kortteja aiemmin myöntäneeltä Nets Oy:ltä.

Keskusluottolaitospalveluiden tuottamiseen siirryttiin vaiheittain vuoden 2014 aikana. Säästöpankkien Suomen Pankille välitettävien vähimmäisvarantojen hoitopalvelu käynnistyi toukokuussa 2014. Säästöpankkien maksujenvälitys siirtyi Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n hoidettavaksi 1.11.2014 alkaen; Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj välittää Säästöpankkien euro- ja valuuttamääräiset maksut. Samaan aikaan myös Säästöpankkien asiakkaiden verkkolaskujen välitys siirtyi Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle. Joulukuussa 2014 siirrettiin myös SEPA - suoraveloitustapahtumat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n kautta välitettäväksi.

Sp-Henkivakuutus Oy tarjoaa asiakkailleen henki-, säästö- ja eläkevakuutuspalveluja. Säästöpankkiryhmällä on määräysvalta Sp-Henkivakuutus Oy:ssä ja se omistaa Sp-Henkivakuutus Oy:n osakekannasta 81,22 %.

Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa rahastotuotteiden hallinnointia ja varainhoitopalveluiden tuottamista sekä Säästöpankkien omien salkkujen hoidon osalta että säästöpankkien asiakkaille. Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat rahastopääomat olivat vuoden 2016 lopussa yhteensä 1,9 miljardia euroa (2015: 1,5 mrd. euroa). Säästöpankkiryhmällä on määräysvalta Sp-Rahastoyhtiö Oy:ssä ja se omistaa Sp-Rahastoyhtiö Oy:n osakekannasta tämän Tarjousesitteen päivämääränä 92,57 %.

Sp-Koti Oy keskittyy kiinteistövälitykseen. Säästöpankkiryhmä omistaa Sp-Koti Oy:n koko osakekannan.

Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sai Euroopan keskuspankin myöntämän kiinnitysluottopankin toimiluvan 21.3.2016 ja aloitti toimintansa 29.3.2016. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:llä ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa ja palveluverkostoa vaan Yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit välittävät ja myyvät asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:lle. Säästöpankit myös hoitavat asiakassuhteet paikallisesti.

Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n tehtävänä on yhdessä Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n kanssa vastata Säästöpankkiryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj vastaa Säästöpankkiryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkolainoja. Täyttääkseen yllä mainitun tehtävänsä Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj perusti marraskuussa 2016 3 miljardin euron suuruisen katettujen joukkolainojen ohjelman. Tämän puitteissa pankki laski liikkeeseen 500 miljoonan euron suuruisen katetun joukkolainan. S&P myönsi joukkovelkakirjalainalle luottoluokituksen AAA.

6.5 Säästöpankkiliitto osk

Säästöpankkiliitto ry perustettiin vuonna 1906 ja se muutettiin Säästöpankkiliitto osk:si 30.4.2014, jolloin osuuskunta merkittiin kaupparekisteriin. Säästöpankkiliitto osk:n yritys- ja yhteisötunnus on 0117011-6. Säästöpankkiliitto osk:n rekisteröity osoite on Linnoitustie 9 02600 Espoo ja sen puhelinnumero on 09 548 051. Säästöpankkiliitto osk:iin sovelletaan Suomen lakia. Säästöpankkiliitto osk:n omistavat Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset.

Säästöpankkiliitto osk on Yhteenliittymän keskusyhteisö. Finanssivalvonta myönsi 16.10.2014 Säästöpankkiliitto osk:lle toimiluvan, jonka myötä Säästöpankkiliitto osk voi toimia Yhteenliittymän keskusyhteisönä. Säästöpankkiliitto osk:n säännöt täydentävät yhteenliittymälain määräyksiä. Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen muuttamista koskevat päätökset tehdään osuuskunnan kokouksessa osuuskuntalain ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaisesti.

Säästöpankkiliitto osk:n säännöt määräävät muun muassa seuraavista asioista: Säästöpankkiliitto osk:n tarkoituksesta, Yhteenliittymän ohjauksesta ja valvonnasta, Yhteenliittymän jäseneksi ottamisesta ja erottamisesta, osuuskunnan kokouksista, Säästöpankkiliitto osk:n hallinnosta, osuuksista ja osuusmaksuista, Säästöpankkiliitto osk:n palvelumaksuista ja yhteenliittymälain mukaisten vastuiden jakautumisesta.

Säästöpankkiliitto osk:n tarkoituksena on yhteenliittymälain mukaisena keskusyhteisönä ja Säästöpankkiryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa olevana yrityksenä edistää ja tukea tasapuolisesti jäsenluottolaitostensa, muiden Säästöpankkiryhmään kuuluvien yritysten ja yhteisöjen sekä koko Säästöpankkiryhmän kehitystä ja yhteistoimintaa. Keskusyhteisöllä on velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuudesta huolimatta jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa.

Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen toisen kohdan mukaan osuuskunnan toimialana on tarjota Yhteenliittymään kuuluvien yritysten tarvitsemia palveluja, omistaa osakkeita ja osuuksia Yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä ja harjoittaa muuta Yhteenliittymän kannalta perusteltua sijoitustoimintaa. Vastaava oikeus keskusyhteisöllä on samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien yritysten osalta. Keskusyhteisö ei saa harjoittaa merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa. Keskusyhteisö voi järjestää palvelunsa myös tytäryhtiöiden tai muiden yritysten avulla. Keskusyhteisön on huolehdittava jäsentensä palvelutarpeista suomen ja ruotsinkielellä samanlaisten perusteiden mukaan. Keskusyhteisö ohjaa Säästöpankkiryhmän keskitettyjä palveluita, kehittää Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa, huolehtii Säästöpankkiryhmän strategisesta ohjauksesta ja edunvalvonnasta sekä hoitaa Yhteenliittymän keskusyhteisölle ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa olevalle yritykselle kuuluvat ohjaus- ja valvontatehtävät.

6.6. Säästöpankkiryhmän hallinto

Säästöpankkiryhmän, Yhteenliittymän ja sen keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n päätöksenteko ja hallinto perustuvat voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. Säästöpankkiryhmän ja Yhteenliittymän toimintaa säätelevät etenkin yhteenliittymälaki, laki luottolaitostoinnista, osakeyhtiölaki ja osuuskuntalaki.

Säästöpankkiliitto osk:ssa ylin päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla.

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvostoon kuuluu liiton sääntöjen mukaan vähintään yhdeksän (9) ja enintään kolmekymmentäviisi (35) jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän toimintaperiaatteiden mukaan hallintoneuvostoon valitaan Säästöpankkien hallitusten luottamushenkilöpuheenjohtajat varsinaisina jäseninä ja varapuheenjohtajat varajäseninä. Hallintoneuvostoon voidaan lisäksi valita sen sääntöjen mukaisen jäsenmäärän puitteissa muita jäseniä.

Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä keskusyhteisön ja Säästöpankkiryhmän edun mukaisesti.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimii 16.3.2017 alkaen Länsi-Uudenmaan Säästöpankin hallituksen puheenjohtaja Jaakko Puomila ja varapuheenjohtajana Huittisten Säästöpankin hallituksen puheenjohtaja Pauli Kurunmäki. Hallintoneuvoston jäsenten lukumääräksi vahvistettiin 22 jäsentä.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitusneuvoston muodostivat tämän Tarjousesitteen päivämääränä seuraavat henkilöt:

Jaakko Puomila
puheenjohtaja, hallituksen pj
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki

Pauli Kurunmäki
varapuheenjohtaja, hallituksen pj
Huittisten Säästöpankki

Christer Becker
jäsen, hallituksen pj
Närpes Sparbank

Henry Bergman
jäsen, hallituksen pj
Myrskylän Säästöpankki

Seppänen Arto
jäsen, hallituksen pj
Someron Säästöpankki

Kirsi Korhonen
jäsen, hallituksen pj
Suomenniemen Säästöpankki

Jaana Kulmala
jäsen, hallituksen pj
Kiikoisten Säästöpankki

Eero Laesterä
jäsen, hallituksen pj
Aito Säästöpankki Oy

Jorma Lammi
jäsen, hallituksen pj
Ylihärjän Säästöpankki

Teppo Mikkola
jäsen, hallituksen pj
Mietoisten Säästöpankki

Jari Naarmala
jäsen, hallituksen pj
Eurajoen Säästöpankki

Jarmo Olkkonen
jäsen, hallituksen pj
Sysmän Säästöpankki

Jaakko Ossa
jäsen, hallituksen pj
Liedon Säästöpankki

Heikki Peltola
jäsen, hallituksen pj
Kalannin Säästöpankki

Kai Saarinen
jäsen, hallituksen pj
Pyhärannan Säästöpankki

Björn West
jäsen, hallituksen pj
Kvevlax Sparbank

Risto Salomaa
jäsen, hallituksen pj
Säästöpankki Sinetti

Antero Savolainen
jäsen, hallituksen pj
Säästöpankki Optia

Ulf Sjöblom
jäsen, hallituksen pj
Ekenäs Sparbank

Markku Tynysmaa
jäsen, hallituksen pj
Avain Säästöpankki

Juha Viljamaa
jäsen, hallituksen pj
Helmi Säästöpankki Oy

Timo Virtanen
jäsen, hallituksen pj
Lammin Säästöpankki

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk:n hallitukseen kuuluu vähintään kuusi (6) ja enintään yhdeksän (9) jäsentä.

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen muodostivat tämän Esitteen päivämääränä seuraavat henkilöt:

Kalevi Hilli
puheenjohtaja, toimitusjohtaja

Toivo Alarautalahti
varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja

Säästöpankki Optia

Huittisten Säästöpankki

Jussi Hakala
jäsen, toimitusjohtaja
Liedon Säästöpankki

Pirkko Ahonen
jäsen, toimitusjohtaja
Aito Säästöpankki Oy

Peter Finne
jäsen, toimitusjohtaja
Kvevlax Sparbank

Marja-Leena Tuomola
jäsen, liiketoimintajohtaja
Sanoma konserni

Jan Korhonen
jäsen, toimitusjohtaja
Suomenniemen Säästöpankki

Sanna Ahonen
jäsen, strategia- ja kehitysjohtaja
Posti konserni

Hallituksen työosoite:
Säästöpankkiliitto osk, Linnoitustie 9 02600 Espoo.

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja

Säästöpankkiliitto osk:lla on hallituksen nimeämä toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskuntalain säännösten mukaisesti keskusyhteisön juoksevaa hallintoa, toteuttaa Säästöpankkiryhmän strategiaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, valmistella hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa.

Toimitusjohtajana toimii Pasi Kämäri, työosoite Linnoitustie 9 02600 Espoo. Kehitysjohtaja Harri Mattinen toimii Säästöpankkiliitto osk:n varatoimitusjohtajana.

Säästöpankkiryhmän hallinto- ja johtoeleimiin kuuluvien henkilöiden yksityisten etujen ja/tai muiden tehtävien ja niiden tehtävien välillä, joita heillä on Säästöpankkiryhmässä, ei ole ristiriitoja, lukuun ottamatta yhteenliittymälain mukaista yhteisvastuuta.

6.7. Yhteenliittymän vakavaraisuus

Vuoden 2016 lopussa (suluissa vertailuluku 31.12.2015) Yhteenliittymän pääomarakenne koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 936,6 miljoonaa euroa (874,3 miljoonaa euroa), josta ydinpääoman osuus oli 887,9 miljoonaa euroa (824,5 miljoonaa euroa). Ydinpääoman kasvu johtui tilikauden voitosta. Toissijaisia pääomia (T2) oli 48,7 miljoonaa euroa (49,7 miljoonaa euroa), joka koostui tilikaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 4 805,4 miljoonaa euroa (4 643,7 miljoonaa euroa), eli 3,5 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,5 prosenttia (18,8 %) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,5 prosenttia (17,8 %). Yhteenliittymän vakavaraisuusluvut eivät sisällä henkivakuutustoiminnan lukuja, sillä Sp-Henkivakuutus Oy ei kuulu Yhteenliittymään.

Vuoden 2015 alussa pankkien vakavaraisuusvaade nousi, kun Suomessa otettiin käyttöön kiinteä- ja muuttuva lisäpääomavaatimus. Kiinteä lisäpääomavaatimus nosti vakavaraisuuden pääomavaatimuksen 8 prosentista 10,5 prosenttiin riskipainotetuista eristä laskettuna. Muuttuva lisäpääomavaatimus tulee vaihtelevaan 0–2,5 prosenttiyksikön välillä. Päätöksen muuttuvan lisäpääomavaateen käyttöön otosta ja suuruudesta tekee Finanssivalvonnan johtokunta neljännesvuosittain makrovakausanalyysinsä perusteella.

Yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositionille.

Omat varat	31.12.2016	31.12.2015
(tuhatta euroa)	(Tilintarkastettu)	
Ydinpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	915 685	849 784
Ydinpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	-27 835	-25 252
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	887 850	824 531
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	887 850	824 531
Toissijainen pääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	48 717	44 776
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	0	4 956
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	48 717	49 732
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	936 567	874 263
Riskipainotetut erät yhteensä	4 805 436	4 643 728
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	4 250 278	4 097 876
josta vastuun arvon oikaisu (CVA)	98 561	104 611

josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	35 147	47 483
josta operatiivisen riskin osuus	421 450	393 759
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin	18,5 %	17,8 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin	18,5 %	17,8 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin	19,5 %	18,8 %

Finanssivalvonta asetti joulukuussa Yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on suuruudeltaan 0,5 % ja tulee täyttää ydinpääomalla (CET1). Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tulee voimaan 30.6.2017.

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 9,1 % (2015: 9,2 %). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuusiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

7. TALOUDELLISET TIEDOT JA VIIMEAIKAISET TAPAHTUMAT

7.1. Avain Säästöpankki

7.1.1 Avain Säästöpankin taloudelliset tiedot

Avain Säästöpankin tilinpäätökset tilikausilta 2016 ja 2015 on laadittu kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtionvarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti.

Avain Säästöpankin tilintarkastetut tilinpäätökset tilikausilta 1.1.-31.12.2016 ja 1.1.-31.12.2015 sisältyvät tähän Tarjousesitteeseen viitattuina asiakirjoina. Katso ”*Esitteeseen viittaamalla sisällytetyt asiakirjat*”.

Avain Säästöpankin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti vuosina 2015 ja 2016:

Avain Säästöpankin tuloslaskelma		
	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Korkotuotot	7 355 509,96	6 859 274,72
Korkokulut	-2 205 726,45	-2 529 088,51
KORKOKATE	5 149 783,51	4 330 186,21
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	435 337,99	480 417,09
Palkkiotuotot	2 435 884,93	2 387 493,44
Palkkiokulut	-390 349,16	-232 296,91
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	117 190,00	-103 518,38
Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	774 552,33	819 567,12
Suojauslaskennan nettotulos	-7 372,22	-437,20
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-28 713,88	-27 304,30
Liiketoiminnan muut tuotot	451 178,38	373 342,81
Hallintokulut	-3 886 331,86	-3 933 260,81
Henkilöstökulut	-2 219 378,25	-2 231 269,55
Muut hallintokulut	-1 666 953,61	-1 701 991,26
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-214 481,22	-171 427,78
Liiketoiminnan muut kulut	-980 280,56	-840 071,91
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-159 992,28	36 278,87
LIIKEVOITTO	3 696 405,96	3 118 968,25
Tilinpäätössiirrot	-183 163,79	-1 230 829,09

Tuloverot	-710 674,96	-351 849,10
VARSAINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	2 802 567,21	1 536 290,06
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 802 567,21	1 536 290,06
Avain Säästöpankin tase		
VASTAAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Käteiset varat	916 149,75	911 259,32
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 366 380,00	3 780 789,00
Saamiset luottolaitoksilta	32 263 760,66	24 196 946,47
	227 039	221 328 833,22
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	615,13	
Saamistodistukset	46 604 069,84	41 438 659,45
Muilta	46 604 069,84	41 438 659,45
Osakkeet ja osuudet	18 466 922,58	19 097 462,61
Johdannaissopimukset	1 899 010,54	1 895 725,46
Aineettomat hyödykkeet	374 617,07	321 390,24
Aineelliset hyödykkeet	4 121 162,33	4 321 982,96
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	1 230 018,24	1 302 841,20
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2 748 341,60	2 815 431,76
Muut aineelliset hyödykkeet	142 802,49	203 710,00
Muut varat	29 422,29	28 042,78
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	2 050 418,62	1 862 500,65
Laskennalliset verosaamiset	172 482,55	341 885,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>337 304 011,36</u>	<u>319 525 477,83</u>
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		

Velat luottolaitoksille	66 087 302,24	62 076 581,03
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	225 083 462,27	216 707 122,16
Talletukset	224 555 976,27	215 966 875,38
Muut velat	527 486,00	740 246,78
Muut velat	2 417 819,36	2 037 019,19
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 509 645,55	1 580 873,05
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	7 800 000,00	7 300 000,00
Laskennalliset verovelat	572 623,24	353 912,53
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	303 470 852,66	290 055 507,96
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	959,17	28 726,10
Vapaaehtoiset varaukset	10 609 724,59	10 398 793,87
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	10 610 683,76	10 427 519,97
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	200,00	200,00
Kantarahasto	7 000 000,00	7 000 000,00
Muut sidotut rahastot	2 350 360,71	797 905,38
Vararahasto	749 797,95	749 797,95
Käyvän arvon rahasto	1 600 562,76	48 107,43
Vapaat rahastot	11 069 347,02	9 708 054,46
Muut rahastot	11 069 347,02	9 708 054,46
Tilikauden voitto (tappio)	2 802 567,21	1 536 290,06
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23 222 474,94	19 042 449,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	337 304 011,36	319 525 477,83
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	1 257 032,10	1 086 114,98
Takaukset ja pantit	1026032,10	859 614,98
Muut	231 000,00	226 500,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	11 028 093,30	7 901 495,74

Muut	11 028 093,30	7 901 495,74

7.1.2. Muutokset Avain Säästöpankin taloudellisessa ja liiketoiminnallisessa asemassa

Vuoden 2016 tilintarkastetun tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen pankin taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka olisivat olennaisia arvioitaessa Avain Säästöpankin maksukykyä.

7.1.3. Avain Säästöpankin viimeaikainen kehitys ja tulevaisuudennäkymät vuonna 2017

Avain Säästöpankin tulevaisuudennäkymät on esitetty vuoden 2016 toimintakertomuksessa:

”Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2017 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan heikentyvän vuoden 2016 tasolta, koska edellisvuoden kaltaisia kertaluonteisia tuloeria ei ole odotettavissa. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.”

Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen. Liikkeeseenlaskijan tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat sen maksukykyyn tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

7.1.4. Avain Säästöpankin merkittävät sopimukset

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta Säästöpankit yhdessä omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Oy Samlink Ab:n täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää. Lisäksi pankki on ulkoistanut SP Taustataiturit Oy:lle back office -tehtäviä.

Liikkeeseenlaskija on sitoutunut yhdessä muiden Säästöpankkien kanssa pääomittamaan keskusluottolaitoksena toimivaa Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:tä, mutta pääomittamiselle ei ole määritelty euromääräistä velvollisuutta. Liikkeeseenlaskijan pääomitusvelvollisuus on sidottu Liikkeeseenlaskijan käyttämistä palveluista Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle aiheutuvaan omien varojen vaateeseen sekä keskusluottolaitoksen hallituksen määrittelemään sellaiseen vakavaraisuustasoon, joka mahdollistaa keskusluottolaitokselle sen toiminnan edellyttämän hyvän luottoluokituksen saamisen. Vastaavalla tavalla kukin osakaspankki on sitoutunut pääomittamaan keskusluottolaitosta käyttämiensä palveluiden osalta. Lisäksi kukin osakaspankki vastaa omasta toiminnastaan keskusluottolaitokselle aiheutuvaan tappioon perustuvasta lisäpääomittamisesta.

7.1.5. Avain Säästöpankin oikeudenkäynnit

Avain Säästöpankillä ei ole tiedossa, että vireillä tai uhkaamassa olisi hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla voisi olla merkittävää vaikutusta liikkeeseenlaskijan taloudelliseen asemaan. Tällaisia hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä ei ole ollut viimeisen 12 kuukauden aikana.

7.2. Ylihärmän Säästöpankki

7.2.1 Ylihärmän Säästöpankin taloudelliset tiedot

Ylihärmän Säästöpankin tilinpäätökset tilikausilta 2016 ja 2015 on laadittu kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtionvarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitiilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti.

Ylihärmän Säästöpankin tilintarkastetut tilinpäätökset tilikausilta 1.1.-31.12.2016 ja 1.1.-31.12.2015 sisältyvät tähän Tarjousesitteeseen viitattuina asiakirjoina. Katso ”Esitteeseen viittaamalla sisällytetyt asiakirjat”.

Ylihärmän Säästöpankin keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti vuosina 2015 ja 2016:

Tilinpäätös		
Ylihärmän Säästöpankin tuloslaskelma		
	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
	eur	eur

	(Tilintarkastettu)	
Korkotuotot	3 217 803,60	3 199 072,15
Korkokulut	-1 012 520,10	-1 014 710,72
	2 205 283,50	2 184 361,43
KORKOKATE		
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	28 156,38	14 649,65
Palkkiotuotot	1 116 638,62	1 125 146,12
Palkkiokulut	-253 344,51	-171 184,72
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	346 567,36	562 206,41
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	7 451,80	-2 632,16
Liiketoiminnan muut tuotot	247 142,60	291 802,66
Hallintokulut	-2 552 311,14	-2 410 484,37
Henkilöstökulut	-1 435 593,89	-1 323 948,63
Muut hallintokulut	-1 116 717,25	-1 086 535,74
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-80 402,54	-84 626,96
Liiketoiminnan muut kulut	-520 485,92	-496 172,07
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-149 413,35	-294 864,15
LIIKEVOITTO	395 282,80	718 201,84
Tilinpäätössiirrot	0,00	-132 719,88
Tuloverot	-78 460,32	-168 142,66
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	316 822,48	417 339,30
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	316 822,48	417 339,30

Ylihärman Säästöpankin tase		
VASTAAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
	(Tilintarkastettu)	
Käteiset varat	447 558,74	368 164,55
Saamiset luottolaitoksilta	20 872 903,78	13 777 284,24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	122 039 083,32	110 536 627,86
Osakkeet ja osuudet	16 699 041,97	16 328 397,55

Johdannaissopimukset	20 856,03	24 988,04
Aineettomat hyödykkeet	574 741,42	251 837,54
Aineelliset hyödykkeet	1 325 777,87	1 037 568,85
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet		
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1 210 072,89	957 805,77
Muut aineelliset hyödykkeet	115 704,98	79 763,08
Muut varat	7 570,85	15 204,49
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	674 466,17	443 328,18
Laskennalliset verosaamiset	23 676,37	31 458,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	162 685 676,52	142 814 859,47
VASTATTAVAA		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	14 331 144,92	10 251 444,08
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	125 811 140,62	108 903 006,96
Talletukset	125 744 617,69	108 802 279,37
Muut velat	66 522,93	100 727,59
Muut velat	1 108 552,37	1 169 463,73
Siirtovelat ja saadut ennakot	645 545,53	654 571,72
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	6 200 000,00	7 700 000,00
Laskennalliset verovelat	42 675,33	20 681,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	148 139 058,77	128 699 167,73
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Vapaaehtoiset varaukset	4 564 846,75	4 564 846,75
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	4 564 846,75	4 564 846,75
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 000,00	1 000,00
Muut sidotut rahastot	918 717,65	799 614,12
Vararahasto	842 721,85	842 721,85
Käyvän arvon rahasto	75 995,80	-43 107,73

Vapaat rahastot	8 745 230,87	8 332 891,57
Muut rahastot	8 745 230,87	8 332 891,57
Tilikauden voitto (tappio)	316 822,48	417 339,30
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	9 981 771,00	9 550 844,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	162 685 676,52	142 814 859,47
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET		
	31.12.2016	31.12.2015
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	1 240 268,46	1 421 004,74
Takaukset ja pantit	590 049,67	788 967,15
Muut	650 218,79	632 037,59
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	7 613 000,20	4 265 826,02
Muut	7 613 000,20	4 265 826,02

7.2.2. Muutokset Ylihärman Säästöpankin taloudellisessa ja liiketoiminnallisessa asemassa

Vuoden 2016 tilintarkastetun tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen pankin taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka olisivat olennaisia arvioitaessa Ylihärman Säästöpankin maksukykyä.

7.2.3. Ylihärman Säästöpankin viimeaikainen kehitys ja tulevaisuudennäkymät vuonna 2017

Ylihärman Säästöpankin tulevaisuudennäkymät on esitetty vuoden 2016 toimintakertomuksessa:

”Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2017 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan pysyvän vuoden 2016 tasolla, jos korkotasossa ei tapahdu muutoksia. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.”

Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen. Liikkeeseenlaskijan tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat sen maksukykyyn tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

7.2.4. Ylihärman Säästöpankin merkittävät sopimukset

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta säästöpankit omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Oy Samlink Ab:n täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää.

Liikkeeseenlaskija on sitoutunut yhdessä muiden Säästöpankkien kanssa pääomittamaan keskusluottolaitoksena toimivaa Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:tä, mutta pääomittamiselle ei ole määritelty euromääräistä velvollisuutta. Liikkeeseenlaskijan pääomitusvelvollisuus on sidottu Liikkeeseenlaskijan käyttämistä palveluista Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:lle aiheutuvaan omien varojen vaateeseen sekä keskusluottolaitoksen hallituksen määrittelemään sellaiseen vakavaraisuustasoon, joka mahdollistaa keskusluottolaitokselle sen toiminnan edellyttämän hyvän luottoluokituksen saamisen. Vastaavalla tavalla kukin osakaspankki on sitoutunut pääomittamaan keskusluottolaitosta käyttämiensä palveluiden osalta. Lisäksi kukin osakaspankki vastaa omasta toiminnastaan keskusluottolaitokselle aiheutuvaan tappioon perustuvasta lisäpääomittamisesta.

7.2.5. Ylihärman Säästöpankin oikeudenkäynnit

Ylihärman Säästöpankilla ei ole tiedossa, että vireillä tai uhkaamassa olisi hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla voisi olla merkittävää vaikutusta liikkeeseenlaskijan taloudelliseen asemaan. Tällaisia hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä ei ole ollut viimeisen 12 kuukauden aikana.

7.3 Säästöpankkiryhmä

7.3.1. Säästöpankkiryhmän tuloslaskelman ja taseen keskeiset erät

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

Tuloslaskelma (Tuhatta euroa)	1-12/2016 (Tilintarkastettu)	1-12/2015 (Tilintarkastettu)
Korkotuotot	180 663	182 812
Korkokulut	-48 970	-57 794
Korkokate	131 693	125 018
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	71 428	68 850
Kaupankäynnin nettotuotot	-56	-1 350
Sijoitustoiminnan nettotuotot	17 809	20 526
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	11 810	15 178
Liiketoiminnan muut tuotot	12 692	2 309
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	245 376	230 531
Henkilöstökulut	-76 117	-70 632
Liiketoiminnan muut kulut	-81 944	-75 496
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-10 732	-10 737
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-168 792	-156 865
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	-8 411	-6 127
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	1 430	2 160
Tulos ennen veroja	69 603	69 699
Tuloverot	-12 406	-12 080
Tilikauden tulos	57 197	57 619
Tuloksen jakautuminen:		
Omistajien osuus tuloksesta	56 361	56 135
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	835	1 484
Yhteensä	57 197	57 619

Säästöpankkiryhmän tase

Tase (Tuhatta euroa)	31.12.2016 (Tilintarkastettu)	31.12.2015 (Tilintarkastettu)
Varat		
Käteiset varat	1 100 784	546 340
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	118 055	162 234
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855	74 522
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 744	6 312 589
Johdannaiset	72 024	70 845
Sijoitusomaisuus	1 306 780	1 270 588
Henkivakuutustoiminnan varat	708 374	581 866
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	7 086	45 731
Aineelliset hyödykkeet	56 711	54 029
Aineettomat hyödykkeet	22 137	19 129
Verosaamiset	3 977	3 313
Muut varat	64 119	48 202
Varat yhteensä	10 423 646	9 189 391
Velat ja oma pääoma		
Velat		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	108 595	144 071
Velat luottolaitoksille	227 049	351 241
Velat asiakkaille	6 121 627	5 914 898
Johdannaiset	2 289	1 588
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 049 588	1 042 238
Henkivakuutustoiminnan velat	664 327	544 236

Velat, joilla on huonompi etuoikeus	121 735	146 336
Verovelat	66 403	62 122
Varaukset ja muut velat	108 631	101 967
Velat yhteensä	9 470 245	8 308 697
Oma pääoma		
Peruspääoma	20 338	20 338
Rahastot	291 361	267 766
Kertyneet voittovarot	617 709	570 131
Säästöpankin omistajien osuus yhteensä	929 408	858 235
Määräysvallattomien osuus	23 994	22 458
Oma pääoma yhteensä	953 402	880 694
Velat ja oma pääoma yhteensä	10 423 646	9 189 391

7.3.2. Muutokset Säästöpankkiryhmän taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa

Säästöpankkiryhmän 2016 tilintarkastetun tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen Säästöpankkiryhmän taloudellisessa tai liiketoiminnallisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka olisivat olennaisia arvioitaessa Säästöpankkiryhmän maksukykyä.

7.3.3. Säästöpankkiryhmän viimeaikainen kehitys ja tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Säästöpankkiliitto osk:n tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan viimeisimmän tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

7.3.4. Säästöpankkiryhmän tulevaisuudennäkymät

Säästöpankkiryhmä on arvioinut 15.3.2017 julkaistussa 1.1.–31.12.2016 toimintakertomuksessaan vuoden 2017 näkymiä seuraavasti:

”Toimintaympäristön näkymät

Vuoden 2017 aikana työmarkkinoiden positiivinen kehitys tulee jatkumaan ja myös teollisuuden näkymät tulevat parantumaan. Hallituksen ajamat rakenneuudistukset ovat edenneet odotettua hitaammin ja tämän seurauksena toimenpiteiden riittävyys on kyseenalaista. Hallituksen asettamia työllisyystavoitteita ei tulla saavuttamaan. Talouskasvun tukemiseksi olisi syytä tarkastella lisätoimenpiteitä työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi sekä rakenneuudistusten eteenpäin viemiseksi.

Vuosi 2017 tulee olemaan Euroopassa poliittisten riskien värittämä. Samanaikaisesti Yhdysvalloissa uusi presidentti käynnistää vaaliohjelmassa esitetyt muutokset. Nämä tekijät tulevat aiheuttamaan epävarmuutta sijoitusmarkkinoilla, mutta talouden positiivinen kehitys tulee jatkumaan ensi vuonna. Tällä on sijoitusmarkkinoita vakauttava vaikutus.

Kiinan kansantalouden suuri velkataakka ja talouskasvun hidastuminen ovat puolestaan merkittäviä globaaleja riskitekijöitä lähivuosina. Kehittyvien markkinoiden kasvunäkymiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä, mutta raaka-ainehintojen elpyminen ja länsimaissa koettu talouskasvu ovat vakauttavia tekijöitä. Globaalitalouskasvu tulee elpymään lähelle 3 % tasoa ensi vuoden aikana, ja merkittävin positiivinen vaikutus tulee olemaan Yhdysvaltojen talouden kehityksellä.

Liiketoiminnan näkymät

Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2017. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän tuloksentekoa tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän riskiasema on maltillinen. Vuonna 2017 Säästöpankkiryhmä liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukyyn parantaminen ja asiakaskeksien strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän pyrkimyksenä on saada vuoden 2017 aikana aiempaa enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin. Säästöpankkiryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan lähestulkoon saman tasoiseksi kuin vuonna 2016. Arvio perustuu tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta, jolla on vaikutusta arvioituun lopputulokseen; erityisesti lainojen arvonalentumisen ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.”

Säästöpankkiryhmän tulevaisuudennäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeksi julkistetun tilintarkastetun tilinpäätöksen jälkeen.

7.3.5. Säästöpankkiryhmän merkittävät sopimukset

Säästöpankkiryhmällä ja/tai Säästöpankkiliitto osk:lla ei ole sellaisia tavallisesta liiketoiminnasta poikkeavia merkittäviä sopimuksia, joiden perusteella jollakin Säästöpankkiryhmään kuuluvalla yhtiöllä olisi Säästöpankkiryhmän kannalta merkittäviä velvoitteita tai oikeuksia.

EVERY A/S on solminut maaliskuussa 2017 aiesopimuksen Oy Samlink Ab:n kanssa ja käy yksinoikeudella neuvotteluja koko osakekannan ostamisesta. Lopullinen sopimus on ehdollinen ja vaatii kilpailuviranomaisen hyväksynnän. Neuvottelujen kohteena on myös Oy Samlink Ab:n noin 50 asiakaspankin valinta uudesta peruspankkijärjestelmästä, jonka toimittaja EVERY A/S olisi. Aiesopimus ei koske Oy Samlink Ab:n tytäryhtiöitä Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:tä ja Project-IT Oy:tä. EVERY A/S on yksi Pohjoismaiden johtavista IT-alan yrityksistä ja sillä on vahva paikallinen ja alueellinen edustus 50:llä paikkakunnalla Pohjoismaissa. EVERY A/S:llä on noin 8 900 työntekijää ja yhtiön liikevaihto vuonna 2016 oli noin 1 326 miljoonaa euroa.

7.3.6 Säästöpankkiryhmän oikeudenkäynnit

Säästöpankkiryhmällä ja/tai Säästöpankkiliitto osk:lla ei ole tiedossa vireillä tai uhkaamassa olevia hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla voisi olla merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan. Tällaisia hallintomenettelyjä, oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä ei myöskään ole ollut viimeisen 12 kuukauden aikana.

8. NÄHTÄVILLÄ OLEVAT ASIAKIRJAT

Avain Säästöpankki

Yhtiöjärjestys, kaupparekisteriote, tilintarkastetut tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset tilikaudelta 1.1.2016-31.12.2016 ja 1.1.2015-31.12.2015 ovat nähtävillä pankin aukioloaikana Avain Säästöpankin pääkonttorissa, osoitteessa Jääkärintie 60, 62420 Korttesjärvi.

Ylihärmän Säästöpankki

Yhtiöjärjestys, kaupparekisteriote, tilintarkastetut tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset tilikaudelta 1.1.2016-31.12.2016 ja 1.1.2015-31.12.2015 ovat nähtävillä pankin aukioloaikana Ylihärmän Säästöpankin Kauhavan konttorissa, osoitteessa Kauppatie 71, 62200 Kauhava.

Säästöpankkiliitto osk

Säästöpankkiliitto osk:n säännöt ja kaupparekisteriote sekä Säästöpankkiryhmän tilintarkastettu yhdistelty IFRS-tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus tilikaudelta 1.1.2016-31.12.2016 ja 1.1.2015-31.12.2015 ovat nähtävillä arkisin klo 10.00 – 16.00 Säästöpankkiliitto osk:n tiloissa osoitteessa Linnoitustie 9, 02600 Espoo.

9. ESITTEESEEN VIITTAAMALLA SISÄLLYTETYT ASIAKIRJAT

Tarjousesitteen on viittaamalla sisällytetty seuraavat asiakirjat:

<u>Asiakirja</u>	<u>Viitattu tieto</u>
• Avain Säästöpankin tilinpäätös vuodelta 2016	• Avain Säästöpankin toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2016
• Avain Säästöpankin tilinpäätös vuodelta 2015	• Avain Säästöpankin toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2015
• Ylihärmän Säästöpankin tilinpäätös vuodelta 2016	• Ylihärmän Säästöpankin toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2016
• Ylihärmän Säästöpankin tilinpäätös vuodelta 2015	• Ylihärmän Säästöpankin toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2015
• Säästöpankkiryhmän toimintakertomus ja IFRS-tilinpäätös 2016, s. 3–13 (toimintakertomus), s. 14-165 (tilinpäätös); s. 166 - 171 (tilintarkastuskertomus).	• Säästöpankkiryhmän toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2016
• Säästöpankkiryhmän toimintakertomus ja yhdistelty IFRS-tilinpäätös 2015, s. 4–13 (toimintakertomus), s. 11–214 (tilinpäätös); s.215–216 (tilintarkastuskertomus).	• Säästöpankkiryhmän toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus 2015

Asiakirjat ovat kokonaisuudessaan osa tätä Tarjousesitettä ja ovat saatavissa kaikista konttoreista Liikkeeseenlaskijoiden kotisivuilta www.saastopankki.fi/avainsp, ja www.saastopankki.fi/yliharmansp.